

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Факултет спорта и физичког васпитања

ЗАВРШНИ РАД

Кандидат:
Александар Марковић

Ментор:
доц. др. Роберт Ропрет

Београд, 2010.

Историјски развој скијања

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Факултет спорта и физичког васпитања

ЗАВРШНИ РАД

Историјски развој скијања

Од настанка до 2010. године, са освртом на почетке скијања у Србији

Кандидат:

Александар Марковић

Ментор: доц. др. Роберт Ропрет

Члан: доц. др. Дарко Митровић

Члан: ван. проф. др. Слађана Мијатовић

Мишљење о раду:

Београд, 2010.

САДРЖАЈ

ЦИЉ РАДА	5
ЗАДАЦИ	5
МЕТОДЕ	5
Увод	7
ПОЧЕЦИ СКИЈАЊА У СВЕТУ	7
ЕКСПАНЗИЈА СКИЈАЊА	10
ЛИЛИЈЕНФИЛДСКА ШКОЛА СКИЈАЊА	10
ПОЧЕЦИ СКИЈАЊА У АМЕРИЦИ	14
РАЗВОЈ СКИЈАЊА КАО СПОРТА	15
Арлберг техника	16
Настанак Светског купа	19
УСПОНИ И ПАДОВИ	22
НАСТАНАК СНОУБОРДА	25
ПОЈАВА "КАРВИНГА", ТЈ. КАРВИГ СКИЈА	26
ЕВОЛУЦИЈА ОБЛИКА СКИЈЕ	29
Почетак: Сајд кат од 4мм	29
Експерименти у резаном дрвету: сај кат дубине 7мм	30
Заборављени рани експеримент	30
Алберт скија	31
10мм-ска такмичарска скија	32
Револуција	33
Карвинг за свакога	33
РАЗВОЈ СКИ ЦИПЕЛЕ	35
Технологије са Фронта	35
Послератне ски ципеле	36
Ланге - „Пластик фантастик“	37
Ера Ципеле	38
Прилагођавање пеном	39
Данашње ски ципеле	39
НОВИ УСПОН СКИЈАЊА	40
ПОЧЕЦИ СКИЈАЊА У СРБИЈИ	41
Скијање на Београдском Универзитету до 1941.	48
Скијање у Србији у првим послератним годинама	49
Наше прво велико такмичење“	50
ПОЧЕЦИ И РАЗВОЈ ОРГАНИЗОВАНОГ СКИЈАШКОГ СПОРТА У	
КРАЉЕВИНИ СХС/ЈУГОСЛАВИЈИ	52
Оснивање зимских спортских центара	53
Састав „зимско-спортског центра“	53
Развој скијашког спорта у југословенској војсци	56
Врсте такмичења	57
Награде за учеснике на такмичењима	58
Учешћејугословенских војних скијашких екипа на међународним	59
Утицај југословенскевојске на популарисање скијашког спорта	61
ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ	63

Југословенски спортисти на Зимским Олимпијским играма	73
Плави" на "белим Олимпијским играма	76
Историја Светске Скијашке Организације ФИС	78
Листа најважнијих догађаја у скијању према Светској скијашкој федерацији	93
ЛИТЕРАТУРА	178
ИЗВОРИ	181

1. ЦИЉ РАДА

Циљ створити рад који ће прикупити податке о развоју скијашког спорта, да би сви они који желе да се баве савременим скијањем, могли да на једном месту пронађу корене области које изучавају. Наравно, да је овакав циљ прилично амбициозан, али жеља је да овај рад постави темеље у области, која се у свету сматра значајном, а којом се мали број људи у нашој земљи до сада бавио.

2. ЗАДАЦИ

С обзиром да у Србији, осим уводних страница у књигама о смучарској техници, већ деценијама није објављена ни једна публикација у области историје скијања у Србији и свету, жеља је да се једним оваквим подухватом прикупе подаци које је јако тешко пронаћи. О почецима скијања у свету јављају се нови подаци, а нажалост, јако су ретки покушају да се прикупе чињенице о почецима скијања у нашој земљи. Задатак је прикупити податке о почецима скијања на једно место, хронолошки приказати најважније датуме, најзначајније догађаје и личности кроз историју скијања.

3. МЕТОДЕ

Овај рад представља круну четворогодишњег истраживања. Наравно да истраживање није било константно, па ни континуирано током тог периода, али је ипак било систематично. Постојала су три главна извора истраживања:

- литература
- разговор са познаваоцима скијања и прикупљање података путем „живе речи“
- интернет

Литература на српском језику у овој области је јако оскудна, али то није проблем када је у питању светско скијање, јер постоји литература на енглеском и другим језицима. Проблем је скијање у Србији, и то представља најтежи задатак, али усудићу се да напишем, и највећи тријумф овог рада, јер сам успео да пронађем неке јако ретке радове.

Без разговора са људима из света скијања никада не бих успео да пронађем правце истраживања, али и неке податке, јер је у протеклих неколико деценија, много тога о српском скијању предавано забораву. Такође, је на овај начин, аутор дошао до неких аутентичних фотографија, које је делом и сам снимио.

Интернет је уз телевизију, најснажнији медиј данашњице, али у себи крије једну замку. На интернет страницама могу се пронаћи многи подаци, од којих многи не морају да буду, и нису тачни. Изазов је представљала провера

пронађених података, те сам се у том смислу, пре свега, ослањао на тзв. званичне странице (светске ски федерације, музеја скијања, проверљиве методе, нпр. изводи чланака из старих часописа). Свака информација са интернета мора се узети са резервом, тако да се сходно томе и мора проверити. Са друге стране преко 80% фотографија долази са слободних интернет страна, и то је још једна предност овог медија.

Подаци су слагани по областима, онако како су проналажени, али са јаком жељом да то не постане само пуко набрајање, и да се у раду осети и дух времена о коме се пише.

4. Увод

Скијање у савременом свету представља један од ретких, индивидуалних такмичарских спортова, који успева да одржи популарност, упркос све површнијем интересовању за спорт који показује светска популација. Управо експлозивност, ритмичност и велики труд светске организације, ФИС, одржавају га у жижи интересовања свих слојева друштва и сврставају га у најпопуларније спортове на свету, раме уз раме са, доминантним, колективним спортовима. Са друге стране, омасовљеност скијања на свим континентима, чини га пријемчивом рекреацијом свим слојевима друштва, а према мом скромном мишљењу нема популарности неке спортске гране без непосредне индентификације ширих слојева становништва са истом. Наиме уколико просечан човек кроз рекреацију не доживи непосредан осећај задовољства бављења одређеним спортом, он тешко може да развије интересовање према том спорту. Индентификација са својим идолима долази са истог извора. Уколико се некоме свиђа техника неког шампиона, човек ће кроз рекреацију настојати да је опонаша, а самим тим порашће и интересовање за посматрање, навијање, и ето популарности. У супротном све је атракција која не може држати пажњу посматрача континуирано. Дobar пример за то су тзв, екстремни спортови.

Скијање или смучање, развојем савремених средстава транспорта, као што су жичаре, и табањем стаза савременим машинама, као и великом могућношћу уживања пре и после смучарских активности, превазишло је горе наведени проблем. Данас је огромна популација скијаша рекреативаца, али пут није био тако једноставан, нити је смучање одувек било „слуга хедонизма“.

5. ПОЧЕЦИ СКИЈАЊА У СВЕТУ

Дуго се сматрало да почеци скијања сежу у први миленијум пре наше ере. До 1920. се сматрало да је почетак скијања везан за пећински цртеж из

пећине Балингста, недалеко од шведског града Упсале, а који датира од 1050. године п.н.е. Тада је међутим, у мочвари долине Агерман, у северној Шведској пронађен комад боровог дрвета веома налик на скију, и очигледно ручно обрађен. Старост ове скије

Скија из Хетинга

процењује се на 2500. година п.н.е. Позната је као скија из Хетинга, према имену мочваре у којој је пронађена, а према реконструкцији била је дугачка 110 и широка 20 центиметара. Скија из Хетинга дуго се сматрала најстаријим постојећим спортским реквизитом!

На овај проналазак се, 1924. године, надовезало откриће скије из Калвтраска, такође мочваре у Шведској, која је била широка 15 и дугачка 200 центиметара, и датира из 2700. године п.н.е. Фрагменти древних скија

пронађени су и у јужној Финској и Русији. Један од најстаријих трагова скија налази се на острву Редеј у северној Норвешкој. 1932 у једној пећини пронађен је уклесани лик скијаша, вероватно ловца, стар 4500 година! Али да ли је све почело у Скандинавији? Наиме у *кинеским причама* цара Ју, спомињу се скије

из две хиљаде године п.н.е. које су пронађене у мочварама.

Ипак 1985. године, совјетски научник Грегориј М. Буров, на трећем интернационалном симпозијуму, „Мезолит у Европи“ у Единбургу (Шкотска), објавио је рад „*Some Mesolithic wooden artifacts from the site of Vis I in the European North-east of the USSR*“. У оквиру овог рада обзнанио је свету откриће најстарије скије на свету која је израђена од тврдог дрвета. Ова скија израђена је између 6300. и 5000. године п.н.е. и пронађена је близу језера Синдор, око 1200 километра, северозападно од Москве. Ова скија и призната је и од стране Међународне скијашке федерације (ФИС), као најстарија скија на свету.

Чувени норвешки истраживач Фридтјоф Нансен, који је и најзаслужнији за експанзију скијања крајем 19. века, настанак скијања истраживао је филологијом. Прве скије израђиване су, секирама, од добро осушеног и одстајалог дрвета, баш као и цепанице, а реч *ски* је првобитно на норвешком језику означавала цепаницу или тесано дрво. Ова реч је из норвешког прешла у енглески језик а, одатле смо је и ми усвојили. Према тврдњи финског научника Ееро Наскалија реч *ски*, изведено од финског *сукси* коришћена је први пут 6000. године п.н.е.!! (Eero Naskali of the Helsinki National Board of Antiquities, 1989: *Suksi muinaislöytöjen valossa. Latua*)

Нансен је открио да на финском, чак и на древним угарофинским наречјима, постоји израз *сукси*, који се изговара слично норвешком *ски*, и упућује на предмет од дрвета који би служио клизању на снегу. У пределу Алтаја, на

далеком североистоку, између Монголије и Сибира, постоји израз за предмете сличне скијама, који је по изговору веома сличан финском *сукси*. Ово је довело до дилеме да ли су скије настале у Европи или Азији. Ипак судећи по податку да је скија постојала и на тлу Северне Америке и пре Колумбовог доласка, упућује нас на чињеницу да су скије највероватније настајале паралелно, на свим оним местима где је за њима постојала потреба. Из горе наведеног можемо извући закључак, да скијање није настало као разонода, већ као потреба да се на пределима покривеним снегом олакша живот људи. Наравно није то била само потреба за бржим преласком из једне тачке у другу, већ се на скијама могло ефикасније ловити, а касније и ратовати, када је за тим постојала потреба.

Први писани помен направа за кретање по снегу приписан је Херодоту, и пада у пети век п.н.е. Херодот је описао дрвену обућу за кретање по снегу у неких народа Мале Азије. Уследили су још многи помени сличних предмета, али се не може тврдити са сигурношћу да су то биле баш скије. Први који сведочи о скијама сличним данашњим, је ђакон Палус, који у свом делу „*Historia Langobardorum*“, помиње специјално израђене летве, не врху заобљене, које служе за брзо кретање и лов на снегу. Први званични документ који сведочи о скијању оставио је одбегли шведски бискуп Олаф Магнус, који је у Риму написао „Историју северних народа“. Он је у свом делу описао Лапонце који веома брзо јуре на скијама уз помоћ штапа. Он је и први илустровао свој трактат „*Charta Marina et descriptio septentrionalium terrarum*“, цртежом ловаца на скијама, који: „...толико брзо јуре животиње, да их понекад претекну.“

Читајући дела свог учитеља Магнуса, италијански бискуп Франческо Нери, одлучио је да пропутује северне земље. После двогодишњег путешествја, он је у Италију донео пар скија, али је врло занимљиво да је тај пар послужио, највероватније, само као украс, јер се скијање у Италији помиње тек пред крај 19. века.

Многе легенде скандинавских народа говоре о употреби скија у сврху лова, кретања и рата. Управо ова последња сврха скија довела је до експанзије

скијања као спорта, иако се још у финској легенди помиње јунак Леминкаинен, који иде у лов на скијама разоноде ради...

6. ЕКСПАНЗИЈА СКИЈАЊА

И управо је ратовање иницирало широку употребу скија у сврху рекреације. Почетком 19. века избио је рат између Норвешке и Шведске, и забележено је да је одред од две хиљаде скијаша у редовима норвешке армије, муњевитим нападом на скијама, у бици код Трангена разбио шведске редове. Дванаест година касније владао је мир, а две земље су биле уједињене. Одред норвешких скијаша је распуштен и војници су се вратили кућама, понајвише у области Телемарка и Остералда. Они су своје скијашко умеће ту преносили млађим генерацијама, које су скијање прихватиле као одличну забаву. Како су деца одрастала, одлазила су на даље школовање у Кристијанију (данашње Осло), и ту су своју вештину пренели на људе из свих крајева, такмичећи се чак, на периферији града. Прво организовано такмичење догодило се у Тромзу, 1843. на стази од пет километара коју је извесни лапонски такмичар прешао за 29 минута. Прво званично такмичење догодило се 1860. у Кристијанији. Скијање се ширило на Скандинавском полуострву, али и у САД, где су норвешки досељеници основали први скијашки клуб на свету, 1867. у Ла Порту, а 1883. основан је Норвешки ски савез.

Године 1888. десио се најзначајнији догађај за експанзију ски спорта. Те године већ поменути Фридтјоф Нансен (стр.3), етнолог, прешао је Гренланд на скијама. Од рта Гилденлов на запад, до рта Годтаб, прешао је 500 километара за 42 дана! Нансен, велики норвешки научник и истраживач потом је учинио сјајну ствар. Написао је књигу "На скијама преко Гренланда". Књига је ускоро преведена на немачки, затим енглески, и интерес за скијање проширио се на целу Европу.

У почетку је норвешка школа скијања, логично, била једина. Техника *телемарк*, са једном дужом и једном краћом скијом била је изум Сондреа Нордхајма(1825). Ова техника била је погодна за нордијске падине.

Фридјоф Нансен

6.1 ЛИЛИЈЕНФИЛДСКА ШКОЛА СКИЈАЊА

Међутим, нордијске стрме падине биле су далеко мање бројне у односу на алпске. Због тога су нордијци умногоме форсирали скијашко трчање. Матиас Здарски(1856. – 1940.), мађарски досељеник у Аустрију, прочитао је

књигу Нансена. Стицајем околности добио је пар норвешких скија, а како није имао прилике да види како се те скије употребљавају, био је присиљен да самостално учи и експериментише. Схватио је да ће са оваквим скијама тешко управљати на Апима, где су падине биле стрмије. Скратио је скије на 180 цм и конструисао везове који су чврсто фиксирани стопало за скију. Ово је довело до великог ривалитета, али и економског ударца за Норвежане, **Матијас Здарски** јер је нагло опао извоз норвешких скија у централну Европу.

Здарски је чак основао и прву ски школу у централној Европи, коју је назвао Лилиенфилдска школа скијања, и то по имену града у коме је живео. На новој техници, Здарски је почео да ради 1910. Ова техника базирала се на заокретима, при којима су две скије постављане под оштрим углом. Данас такав став у српском жаргону називамо „плуг“. Контрола је вршена помоћу дугачког штапа, који је, спуштен у снег у току спуста, служио за заокрете и кочење. Исте године Здарски је учествовао у оснивању „Интернационалног Алпског скијашког удружења“, кроз које је око 20.000 људи је образовано на курсевима у алпском скијању за војску и цивилна лица.

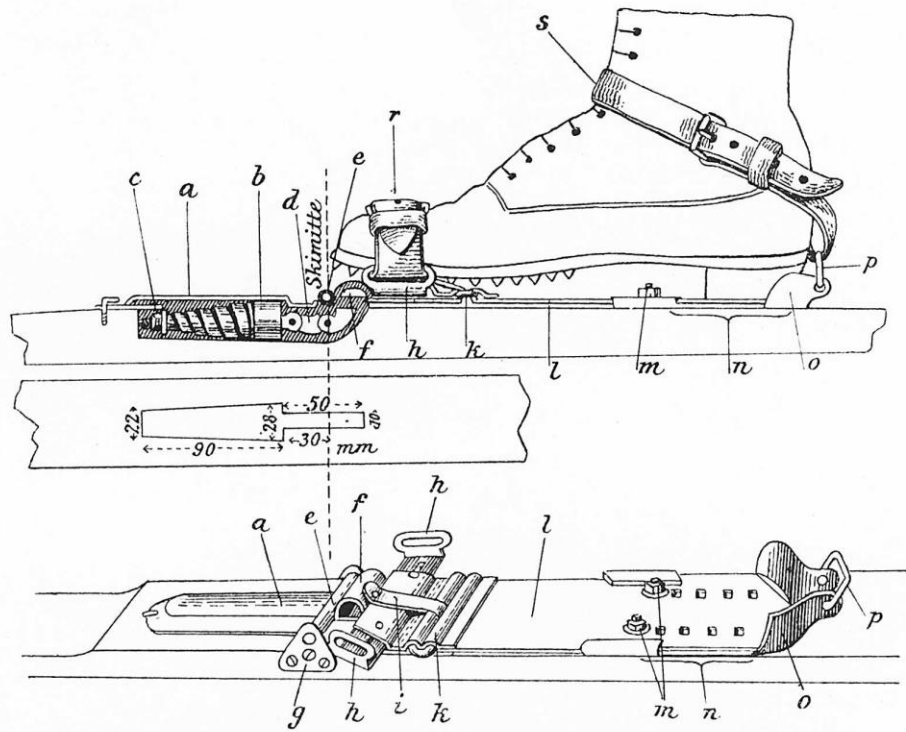
Године 1898. Здарски, који се између осталог бавио и вајарством, начинио је рељеф на коме се видео планински масив са представом скијашког предела за припаднике норвешког и лилиенфилдског начина скијања, који је постављен на изложбеном штанду лилиенфилдске компаније „К.Енгел“, која је „Лилиенфилдске подвезице“ и „Лилиенфилдске алпске скије“ искористила у комерцијалне сврхе.

Вез који је конструисао Здарски

Историјски развој скијања

a Deckblech; *b* Pufferfeder; *c* Schraubenmutter; *d* Gegliedertes Gestänge; *e* Achse; *f* Stütze für die Fußspitze; *g* Seitenlasche; *h* Zehenklammern; *i* Zehenklammerbolzen; *k* Sohlengelenk; *l* Stahlsohle; *m* Stellschrauben; *n* Fersenschlitten; *o* Absatzlappen; *p* Schlittenbügel; *r* Zehenriemen; *s* Ristriemen.

Zdarsky-Museum-Lilienfeld

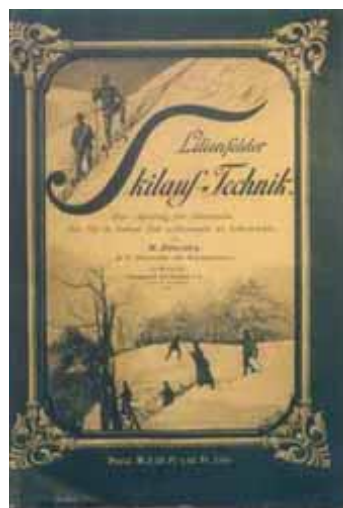
Zdarsky-Museum-Lilienfeld

Вез који је конструисао Здарски – скица

У Првом светском рату је шездесетогодишњи Здарски, постављен је као референт 10. армије, у рангу официра на Јужном фронту, У Нидер Гаилталу и ухватила га је лавина приликом спасавања жртава. Тада је претрпео око 80 прелома костију и повреде кичменог пршљена.

Књига коју је Здарски, први пут издао 1897. године, „Лилиенфилдска скијашка техника“, до 1925. доживела је чак 16 издања. Матијас Здарски, „отац алпског скијања“, умро је у Сент Пелтен-у, и сахрањен је 24. јуна 1940. на свом некадашњем имању „Хабенрајт“ у Лилиенфелду.

**Насловна страна књиге
Матијаса Здарског**

Техника коју је промовисао Матијас Здарски

Овде треба поменути и легендарног официра Аустријске војске Георга Билгерија, који (1873. – 1934.) који је водио преко хиљаду курсева и оспособио преко 40.000 скијаша. Био је ученик Здарског. Увео је скијашки лик „телемарк кристијанију“ и први је који је увео употребу два штапа.

6.2 ПОЧЕЦИ СКИЈАЊА У АМЕРИЦИ

За то време, у САД је отишао и Сондре Нордхајм. Американци су за време златне грознице имали прилику да присуствују опкладама које су падале између норвешких досељеника који су се такмичили на скијама. Скије су и у Америци дале стратну предност Скандинавцима у потрази за златом у зимским месецима. То своје знање користио је и Јон Торесен Руе, алиас, Џон Томпсон, који је био поштански курир у зимским месецима, и то на подручју од неких 150 километара у држави Невади, и то све на скијама. Овај пример следили су и у Аргентини и Чилеу све до изградње железнице.

Прва претходница жичаре изграђена је 1932. За то је послужио троцилиндрични мотор старог аутомобила марке Доу. Помоћу ужета и котура овај систем, назван „роуп тоу“, извлачио је скијаше узбрдо. Проналазач је Алекс Фостер, из Квебека у Канади.

Ускоро су почели да ничу ски центри, а један од најзначајнијих за развој скијања био је Сан Вели (сунчана долина), у САД. Амерички милионер, и

власник централно-пацифичке железнице, Аверел Хариман, изградио је ово место из ничега по узору на алпска месташца у Европи. Да би популарисао свој изум, Хариман је платио холивудским продуцентима да сниме филм "Серенада у долини сунца", са познатим глумцима оног времена. На отварање је позвао велике звезде, политичаре, чак и чувеног писца Ернеста Хемингвеја. Филм је постао хит, а са њим и скијање у Америци.

Европски ски центри ницали су раније, из већ развијених алпинистичких и бањских планинских центара. Скијање је туризму дало нови замах. Тако су у првим годинама двадесетог века постали познати, Кортина д'Ампецо у Италији, Мирен и Сент Мориц у Швајцарској, Шамони и Валдизер у Француској, нешто касније Гармиш у Немачкој и Кицбил у Аустрији. Из наведеног се може извући закључак да се развој алпског скијања десио упоредо са стварањем алпске технике. Ипак иако су се тврдоглаво држали традиције нордијског скијања, Скандинавци су такође развијали популарност овог спорта. И добро је да су истрајали, јер поред алпског скијања, данас имамо и ски скокове и скијашко трчање, телемарк, али и биатлон, који је никао из нордијскох дисциплина.

Ханес Шнајдер

7. РАЗВОЈ СКИЈАЊА КАО СПОРТА

Рађање модерних ски трка везано је за име тада младог Енглеца, Арнолда Лана, чији је отац, Хенри, поседовао туристичку агенцију у Лондону. Ова агенција увелико се бавила слањем Британаца на Алпе ради одмора. Лан је рођен 1888. и као јако млад имао је прилику да посети европске планинске центре, који су развојем железнице, постали доступни туристима са најширег подручја Европе.

Кицбил је 1905., организовао своју прву спуст трку. Сер Алберт Лан Догађај је био тако успешан да је следеће године било потребно организовати специјалне возове за публику из Баварије и Инзбрука. Године 1922. Лан је измислио слалом, проистекао из његове потребе да туристима скијање учини занимљивијим. Године 1924. организовао је прво комбиновано такмичење, у слалому и спусту. Исте године основана је и Светска скијашка федерација ФИС, са којом се Лан борио око признавања његових иновација до 1930.

7.1 Арлберг техника

Аустријанац Ханес Шнајдер, из Сент Антона, приметио је да је стално држање скија под углом успоравало скијаша. Због тога је 1910. године смислио стил при коме би се на крају заокрета излазило из „плуга“, и скије постављале паралелно, једна у односу на другу. Овакав начин скијања повећавао је брзину скијаша. Овакав начин скијања Шнајдер је назвао Арлберг техника. Тих година по први пут су на скије стављане и челичне

Ханес Шнајдер

ивице, а дошло је и до унапређења везова, који су још боље на скије преносили силу коју је скијаш производио. Овакви везови названи су Кандархар. Ово је подстакло Шнајдера да најнапредније скијаше научи скијању из кога је потпуно избачено постављање скија под углом. Заокрет се по први пут изводио са потпуно паралелно постављеним скијама. Арлберг техника је подразумевала још једну револуционарну иновацију. Уместо једног коришћена, су два штапа, али они нису имали функцију кочења, као код лилиенфилдске технике. Ханес Шнајдер је током Првог светског рата обучио хиљаде аустријских регрута овој техници, да би после рата постао познат као ски учитељ у хотелу Пост, у Сент Антону.

После Првог светског рата је дошло до састанка сер Арнолда Лана и легенде Сент Антона, Ханеса Шнајдера. Ово је довело до рађања трке Арлберг-Кандахар. Ово је тачка која се сматра почетком организовања модерних ски трка. Само име означавало је сарању двојице твораца. Шнајдер

је, као један од зачетника скијања у Сент Антону лансирао име места Арлберг. Лан је додао Кандахар у част Лорда Робертса од Кандахара, који се истакао у борбама за заузимање Кандахара у Авганистану 1879. Робертс је 1911. поклатио трофеј за Ланову трку од глечера Плаин Морте до хотела у Кранс Монтани. Осим у Арлбергу, трка је вожена и у Мирену, где је Лан имао своју кућу. Године 1938. поново је Сент Антон требало да буде домаћин трке. Али само неколико дана раније, Немачка је анектирала Аустрију, а гестапо је ухапсио Ханеса Шнајдера, сматрајући га непријатељем Хитлеровог режима. Лан је преговарао са нацистима, којима је одговарало да се трка одржи. Одуговлачио је док Шнајдер, са породицом није побегао у САД. Када му је пријатељ био на сигурном, Лан је одбио да одржи трку. Уместо тога трка је понуђена француском Шамонију. После другог светског рата у караван су уврштени и Гармиш и Сестријере.

Интересано је да је правила Арлберг-Кандахара, примењивала и Светска Федерација, која је признавала само трке у слалому и спусту. Па тако, суперталентовани Норвежанин Биргер Руд, иако је на Олимпијским играма у Гармишпартенкирхену, победио у скоковима, није примио медаљу. Први пут су медаље независно додељиване за спуст и слалом 1948. Те године у Сент Морицу, победник спуста био је Француз Анри Орелие. Спуст је и даље био најважнија дисциплина, а трке су трајале два дана. Да би неко уопште дошао у позицију да се бори за медаљу, морао је првог дана да заврши међу првих 40 у спусту. Сутрадан, за слалом, стартни ред се окретао тако што је првих пет стартовало обрнутим редоследом, затим других пет такође, и тако редом. Напуштање овакве платформе, донело је модерном скијању, шампионе, специјалисте за одређене дисциплине.

Прво светско првенство одржано је у Енглебергу у Швајцарској 1938. године. До тада су годишњи скупови најбољих светских скијаша били називани ФИС тркама. Први такав митинг, као незванично СП, био је одржан у Мирену у Швајцарској. Примат су држали Швајцарци, повремено Аустријанци и Немци. У Шамонију 1937. процветала је Француска школа скијања.

Године 1937. интернационални митинг одржан је у Шамонију, у Француској. Било је то први пут да се овакав догађај дешава на француском тлу. У ту сврху француски тренер Пол Гино, поверио је припрему свог тима највећим ски мајсторима тог времена, Тонију Зелосу из Сефелда у Аустрији и Швајцарцу Рудију Ромингеру. Ова двојица су већ неколико пута били светски шампиони. Зелос је Французима показао свој чувени паралелни заокрет, док је Ромингер демонстрирао свој савршени стил на опасним и стрмим падинама. Са овако вештим тренерима, Емил Але је освојио све три златне медаље, у слалому, спусту и комбинацији, остављајући самом Ромингеру тек мрвице утехе.

Овај успех потпуно је поразио надмене Немце и Швајцарце. А тек када су Пол Гино, Емил Але и Г. Бланшон, генерални секретар Француске

Федерације, објавили књигу "Француски метод", то је било схваћено као увреда. Тим пре што су Французи у тој књизи, поручивали да свако ко заиста хоће да научи да скија, мора да дође у нове француске ски центре.

Швајцарци су делимично узвратили на СП у Енглербергу, иако је са само 17 година Француз Џејмс Коутет победио у спусту, а Емил Але у комбинацији, Швајцарци су имали разлога за понос. Иако су Французи хвалили предности своје технике, управо у слалому олимпијску медаљу освојио је Руди Ромингер, пред 20.000 навијача.

Избијањем рата 1939. брутално су прекинуте каријере многих предратних шампиона. Иако су се сваке године у неутралној Швајцарској, у Венгену, одржавале трке, само је понеки Француз одржавао њихов интернационални карактер. Био је то чувени Лауберхорн куп, настао још 1930, заслугом Ернста Герча. Од 1943. многи страни скијаши пребегли су у Швајцарску, али им њихов политички статус није дозвољавао да званично учествују на тркама. Због тога су се појављивали под псеудонимима, као што су Донер(гром) или Блиц(муња). Међу њима је био и велики италијански шампион Зено Коло.

За време другог светског рата Немци су организовали Интернационалне викенде у Гармишу 1940. 1941, на којима су учествовали само такмичари из неутралних, и земаља сила осовине. Пошто су окупирали Норвешку и дом ФИС-а у Ослу, Немци и Италијани су чак организовали светско првенство у италијанској Кортини д Ампецо. Биле су то последње трке за немачке шампионе Кристл Кранц и њеног брата Кара, који је неколико месеци касније погинуо на руском фронту. Када се рат завршио Интернационална Ски Федерација избрисала је ове догађаје из својих књига.

После рата нарочито су се Швајцарци и Французи трудили да оживе скијашки спорт. Олимпијске игре у Сент Морицу 1948, биле су прилика да неколицина преосталих предратних шампиона укрсти копља са новим клинцима. Анри Орелие, који је лансирао положај „јајета“, освојио је пехаре у спусту и комбинацији. Предратни шампион, Еди Реиналтер победио је у слалому. На овим играма свет је поново видео предратне асове Џејмса Коутета, Зена Кола, Рудија Олингера и Карла Молитора. Зено Коло је чак успео да победи у спусту 1950. у Аспену на Светском првенству, и на Олимпијади 1952. у Ослу.

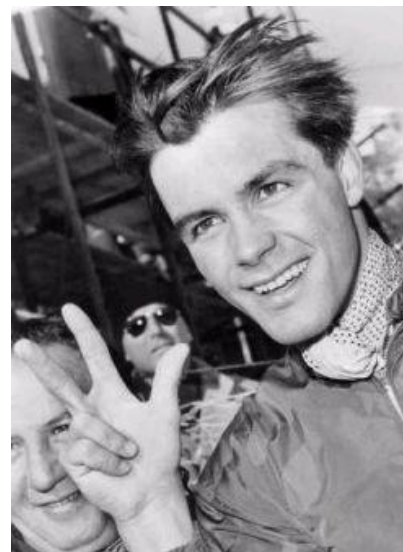
Долазило је ново време са новим јунацима и новом дисциплином. Жорж Шнајдер, освојио је златну медаљу у слалому за Швајцарску на СП у Аспену. Плавокоси Норвежанин Штајн Ериксен био је најбољи у велеслалому на ОИ у Ослу. Велеслалом је представљен 1946. на инсистирање Пола Гиноа.

Харизматични Ериксен ускоро је постао послератни краљ скијања. Франсоа Бонлие, са севера Француске, научио је да скија једноставно гледајући друге. У шведском Ареу он је 1954. освојио сребро у слалому иза Ериксена. Десет година касније постао је олимпијски победник у истој дисциплини у Инзбруку.

Био је то период великог напретка, са Кристијаном Правдом на челу аустријског ски тима, којег је изградио уз помоћ професора фискултуре Фреда Роснера. Под овим вођством Аустријанци су доминирали шест зима. Вундертим је био тако моћан да је и после Роснеровог одласка, наставио да влада ски стазама. Једну од највећих епоха у скијању започели су Аустријанци, Кристијан Правда, Андерл Молтерер, Фриц Хубер, Ернст Хинтерзер, Тони Зајлер и Карл Шранц. На другој страни били су ту још Американац Бади Вернер, Швајцарци Вили Форер и Рожер Штауб, Јапанац Кибару Игаја, Французи Шарл Бозон, Адриен Дувилар, Франсоа Бонлие, Жан Вуарне и Џејмс Коутет који се такмичио још од 1937.

Захваљујућу невероватном умећу Тонија Зајлера који је у на Олимпијским Играма у Кортини освојио три златне медаље, скијање је ушло у срца многих. У време када је телевизија играла маргиналну улогу у стварању слика, чак и у земљама које су снег гледале само на разгледницама и у књигама, Зајлер је постао херој. Затим су Карл Шранц, Немац Лудвиг Лајтнер и Француз Гај Перила освајали срца љубитеља спорта. Као и њихови претходници, ови јунаци су скијали када год су могли, и готово искључиво за славу. Понекад су скијаши добијали неколико хиљада швајцарских франака од произвођача опреме коју су користили.

Тони Зајлер

Али већина се задовољавала тиме да задржи неколико пари скија, које су продавали упола цене у својим градовима. Финансијска сигурност за неке је стигла касније. Када су завршили каријере успели су да уновче своја имена и знање на тржишту. Штајн Ериксен, Жан Вуарне, Андерл Молтерер, Ернст Хинтерзер, Пеппи Штиглер, Вили Форер, Тони Зајлер, Карл Шранц и Жан Клод Кили били су међу њима. Кили и Шранц били су довољно срећни да неки новац зараде и на првим тркама Светског Купа.

Проналазак телевизије учинио је звезданим трке Луберхорн у Венгену, Гран при Межев, Ханенкам у Кицбилу, Арлберг Кандахар, као и женску трку у Гриненвалду. Олимпијске игре у Инзбруку 1964. биле су велики медијски догађај. Затим је Евровизија понудила скијање гледоцима у источној Европи, и чак неким егзотичним земљама као што су Мароко и Алжир.

До 1966. скијање је постало велики светски медијски спектакл. И све је било спремно за настајање највећег такмичења – СВЕТСКОГ КУПА...

8. Настанак Светског купа

Светски Куп настао савршеним сплетом околности и уз помоћ утицајних људи. *World Cup, Coupe du Monde, Weltcup, Coppa del Mondo, Светски Куп*. Име је одјекнуло као звук фанфара на свим језицима света. Чак и пре прве своје трке, Светски Куп је постао познат захваљујући свом имену.

У то време, осим у фудбалу, није било неког другог светског купа. Данас наравно има безброј светских купова у свим спортовима, и свим могућим играма.

Само име за алпски Светски Куп лансирао је Серж Ланг, пионир ски новинарства, који се тим послом бавио од 1940. Светски куп није био само новинарски изум, али су му медији, нарочито телевизија, дали велики замах. Публика и спонзори препознали су нову светску атракцију. Али у то доба само су три велика новинара била спремна да подрже Лангову идеју. Јер то је тада била чиста авангарда и чак помало и јерес. Били су то Михел Клер из француског Ле кипа, уредник Ски магазина из Њу Јорка, Џон Фрај, и Курт Бернегер, репортер Салцбургер Нахрихтена, и касније аустријске телевизије.

Серж Ланг

Бодовање у Светском Купу позајмљено је из бодовања које је већ постојало на неким бициклическим и једриличарским тркама. И управо је из једрења стигао првобитан систем. За укупну листу, бодовала су се само прва три такмичара у свакој дисциплини. „На тај начин наши такмичари неће се осећати обавезним да стартују на свим тркама“, говорио је тада француски тренер Онор Боне. Показало се да греша. Тренери су подценили тактички смисао такмичара. Чак и када би направили велики број

бодова, такмичари су морали да бране своје бодове, јер прво место је доносило чак 25 поена, и могло се лако догодити да их неко сустигне.

Прича Светског Купа почела је једног јануарског јутра 1966. на чувеној спуст стази Ханенкам у Кицбилу. Серж Ланг окупио је француског и америчког тренера Онора Бонеа и Боба Битија. Те године уместо термина Светско првенство, Британци су почели да користе термин Светски Куп, за предстојеће окупљање најбољих

Онор Боне

екипа у фудбалу. И Ланг је изговорио: „Оно што ће мо урадити јесте да организујемо Светски Куп.“ У то време Бити је бранио идеју организовања годишњег Светског првенства. Захваљујући поменутој тројци и Др. Сепу Шулицбергеру, адвокату, који је од 1958. био задужен за аустријски ски тим, идеја је могла да успе. Ипак тадашњи председник ФИС-а, Марк Холдер, је скупио храброст да објави да ће прва трка Светског Купа бити одржана под покровитељством светске организације, у зиму 1967. Идејни творац Купа, Ланг, тада није био члан ниједног одбора ФИС-а. Али је био председник Светског Удружења Ски Новинара, што му је давало могућност стварања контаката са утицајним људима у свету скијања.

Боб Бити са такмичарима Андима, далеко од Алпа, колевке алпског скијања, 11. августа 1966. скијање као да се поново родило. Почела је нова ера.

До тада је, осим на Олимпијским Игрима и на Светским првенствима, интернационално скијање било препуштено ад хок догађајима и прилично неповезано. Али Светски Куп је донео нешто до тада невиђено. Телевизија је доживљавала своју експанзију. Од дотадашњих, „само“ шампиона скијања, телевизија је створила светске звезде. Жан Клод Кили, Карл Шранц и Лео Лакроа, нашли су се у центру медијске пажње.

Боне и Бити имали су неколико година пре тога идеју стварања купа алпских нација. Концепт је био да се тимови тркају један против другог, а победник би био онај ко има више појединачних победа. Идеја у суштини позитивна, али је пренебрегавала чињеницу да је скијање индивидуални спорт. А и телевизија је тражила појединачне звезде.

1965. Боне и Бити организовали су манифестацију у америчком Вејлу. На трке су били позвани само Американци, Французи и Аустријанци. Да би оправдали назив Светска Серија(World Series), они су тврдили да су са такмичења искључили све тимове који на претходним Олимпијским Игрима у Инзбруку нису освојили медаље.

Ово је био случај са Швајцарцима и Канађанима. Био је ово чудан догађај. Јер његови учесници су пунили своје залихе ФИС бодовима, без опозиције осталих. Швајцарци су били огорчени, али су ипак исте године дошли у Америку на Хариман куп.

Те године главни уредник Ле Кип-а. Жак Бонет, на старту једне етапе Тур Д Франса, рекао је Сержу Лангу: „Слушај драги пријатељу. Скијање нико не може да ухвати ни за главу ни за реп. На једном такмичењу победи Кили, на другом Шранц, Мариел или Били, Дик или Хари... Дај повежи ми нешто, неко такмичење које ће одлучити ко је најбољи. Пробај да направиш то са Албертом Де Ветером и јави ми пре краја Тур д Франса.“

У то време Де Ветер је радио у маркетингу спортског листа Ле Кип, и после неколико дана јавио је Лангу да је нашао спонзора који ће уложити 250.000 долара у такмичење, које би на неколико трка, укупним пласманом,

Жан Клод Кили

одредило победника. Ланг је одредио бодовање, 25 бодова за првопласираног, 20 за другог 15 за трећег све до десетог који би добио 1 бод. Све би почело у трком у Хинделангу на западним Баварским Алпима, а завршило се у марту, трком Арлберг Кандахар у швајцарском Мирену. Спонзор је у међувремену одустао, али је такмичење ипак одржано под именом Ле Кип челенџ. Победници су били Карл Шранц и Мариел Гоитшел.

Године 1968. Евиан вода, спозор такмичења првог Светског Купа поклонила је чувени Кристални Глобус. Победник у мушкој конкуренцији био је Жан Клод Кили. Код дама велика борба се водила између Францускиње Мариел Гоитшел и Канђанке Ненси Грин. На последњој трци у Џексон Холу у Вајомингу, само је победа Гринове могла да одузме титулу францускињи. Гринова је тријумфовала са седам стотинки предности, освојила трофеј и најавила да ће Светски Куп бити узбудљив кроз године које долазе.

Светском Купу је претило да већ наредне године буде избачен из ФИС-а. На конгресу у Бејруту 1967, Серж Ланг је под претњом да ће он и Боб Бити Светски Куп организовати као приватне трке, успео да убеди опозицију.

Тако данас имамо Светски куп, који је скијање виноу до највећих висина популарности, али је и повећао број скијаша рекреативаца у свету. Такође многи ски центри постали су познати захваљујући доброј организацији трка Светског Купа.

9. УСПОНИ И ПАДОВИ

После велике полпуларизације и експанзије које је скијање доживело кроз Светски куп, настао је период константног развоја. Ски центри су подизани крајем седамдесетих и почетком осамдесетих и у земљама без скијашке традиције. Шампиони су се ређали. А треба издвојити шведског суперхероја Ингемара Стенмарка који је обележио овај период са 86 победа у Светском купу, а 13 у једној сезони,

Ингемар Стенмарк

што је апсолутни рекорд. Стенмарк је возио слалом и велеслалом, и до данас се верује да је он био најбољи техничар свих времена прекарвинг периода. У то доба и бивши Југословени, Бојан Крижај, Јуре Франко, Борис Стрел, Рок Петровић и Матеја Свет били су у светском врху. Словенија никада више није имала тако успешне скијаше. Последња звезда тих дана био је Швајцарац Пирмин Цурбриген, који је славу стекао возећи брзинске дисциплине. ФИС је 1981. на конгресу у Пуерто де ла Крузу у Шпанији, донео одлуку о увођењу нове алпске дисциплине. Комбинација велеслалома и спуста добила је име

супервелеслалом, познатији по енглеској скраћеници Супер Ци. Цурбриген је прославио ову дисциплину.

Пирмин Цурбриген

Супервелеслалом или Супер-Г (скраћено од енглеског *super giant slalom*) је први пут представљен на нивоу Светског купа у децембру 1982. у Вал Д Изеру, а први победник био је Петер Милер из Швајцарске. Четири сезоне касније, у фебруару 1987., у Кран Монтани, у Швајцарској, нова дисциплина ушла је у програм Светског првенства. Швајцарске звезде Пирмин Цурбриген и Марија Валисер освојили су златне медаље, и постали први светски прваци у супервелеслалому.

Супервелеслалом „доживео“ је свој олимпијски деби у 1988. у Калгарију, где су Франк Пикар из Француске и Аустријанка Грација Волф освојили златне медаље у Накиску.

Херман Мајер из Аустрије је сматра се највећим супервелеслаломашем до данас, са 24 победе у Светском купу, пет малих кристалних глобуса Светског купа, и златним медаљама на Светском првенству и Олимпијским играма. Још један значајан специјалиста супервелеслаломаша је Тетил Андре Омот из Норвешке, троструки освајач златне медаље на Олимпијским играма 1992., 2002. и 2006.

Алберто Томба

Капије у супервелеслалому су постављене на већем растојању него у велеслалому, али на мањем него у спусту. За разлику од спуста, скијашима није дозвољено да тренирају на постављеној стази, већ се са стазом упознају путем огледа, као у велеслалому и слалому.

На заласку старе техничке ере последњи шампион слаломаша био је медијска мегазвезда. Италијан Алберто Томба је био велики шампион, али и можда највећа звезда од свих скијаша. Он је више новца зарадио од снимања реклама, него од свих безбројних победа у слалому.

Да је и у скијању било потребно пробудити емоције публике скандалима, потврдио је и фински летач Мати Никенен. Он се на Планици први приближио магичној граници од 200 метара. Био је неприкосновен, али само када је био трезан. Пунио је ступце новина причама о расипању новца, прељубама, проблемима са алкохолом. Ипак његов рекорд од 191 метра, из 1985. трајао је чак девет година. Никенен је свој пут завршио распродајући медаље које је освајао.

Мати Никенен

Развој рекорда ски скокова

ДАТУМ	ИМЕ	НАЦИЈА	СКАКАОНИЦА	ДУЖИНА
1808	Олаф РЕЈ	НОР	Норвешка	9,5
1868	Сондре НОРДХАЈМ	НОР	Норвешка	19,5
1879	Олаф Х. ХАУГАН	НОР	Норвешка	20,0
1891	Микел ХЕМЕСТВЕИТ	НОР	Норвешка	31,1
1900	Олаф ТАНДБЕРГ	НОР	Норвешка	35,5
1902	Нилс ГЈЕСТВАНГ	НОР	Норвешка	41,0
1909	Харалд СМИТ	НОР	Давос	45,0
1913	Рагнар ОМТВЕДТ	НОР	САД	51,5
1917	Хенри ХАЛ	НОР/САД	САД	61,9
1920	Андрес ХАУГЕН	НОР	САД	65,2
1925	Нилс НИЛСЕН	НОР	Канада	73,0
1931	Сигмунд РУД	НОР	Норвешка	81,5
1934	Биргер РУД	НОР	Планица	92,0
1935	СТАНИСЛАВ МАРУСАРЗ	ПОЉ	Планица	95,0
15.3.1936	Јосеп БРАДЛ	АУТ	Планица	101,0
1941	Ханс ЛАР	НЕМ	Планица	111,0
1948	Фриц ТСХАНЕН	ШВА	Планица	120,0
1950	Дан НЕТЗЕЛ	ШВЕ	Оберстдорф	135,0
24.2.1961	Јозе ШЛИБАР	ЈУГ	Оберстдорф	141,0
1965	Петер ЛЕСЕР	ДДР	Кулм	145,0
1967	Ларс ГРИНИ	НОР	Оберстдорф	150,0
1969	Бјорн БИРКОЛА	НОР	Планица	160,0

04.3.1976	Геир Ове БЕРГ	НОР	Оберстдорф	173,0
01.3.1981	Армин КОГЛЕР	АУТ	Оберстдорф	180,0
16.3.1985	Мати НИКЕНЕН	ФИН	Планица	191,0
17.3.1994	Тони НИЕМИНЕН	ФИН	Планица	203,0
18.3.1994	Еспен БРЕДЕСЕН	НОР	Планица	209,0
22.3.1997	Ласе ОТЕСЕН	НОР	Планица	212,0
19.3.1999	Мартин ШМИТ	НЕМ	Планица	214,5
20.3.1999	Томи ИНГЕБРИГСЕН	НОР	Планица	219,0
18.3.2000	Андреас ГОЛДБЕРГЕР	АУТ	Планица	225,0
19.3.2003	Адам МАЛИШ	ПОЉ	Планица	225,0
20.3.2003	Мати ХАУТАМЕКИ	ФИН	Планица	227,5
21.3.2003	Мати ХАУТАМЕКИ	ФИН	Планица	228,5
23.3.2003	Мати ХАУТАМЕКИ	ФИН	Планица	231,0
2005	Јане АХОНЕН	ФИН	Планица	240 м са падом
2005	Бјоерн ЕИНАР РОМОРЕН	НОР	Планица	239 м
2005	Мати ХАУТАМЕКИ	ФИН	Планица	235,5 м
2005 2005	Бјоерн ЕИНАР РОМОРЕН Андреас ВИДХЕЛЦЛ	НОР АУТ	Планица	234,5 м са падом -
2005	Јане АХОНЕН	ФИН	Планица	233,5 м
2003	Вели-Мати ЛИНДСТРОМ	ФИН	Планица	232,5 м са падом

Био је то само један од знакова да је скијање у озбиљној кризи. Најбољи показатељ био је драстичан пад продаје алпских скија свуда у свету почетком деведесетих. И онда се десило нешто што ће посредним путем вратити скијању стари сјај. Настао је сноуборд.

10. НАСТАНАК СНОУБОРДА

Сноуборд је релативно нова дисциплина, настала комбинацијом сурфинга, скијања и скејтборда. Тешко је пронаћи изумитеља ове даске за снег. Рани покушаји спуштања на једној дасци низ снежне падине сврставају се у педесете године двадесетог века. Сурфери у САД су покушавали да се спусте модификованом ручно израђеном даском за сурф. То је укључивало пуно сломљених дасака и модрица.

Године 1963. Шерман Попен је, првобитно за своју породицу, направио даску која личи на данашњи сноуборд. Прозвао ју је СНУРФЕР. Снурфер је имао канап причвршћен за врх којим се возач помагао при управљању. Како је привукао доста пажње, компанија Брунсвик откупила је његов патент и почела масовну производњу.

У то време ски центри забрањивали су вожњу снурфера по ски стазама. Седамдесетих година Џек Бартон Карпентер, смислио је нови дизајн који подсећа на карвинг скију. Даска је имала облик сличан пешчаном сату посматраном из профила. Наравно кривине на странама нису биле тако изражене. Ово је донело велики помак ка управљивости даском.

Почетком деведесетих сноуборд је ухватио корене и у Европи. Било је много лакше научити возити „даску“ (*board*, енг) него скије. Популарност сноуборда је „експлодирала“, на рачун алпског скијања пре свега. Изгледало је да ће победити скијаше и на политичком плану. Скијаша су на бордере гледали као на ексцентрике и одбацивали су их. Са друге стране бордери су желели да се њихов спорт потпуно одвоји од скијања. Основали су ИСФ, Интернационалну Сноуборд Федерацију, потпуно независну од ФИС. Али ФИС је сувише јака организација да би јој такав ударац могао нашкодити. Додуше, ко зна како би се ствари одвијале да није било проналаска карвинг скија. Како год било, ИСФ се крајем деведесетих угасио.

Године 1996. одржано је прво првенство света у Сноуборд дисциплинама, а 1998. у Нагану, сноуборд је први пут доспео на Олимпијске игре.

11. ПОЈАВА "КАРВИНГА", Т.Ј. КАРВИГ СКИЈА

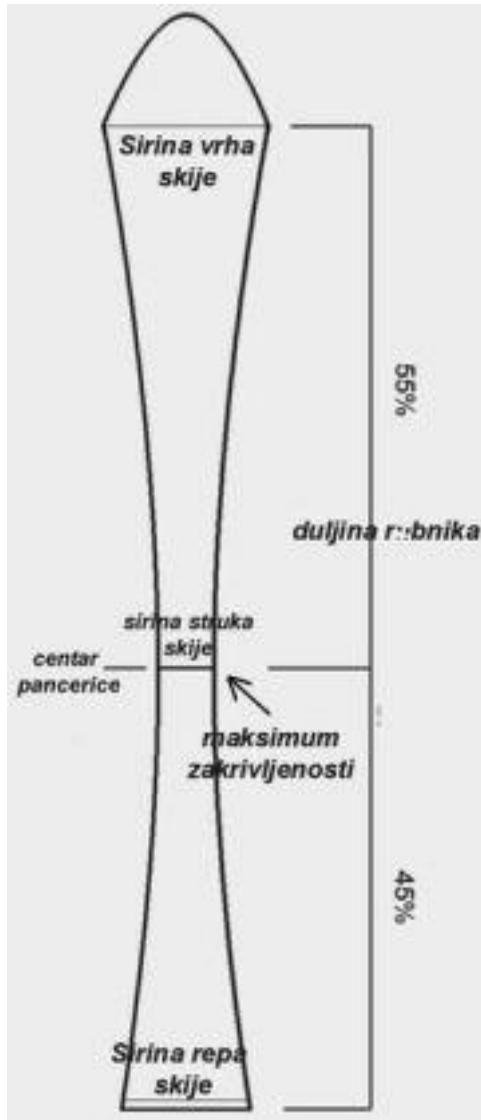

Проналазак пластичне ципеле у скијању, крајем шездесетих, допринео је бољој контроли, али су деведесетих скијање контролисали сноубордери. Иако су прве карвинг скије на тржиште дошле 1998., њихов настанак сеже у осамдесете године прошлог века. Словеначки конструктори Јуриј Франко и Павел Шкофиц, приметили су да је основна разлика у конструкцији скије и борда, то што борд има закривљене рубове. Карв(curve) на енглеском значи ивица или клизити по ивици. Овакви рубници омогућавали су лакше скретање и константну вожњу на рубовима. Применили су исту идеју на конструкцију скије. Године 1988. израђен је први прототип. Карвинг скија је краћа од старих скија 10 до 25 центиметара. Шири крајеви са ужом средином описују параболу, која приликом постављања скија под углом на подлогу формира лучну путању по којој се скија креће и мења правац. Предност ове скије је што омогућава да се без отклизавања праве заокрети мањег радијуса. Изостанак отклизавања утицао је на одржавање веће брзине што је целокупно кретање чинило ефикаснијим него на старим скијама. Ово је скијање учинило лакшим. И стара скија није била потпуно равних ивица. И она је притиском на параболични руб описивала кружницу на снегу, али је тај радиус био најмање око 40 метара. Нове скије преполовиле су ту вредност. Шкофиц и Франко су своју идеју понудили Елану, али нису наишли на резумевање када је у питању масовна производња. Основна брига је била да ли ће скије пуцати при тако драматичном скретању.

Нажалост по њих, Словенци нису заштитили свој патент. И друге компаније почеле су да разрађују ову идеју, и тако су Хед, Саломон и Атомик крајем деведесетих представили читаве колекције карвинг скија.

Историјски развој скијања

Скица карвинг конструкције

Карвинг скија

12. ЕВОЛУЦИЈА ОБЛИКА СКИЈЕ

Када су прве "обликоване" скије стигле у продавнице 1993., биле су право откриће.

До закривљеног облика ивица скије, што омогућава кратке и чисте заокрете, долазило се полако, и за то је требао читав век. Тако полако да је врло мало ски-дизајнера, у великој мери изван „мејнстрим“ западноевропских фабрика, могао да види шта се спрема.

„Sidecut“ (енг.)- суптилан облик пешчаног сата скије - сеже до праисторије скијања. Према организацији Ски Херитиц ово је изум сада заборављеног занатлије негде пре 1808. и био је универзално усвојен након што је популаризован од стране Сондреа Норхеима и његових пријатеља у Телемарку, у Норвешкој, око 1856. Скијашаи тог времена, који обликовали скије на тај начин, утврдили су да се скија лакше окреће ако се мало сузи на средини. Од тада су "равне" скије са паралелним ивицама реткост, уживајући популарност само за употребу на модерним, машински обрађеним, стазама за скијашко трчање, као и у ски скоковима. У алпском скијању, закривљеност ивица скије постепено је расла, али је стандард, који је 1936. успостављен, трајао до 1988.

12.1 Почетак: Сајд кат од 4мм

Оригинална Телемарк скије су ручно резбарене у кућним радионицама, а димензије су им варирале врло мало. Али, типична скија Норхеим ере, каква се може сагледати кроз модерне реплике из Моргедала, мерила је 81мм на врху, 67мм у средини, и 70мм на репу, што даје дубину од 4.25мм. Дубина сајд ката је растојање срење ивице скије, које добијемо када скију поставимо постранце, под правим углом у односу на подлогу, тако да једна страна репа и врха скије додирују подлогу. Кодј оригиналног модела Телемарк, то растојање је 4,25мм. (Данашње слаломске скије имају дубину сајд ката од око 18мм.) Скије оваквог облика које су користили још Фритјоф Хансен и Роалд Амундсен, биле су стандарне током великог дела 20. века, када су произвођачи скија почели да мисле о прављењу скије од метала и фибергласа у предефинисаним калупма.

На основу дужине клизне површине ивице која је у контакту са снегом (не рачунајући савијени врх), полупречник (радијус) круга који описује скија са дужином сајд ката 4,25 мм је 83 метара. Јако пуно по савременим стандардима, али скија сигурно није била равна. Геометрија је била јако добра за ски трчање и ски скокове, и врло мало се променила 1930-их, када је за ски скокове типична дужина скије била је 230цм (91-77-80мм). И даље је сајд кат био 4.25мм, а за женски крос дужина је била 192цм (88-73-80мм), са дужином 5.5мм и радијусом 47м - око половине радијуса скија за скокове.

Овај основни облик је још увек био коришћен када је Хауард Хед направио свој првиу „алуминијумски стандард“ 1950. Две стотине три цм дугачка верзија те скије имала је пропорције 81-68-77мм, са дужином сајд ката од 5.5мм и радијусом 62 метар.

12.2 Експерименти у резаном дрвету: сајд кат дубине 7мм

Када су скије од резбарене од ораховине, било је прилично једноставно за занатлије да експериментишу са обликом ивица. Радници у фабрици Тор Гросволд имали су таленат за иновације. Они су увели праксу прављења скија према спецификацијама које су им давали такмичари. Тако су направили скије од 206цм за Дика Дуранса који је жжедео да му скије оштрије скрећу. те скије из 1939., имале су размеру 74-54-62мм. Ово је изузетно уско за алпске скије, осим ако није искључиво намењен за вожњу слалом на леду. Оно што већина људи тада није приметила је да је драматично повећан сајд кат на дужину од 7мм (радијус 42 метара). И шире велеслаломске скије од 212цм Барнија Меклејна, модел из 1950., са размером од 90-73-81, имале су сајд кат дубине 7.25мм и радијус од 48 метара.

Дужина од 7мм постаје нови стандард за такмичарске скије, и то за наредне четири деценије. Велику иновацију, увео је Динамик 1967., тако што су померили центар средине скије за око шест инча(15,2 цм) од чукљева према пети. Промена је била једва приметна за око, али је помогао великим француским такмичарима тог доба да добију на брзини на крају заокрета. Велики шампиони овакве конструкције били су браћа Мер који су своје скије базирали на француском моделу. Ингемар Стенмарк одржавао је малу предност над Меровима, скијајући на Елану са 8мм-ским сајд катом, што му је дало 20% краћи радијус окретања од око 41 метар. Делимично због уштеде новца, многи произвођачи имали су одређени сет калуца за израду скија. Тако да је током овог периода, било тешко добити скије са ванстандардним сајд катом. Велике разлике између модела биле су у тврдоћи и материјалима - слалом скије су имале чвршће репове, велеслаломске скије су имале алуминијумске слојеве, рекреативне скије биле су мекше. Ако би се правио график еволуције облика ивица скије, линија би од 1940. до 1980., показала де је већина скија имала 6 до 7мм дужине сајд ката.

12.3 Заборављени рани експеримент

У зиму 1948./49., такмичари Џери Хајат, који је радио у пилани Гросволд, заједно са средњошколцем Џеријем Гросволдом покушао је стварање окретнијих слаломских скија. Они су пар скија од ламиниране ораховине сузили на средини на око 52мм, остављајући реп и врх у оригиналној ширини. То им је донело сајд кат од око 15мм дужине, дупло више од нормалног у то

време. Отишли смо до Винтер Парка да их испробамо," сећа се Гросволд. "Скије су скретале сензационално дорбо, али нису хтеле да престану да скрећу. Направили смо по један круг и вратили се у фабрику и бацили скије у ћошак. Вероватно су послужиле за огрев. Никада нам није пало на памет задржимо средину на 70мм и да проширимо врх и реп, као што је то данас". Овај превид је био природан, с обзиром да је пилана Гросволд правила орахову даску од 4 инча(101мм). Да би се направио врх шири од 100мм то би захтевало неко лепљење наставака, које тада није било могуће. Штавише, када су сузили средину скије су постале превише савитљиве у средини. Није ни чудо што су одустали.

Ступање сноуборда на сцену

Нешто драматично догодило се средином 70их, - сноуборд. Бартон је 1975. направио даску дугу 140цм, без челичних ивица или пластичне базе, створивши радикални сајд кат пропорција 302-265-295мм, са дубином од 17мм и радијусом од само 6 метара. До тада је модеран шаблон за сноуборд био - 155цм дужине са пропорцијама 302-257-302мм и радијусом од 7 метара. Већина ски конструктора игнорисала је ову појаву у почетку, иако је почела да се исплаћује неколико година касније. Око 1979., Хедов главни инжењер Џон Хау и маркетинг менаџер Гери Киедаиш иступили су са концептом „заокрета природног радијуса“, према којем су кратке, окретне рекреативне скије имале дубљи сајд кат него дуге фабричке скије за високе брзине крстарења и такмичарске скије. Идеја стигла на тржиште у 198.1, када је 180цм-ским Хед Јаху скијама, са дубином сјад ката од 7.3мм, добијен радијус од око 35 метара. Компанија није отишла тако далеко да изради калупе за овакав облик, али Киедаиш произвео скију џепне величине од алуминијума за продавце, за демонсокрет функционише. Многима се свидела ова идеја.

12.4 Алберт скија

Године 1984., извршн директор Олин корпорације су имао је проблема са учењем скијања. Он је питао Френка Меата, инжењера у ски одељењу компаније, зашто фабрика не може да изради неку врста Принс тениског рекет за скијаше - нешто што би процес учења учинио лакшим. Меато, је заједно са Едом Пилпелом, радио на дизајну за бољу такмичарску скију, и дошао је на идеју да би кључ за унапређење учења скијања могао да буде дубоки сајд кат. Према Пилпелу, Меато је смислио скију "Алберт", коју су људи из ски индустрије сматрали првим моделом модерног облика скије. Алберт скија, названа по пластичној играчки која је припадала Меатовом псу је - имала би врло широк врх и необично уски струк. Пропорције су биле 128-40-79мм. Прототип је требао да има сајд кат дубине 31мм и радијус од 8 метара. Прешироки врх није могао да стане у Олин пресе, тако даје Меатто морао да смисли како да га сузи без жртвовања дубоког сајд ката. У то време, такмичари

су скијали техником која је заснивала на отерећењу на једној ноzi, тако што су се пребацивали са унутрашње стране једне, на унутрашњу страну друге скије. Меатто се питао да ли им је уопште потребна спољна ивица. Он је пресекао Алберт скоро на пола и направио прототип асиметричне скије од 150цм, са лењир равним спољним ивицама радикалним сајд катом на унутрашњој ивици са 10 метара у полупречнику. Струк није био довољно широк да прими скијашку ципелу, па је Меатто пројектовано високу „Делрин“ платформу да носи везове. Олин производи серију од 150 парова за промоцију на СИА трговачком сајму 1986. Инструктори који су тестирали мислили су да је Алберт невероватна идеја, али продавци су асиметрични облик пешчаног сата схватили као смешан и одбили су да га купе. Алберт је склизнуо у заборав, али цртеж патента преживео је у оквиру корпоративног наслеђа Олина.

Године 1988., од Атомиковог инжењера Руперта Хубера је затражено да створи бољу скију за дубок снег. До тог времена, као и већина скијашких фабрика, Атомик је правио и сноуборд. Хуберу је изгледало логично да за искористи предности широког сноуборда за одржавање на површини дубоког снега, тако да он једноставно сузио сноуборд на половину, окренуо челичне кантне ка унутра, и на такве даске ставио скијашке везове. Производна верзија је постала „Атомик поудер плус“ Осим тога, са 133-115-122мм био је то први „суперфет“ на свету за скијање на целцу - са традиционалним равним сајд катом дубине 6,25мм. Али наредне године Фелкл почео да ради на свом „мидл-фет“ „Екпловив“ моделу, оригинална верзија дужине 190цм имала је профил 118-94-110мм, и сајд кат дубине 10мм и застрашујуће-кратак радијус од 28 метара – помоћу чега су ове масивне металне скије могле да маневришу разумно лако.

12.5 10мм-ска такмичарска скија

Крајем 70-их и почетком 80-их година, велеслаломске трке су промениле. Браћа Мер са главним ривалом Ингемаром Стенмарком развили су брже, директнију линију кретања од врата до врата, са краћим заокретом, попут слаломског. Постављачи стаза су одговорили шире постављеним капијама на падној линији. Конструктори су са своје стране почели да размишљају о радијусу од 9 или 10 м.

К2 дизајнер Валтер Кнот сећа се: "Схватили смо да је потребан мало дубљи сајд кат да помогне да такмичари направе чистији заокрет". Тако је 1990. створена у алуминијумска К2 ВСЛ такмичарска скија, са 10мм-ским сајд катом, а 1991., фиберглас верзија за брзо рекреативно скијање. Ове скије биле су радост за брзо скијање на утабаном снегу. Добра скијаши брзо су учили да почну да праве заокрете са више притиска на кантне, уз много мање

отклизавања . Убрзо су створене и К^с скије са сајд катом од 12мм. Ову идеју следили су и Династар и Фелкл.

12.6 Револуција

Али прави пробој направљен је у Словенији. Јуриј Франко је дипломирао на Универзитету у Љубљани 1983., са дипломом инжењера, и придружио Елану '87 као менаџер лабораторије. Године 1988., он је имао идеју за дубоки сајд кат на скијама, и његов колега Павел Шкофиц створио је одговарајући образац. Организовали су пројекат под називом Сајд кат Ектсрим - SCX - и кренули да изграде прототип. (Инжењера Јурија Франка често мешају са његовим школским другом Јуретом Франком, који је био успешан у Светском купу и освојио сребрну медаљу у слалому на Олимпијским играма у Сарајеву.) Током наредних неколико година, неке врло чудне скије излазиле су из Франкове лабораторије. Бивши Еланови такмичари добијали су на тестирање различите иновације. Једна од њих била је скија са прорезом по дужини код врха и репа. Преко врха сваког прореза био је по један завртањ који је омогућавао да се повеа или смањи дубина сајд ката, а тиме и радијус. То је необичан експеримент, али је довео до података који су помогли Франку и Шкофицу да дођу до идеалног облика.

До 1991. Франко и Шкофиц су завршили калуп од 203цм за ВСЛ такмичарску скију са 110-63-105мм профилем. То је 22,25мм сајд кат, три пута више од онога што су такмичари користили за слалом у то време. Радијус је био само 15 метара.

„SCX“ је био невероватно брз на велеслаломским стазама. У првим локалним тркама, скијашаи на SCX-у освојили су осам од првих десет места. Нове скије прилагођене лакшем да извођењу лучног заокрета, уз много мање напора. Ово је привукло много пажње у светском купу.

У аустријском Тиролу, Кнеисл покушава да врати пољуљани углед на међународном тржишту. Крајем 70-их Тиролска фабрике је покушала да модернизује производњу убризгавањем пене у у калупе за израду свих својих скија. Резултат је био маркетиншки фијаско и стечај. Компанија је прошла кроз неколико промена власништва, а од 1986. до 1989. била је у партнерству са Олин и Трак-ом као део Тристар спорта. Кнеисл дизајнери су видели цртеже Алберт скија. До 1990., сведени су локални тиролски бренд. Почетком 1992., дизајнер Волфганг Вагнер помислио је да би дубоки сајд кат могао направити занимљиву рекреативну скију, и дошао до 180цм дугог модела Ерго 100-62-100мм, са 19мм сајд кат дубине, и радијусом од 14 метара. Кнеисл је донео прототип за ИСПО, европски сајам трговине, тог пролећа.

12.7 Карвинг за свакога

До априла '93., Елан је приказао SCX у Европи и Северној Америци. Мајк

Адамс, директор маркетинга у САД, послао је четири сета узорака до ски-инструктора широм земље. Сви су били одушевљени лакоћом учења са новим скијама. Популарни су постали и еланов SCX и Кнеисл Ерго.

Франко и Шкофиц провели су лето у стварању краћих верзија, али задржавајући исти радијус. Резултат је био скија за обуку одраслих од 163цм, и модел од 143цм за јуниорске такмичаре .

Још један конструктор са Балкана мислио је слично. Иван Петков повукао се из бугарског скијашког тима 1976. У пролеће 1992. вратио се из Америке у град Пампорово у Родопима на југу Бугарске. Тамо је Атомик отворио фабрику да би правио неке од својих јефтених конструкција.

Бугарин је конструисао скију од 187цм са профилем 113-61-9мм. Петков је назвао свој нови производ С-ски, као асоцијацију на облик. Поднео пријаву за патент у области геометрије скије. Наручио је скије од 183 и 193цм дужине, и отишао на на СИА сајам трговине у пролеће '93. "Сви су свраћали на штанд", сећа се Петков. Ворен Витерел (аутор књиге „Како такмичари скијају“) је био веома узбуђен. Он је поручио 300 пари.

До 1994., било, Петков продаје 1200 пари краће дужине, 163 и 178цм. С-Скија је била погодак, али Петков је био незадовољан квалитетом израде у Пампорову, и отпочео је преговоре са Блицардом о изради своје скије.

Вагнер, Франко и Петков скратили су скије из једноставног разлога: Када су врх и реп постали шири, дугачке скије постале су невероватно тешке - једноставно је било превише масе на крајевима полуге.

Атомик, Фишер и почели су лагано да стварају своје верзије са дубином сајд ката од 15мм. Ипак неки велики произвођачи су оклевали са применом иновације. Росињол, К2 и Саломон имале су иа јак маркетиншки разлог такав потез. Наиме Саломон је 1990. ушао на ски тржиште са конвенционалним скијама које су сакривале традиционалну сендвич структуру која се видела са стране. Ово је била чисто козметичка промена, али је захтевала милионе долара инвестиција за промену процеса производње скија. Ове фабрике уложиле су тај новац у тренд који је био хит, али га је прекинула појава карвинг скија. Многе фабрике су банкротирале јер су уложиле новац у технологију која, осим у Саломону, није имала времена да заживи. Међу њима је био и Блицард, али је успео да се извуче захваљујући преласку Ивана Петкова у њихове редове, и почетком производње тзв. С-скија.

Једино је Елан држао корак са Саломоном, јер је и он на време развио своју скију са покривеним странама, названу Моноблок.

До 1997. конвенционалне скије су се распродавале широм Америке за само 30 долара за пар. Годину дана раније, на Америчком Јуниорском првенству, на првим карвинг скијама које је произвео К2, један млади скијаш узео је три злата и сребро. Био је то Боди Милер.

Почела је нова ера....

13. РАЗВОЈ СКИ ЦИПЕЛЕ

Данас, основна функција ски ципеле је да преноси покрете скијаша са ногу директно на скије. Пре једног века ово је било далеко од истине. Дуго ципеле нису чак сматране делом ски опреме. Скијаша су носили свакодневну зимску обућу као што су ципеле са гуменим ђоном или стандардне радне ципеле дизајниране за пољопривреду, сечу дрвета или лов. Ове ципеле, иако топле и удобне, пружале су малу подршку зглобу скијаша и готово никакву контролу над скијама.

Прве скијашке ципеле за спуст су развијене на почетку 20. века. Оне су направљене од дебеле, тешке коже и биле су сличане планинарским чизмама. Ово се чинило подесним јер је у почетку скијање било јако сродно са планинарењем.

Током 1930-их скијашке ципеле постале су уобичајена појава, али су ипак биле недовољно развијене. Биле су кратке на заглобовима, и широке код прстију. Док ципела је удобна, кратак и релативно мек део око чланака пружао је мало заштите од увртања скочног зглоба. Низак зглоб слабио је перформансе и изазивао померање и деформацију ципеле око скочног зглоба када би се вршио притисак у страну. Како је скијање постајало све агресивнији уз везове са фиксираном петом и развојем конструкције ивица, меке кожне ципеле буквално су се гужвале под притиском. Да би отклонили проблем, конструктори су инсталирали челична ојачања у кожни оклоп. Поред тога, ципеле су учвршћене са два метара дугачким ремењем од коже, званом Лонгтонгс. Основна сврха лонгтонга је била да обезбеди крутост на предњој страни ципеле, осигуравши да скијаш буде чврсто повезан са својим скијама. До 1938., скијашке ципеле постале су чвршће, али лонгтонг се још увек користио за подупирање зглобова. Након успеха који су постигле скије од залпљених слојева дрвета (ламинат) касних 1930-их, постало је јасно да је неопходно даље унапредити конструкцију ски ципеле. Нажалост, даљи развој је привремено заустављен, док су произвођачи и скијаша подједнако, окренули своју пажњу на ратне напоре. Иронично, иако је Други светски рат довео до застоја ски-технологије, такође је произвео нове ресурсе који ће заувек променити природу спорта.

13.1 Технологије са Фронта

Током рата, хиљаде војнике је тренирало са 10. брдском дивизијом армије Сједињених Америчких Држава, у кампу Хале, у Колораду. Ова скијашка дивизија, иако је претрпела знатне губитке током рата (Тридесет одсто људи је убијено или рањено у пробоју кроз пролаз Бренер, у италијанским

Апенинима 1945.) , значајно је утицала на развој скијања. Након рата они људи који су преживели вратили су се кући показујући ски технику које су научили током обуке. Неки од тих војника постали су ски-инструктори, преносећи своју врхунску технику на хиљаде скијаша почетника. Други, инспирисани могућностима раста ски индустрије, постали се проналазачи, конструктори ски опреме и предузетници. Све у свему, у неких 62 ски центра, ветерани 10. брдске дивизије били су оснивачи, директори или власници ски-школа (две хиљаде од њих постали су ски инструктори). Заједно са новим идејама и техникама, 10. брдска дивизија је донела је једноставност војне ски опреме. Рат се једва завршио пре него што су многи постали жељни да испробају спорт који је претходно био резервисан за богате. Почела је распродаја до војних ски ципеле од два долара. Ски опрема, сама по себи, само се незнатно променила у годинама непосредно након рата. Због свог високог квалитета и обиља, вишкови војних скија више су него адекватно испуњавали потребе ски ентузијаста. Ипак било је само питање времњна када ће у полератној индустријској ери доћи до нових иновација у свету скијања.

13.2 Послератне ски ципеле

Развој нових синтетичких материјала током рата одиграо кључну улогу у напретку послератне технологије ски опреме. Наоружани већим познавањем алуминијума, фибергласа и пластике, аеро и војни инжењери као што је Хауард Хед напустили су ратне фабрике и почели да фокусирају своју пажњу на растући свет ски-индустрије. Скије које су они правили биле су тање, трајније и са бољим перформансама него икада пре. Једина ствар која ометала ефикасност скија био је недостатак адекватних ски ципела. Ово је на крају је

довело до употребе синтетичких материјала у изради ски ципеле.

релаз од природних материјала, до синтетике у изради ски ципеле био је спор процес. Произвођачи ски ципела који су деценијама радили са кожом били су скепични према револуционарно новим материјалима. Као резултат синтетике је први пут уведена као додатна опрема за постојеће кожне ципеле, пре него да су прављене од вештачких материјала.

На пример, 1949., у компанији Тиролу у Монтреалу у Канади, уведен је новитет, облога зглоба (*tunderfoot anklet*) у потпуности од порозне гуме. Овај додататк требало ја да да потпору зглобу уз повећану удобност. Године 1950, најлон је уведен у облику пертли. Ове пертле били су изузетно издржљиве и нису задржавале влагу као памучне. Нажалост, везивање је било тешко и дуготрајно.

Године 1955., Хенке, швајцарски произвођач ципела, покушао да реши овај проблем увођењем тзв. спид фита, прве ципеле са копчом на свету. Слављен као најиновативнији проналазак у своје време, спид фит је дизајниран са четири металне куке које се лако затежу копчом, и могу се прилагодити потребној количини отпора, како би се учварстило стопало скијаша.

Хенкеова ципела

Упркос очигледне предности, таква ципела имала један несретни пропуст, копче су имале тенденцију да деформишу недовољно чврсту кожу од које је ципела начињена, али су и жуљале стопало!

У одговору на напредак у технологији ски опреме након Другог светског рата, кожне ципеле постајале су све чвршће, али је конструкција остала проблематична. Без обзира колико су биле круте или унапређеног дизајна, кожне ципеле су још увек биле првише савитљиве, а кожа се током времена истезала. Неке кожне скијашке ципеле могле су да се истегну и поваћају и за два броја током влажних дана. Притисак на скочне зглобове био је незамислив. Године 1957, Роберт Ланге, дипломац Харварда, који је имао слабе скочне зглобове, и био лично упознат са неефикасношћу скијашке ципеле од коже, решиће тај проблем једном за свагда.

13.3 Ланге - „Пластик фантастик“

Опседнутост Роберта Лангеа пројектовањем пластичних скијашких ципела је проузрокована личним потешкоћама током учења скијања. Као почетнику, Лангеу је требала читава сезона да се навикне на основни плужни заокрет. Фрустриран недостатком подршке глежњу коју нуде стандардне кожне ципеле, Ланге, који је имао фирму за пластичне производе у Дубукеу, експериментисао је са дизајном за пластичне скијашке ципеле. Ланге је знао да је прдењи оптпор, коли ми данас популарно зовемо флекс, важан за ски ципелу, он је веровао да ципела мора бити и латерално крута и довољно висока да дозволи потколеницама, да преносе снагу и управљање на скију, пре него скочни зглоб.

Након неколико месеци експериментисања, 1958., Ланге је патентирао прву ципелу скоро у потпуности вакум-обликовану од АБС Ројлити пластике. Ипак, иако је сам дизајн био далеко супериорнији и ципеле су трајно задржавајле свој облик, биле су тако уске да су два човека морала да је обувају и затежу. Да ствари буду горе, АБС пластика се показала сувише крта. Од 750 парова ципела произведених прве године, више од педесет одсто напукло је када је било дуже изложено хладноћи.

Историјски развој скијања

Прва Ланге ципела 1957.

Наредне године, Ланге додаје копче уместо пертли на ципеле, ради повећања предњег флекса, и прелази на Адипрене полиестер. Лакши, савитљивији пластични материјал који је исто тако издржљив. Године 1963., он је додао копче сличне онима који се користиле у Хенке спид фит-у. Резултат је био ципела која може да буде затворена са релативном лакоћом у односу на чврст оквир од пластике, пројектован да се одупре деформацијама. Овај дизајн био је коначан успех. У року од десет година, милиони скијаша ће скијати у Ланге ципелама.

„Лејди Ланге“ или Компетит, како је званично названа прва женска пластична ски ципела

13.4 "Ера Ципеле"

Од 1969., након успеха Роберта Лангеа, скоро сви произвођачи представили су своје верзије пластичних ски ципела. Ланге и Росемоунтс водили су индустрију са својим потпуно пластичним, са копчама, високим, ципелама које безбедно учврстиле стопало и скочни зглоб. Росемоунтс је отишао један корак даље укључујући и мале јастућиће који би могли бити стављани око ноге ради веће удобности. Касније иновације укључиле су дубље ципеле и већи нагиб унапред. Овај дизајн приморао је скијаше да избаце колена напред, спусте кукове и добију већу могућност да покрет из колена пренесу на скије. До 1970. дубина ципеле је додатно порасла, не би ли подржала Француски "седи позади" технику, која је стекла велику популарност у Америци. (Овај тренд ће наставити у осамдесетим годинама, када је коначно схавћено да дубока ципела проузрокује велики број повреда колена). До краја седамдесетих дизајн ципела био је довољно напредан да би био потпуно комплементаран новој генерацији скија од фибергласа. Пошто су усавршили основни стил ски ципела, произвођачи су почели да усмеравају своју пажњу на прилагођавање технологије. Крај седамдесетих и почетком осамдесетих година карактерише смело експериментисање у погледу дизајна ски ципела. Неки изуми, као копчање и отварање ципеле позади били су невероватно успешни. Други, као што је ципела дубока до колена, брзо су пропали. Иако су нови додаци доносили све врсте модерних ситница, као што су полуге за прецизно подешавање у пределу пете

и ножних прстију, или уграђени грејачи, ципеле су наставиле да следе основни дизајн усавршен 1970.

13.5 Прилагођавање пеном

Прилагођавање пеном је процес у коме се лик унутрашњег, меког, дела ципеле, прилагођава облику ноге убацивањем полиуретанске пене. Док обичај прилагођавања облика нози био веома популаран код скијаша, то је била константна ноћна мора за ски-сервисере и продавце који су морали да пролазе кроз прљав, компликован и скуе процес, јер је свака непрописно обликована ципела морала бити одбачена. Две године након увођења, процес је напуштен у корист економичнијих решења.

13.6 Данашње ски ципеле

Савремене ципеле су направљене уз помоћ високе технологије, одрелативно крутеа пластике. Љуска се састоји од два главна дела од пластике која су спојена копчама на доњем ик горњем дели ципеле. Ципела и њон направљени су из једног дела. Њон је крут и раван на дну, а дебљина специјално дизајнирана да се прилагоди везовима. Горњи део има и чичак траку за додатну подршку.

Унутрашња, мека ципела, се налази испод љуске. Постава је од меког, пропустљивог материјала који обезбеђује изолацију и удобност. Овај материјал може бити гел или синтетичка који се у током коришћења прилагођава нози, или се проликагођавање врши загревањем и обликовањем гела према нозић

Неке ципеле имају додатке дизајниране да помогну прилагођавање. Могуће је мењати угао ципеле или јачину флекса. Да се прилагодило новој генерацији супер прецизних ивица скије, стручњаци препоручују ципеле са релативно меким, бочним флексом.

Постоје три основна типа ципела: ципелеса, ципеле са преклопом(данас најчешће коришћене), и ципеле "средњим улазом". Ципеле са "задњим улазом" су најјефтиније. Оне се обувају и изувају копчом на задњој страни, изнад пете. Током 1980-их ове ципеле биле су веома популарне међу рекреативним скијашима, јер су тако лако обувале и скидале. Међутим, и поред своје практичности, ципеле са "задњим улазом" нису прилагођене вишим стандардима умешних скијаша и такмичара. Њихова популарност је значајно опала током 1990-их.

Након година експериментисања са различитим дизајном, тренутни консензус ски индустрије је да комбинује материјале високих перформанси са "дизајном са копчама који је издржао пробу времена".

Историјски развој скијања

Следећи произвођачи ципела тренутно доминирају на тржишту ски ципела:

**Alpina • Munari • Dachstein • Nordica • Dalbello • Raichle • Dolomite •
Rossignol • Dynafit • Salomon • Koflach • Lange • Technica • Lowa • Atomic •
Head**

Више од педесет одсто ових ципела су произведе се у италијанској Монтебелуни, малом граду недалеко од Венеције.

14. НОВИ УСПОН СКИЈАЊА

Проналазак „карвинга“ поново је лансирао скијање у центар популарности. Скије су ишле брже, а управљање је било много лакше. И више од тога! Све што су некада могли само сноубордери, сада могу и скијаши, само много брже, лакше и складније. Чак је постало могуће извести неке лудорије на скијама које нису могуће на „дасци“.

Скраћивањем скија, добијало се на управљивости. Али се због фиксираног скочног зглоба у пластичној ципели при сталним наглим заократима оптерећење преносило на колена, тако да су и данас повреде коленог зглоба, најчешће повреде у скијању. Скраћивањем скија добило се на управљивости, али су нагле промене положаја тела, доносиле све више повреда. Велики шампиони карвинг слалома и велеслалома Хрват Ивица Костелић и Финац Кале Паландер, су 2004. године указали на овај проблем. ФИС је уважио њихову сугестију и одредио минимум дужине скија.

Карвинг је опасан ако се не упражњава на прави начин. Можда би ФИС требало да спроведе кампању међу рекреативним скијашима, који често у незнању купују неодговарајуће скије. Сви би хтели да возе тврде и скије са малим радијусом, као велики шампиони. Међутим овакве скије стварају повреде ако се њима не управља правилно и пуном снагом. Многи кажу да су јако уморни после вожње оваквих скија. Наравно, јер су оне дизајниране за трке и двочасовни тренинг, а не за целодневно рекреативно скијање на снегу. Са друге стране, премекана скија смањује контролу на снегу, па често можемо видети скијаше на карвинг скијама, који у немогућности да спроведу карвинг заокрет, скијају старом техником???. Овакво скијање уз карв конструкцију је још теже, и ето опет опасности. Правилан избор скије донеће и пуно уживање које карвинг скијање може да пружи. Нажалост скије, поготово у нашој земљи, најчешће бивају одабране на основу цене, а затим и сујете.

У периоду карвинга израсла је највећа шампионка свих времена, Хрватица Јаница Костелић. Доминирала је у техничким дисциплинама, али је на Олимпијским играма освојила злато и у спусту. По броју медаља најуспешнија је смучарка свих времена.

Јаница Костелић

15. ПОЧЕЦИ СКИЈАЊА У СРБИЈИ

I

Скијање се у Србији појављује релативно касно у односу на светску сцену. Разлози за то су многобројни, али се из текста који следи може закључити да је основни узрок то што временске прилике у Србији ипак не обезбеђују довољно услова за смучање, да би оно, као што је то случај у севернијим деловима Европе, предсављало насушну потребу. У већини крајева наше земље зима траје око три месеца у години, што је становништву омогућавало да зиму „прегура“ и без употребе скија. Томе треба додати да популарни мит о томе како је, пре глобалног отопљавања, у Србији снега било на претек сваке зиме, није баш тачан. Зиме без много снега дешавале су се на територији Србије периодично, мада не тако често као данас. То је рецимо, био случај са 1950. годином. Логично је због тога да су скије стизале у Србију тек када их наши људи донели из иностранства, или када су из иностранства стизали студенти, професори и уопште људи који су долазили у Србију тога времена.

Колико је аутор ових редова упознат, прво организовано смучање у Србији јавља се у зимско-планинској секцији Српског планинарског друштва 1922. године, и организацији друштва СОКО 1923. године, а у спортском смислу тек 1929 године, када је на Авали одржано такмичење у смучарском трчању на 8 Км.

Пре такмичења на Авали интересантна је прича из 1927. године у којој се скије појављују у главној улози.

„Било је то негде 1927. године, смучари су у Србији били сасвим ретки, а о смучању и смучкама многи још нису ништа знали. Један београдски планинар ишао је возом од Београда за Скопље. Носио је са собом смучке, јер је имао намеру да иде на Шару. Пошто у то време није било ни помена да се смучке уносе у купе, морао је своје нове, још немонтиране смучке, предати као пртљак у службена кола.

Била је цича зима.

На његово велико запрепашћење у Скопљу су му дали само једну смучку. Узалуд су тражили где је друга. Најзад су у службеним колима пронашли отпатке, који су казивали о њеној несрећној судбини: неки железничар је исцепао смучку и њоме потпалио пећ у службеним колима.

Возовођа се чудило што се овај планинар толико жести „због једне даске“.

- Де, де лако ћемо ти пронаћи другу. Даска к'о даска...“

Ова прича део је књиге коју је 1951. године објавио Смучарски савез Србије – „Смучарство у Србији“, и добро илуструје општу слику (не)познавања овог спорта у двадесетим годинама двадесетог века.

Скијање је у Србију дошло из Словеније, јер је настанком Краљевине СХС, природно, почела привремена или стална миграција становништва из једног краја државе у други. Оно што карактерише развој скијања у Србији је да је развој започет у оквиру планинарских друштава. Најпре се развијају нордијске

дисциплине трчања, а тек неку годину потом и алпске дисциплине. У скоковима, међутим Србија знатно заостаје, што се кроз историју није никада поправило.

Олга Поповић – Дедијер организује СПД, а касније и смучарска секција пливачког клуба „Север“, Удружење студената планинара (БУСК), Соколи и први смучарски клуб Београд. Велики спортски клубови тог времена, Југославија и БСК, организују своје смучарске секције тек пред други св. рат.

Серија ових првих такмичења, сем што су она организована искључиво у трчању, одликује се и слабом техником и опремом такмичара, лошим трасирањем стаза и недовоно добром организацијом. На такмичењима су се ретко могле видети скије за скијашко трчање. Користиле су се тешке турно скије које је било лакше набавити или направити, а углавном и, тада већ превазиђени, паралелни везови: Алпина, Шустер, Хуитфелд итд. О мазању скија се много говорило а мало знало. Већина такмичара користила је само универзалну мажу, а није била реткост да се неко такмичи са ненамазаним скијама. Ципеле су биле или тешке потковане гојзерице, или чак обичне дубоке ципеле. Тешко да се може говорити о некој техници у трчању, јер је већина такмичара једва владала даскама. Уствари најчешће су побеђивали они који су имали најбољу кондицију. Стазе су трасиране веома примитивно, са стрмим спустовима, и дугачким, непрекидним успонима. Највише је такмичења одржавано на Авали, а мање на Кошутњаку. На Авали би обично старт био пред планинском кућом, на северној страни, испод врха, одакле би се силазило чак до подножја(1935. све до Рипња!). Завршни део трке је обично био успон назад, до планинаске куће. На једном такмичењу 1932., силазило се серпентинама на Вајфертову чесму(код Шупље стене-прим. аутора), тако да је сваких 100-200 метара требало правити заокрет од готово 180 степени. Са слабом опремом и лошом техником, такмичари су на кривинама редовно падали, ломили даске и повређивали се. Ипак, скијашко трчање се развија и усавршава. Такмичења се организују све чешће, чак по неколико у једној

сезони – за Првенство подсавеза, СДП-а, Београда итд. Број такмичара по трци се повећава на 15 до 30 по трци, а развијају се и женска и такмичења за младе. Од првих такмичара у овом периоду истичу се Паја Лукић, Ратко Стефановић, Еуген Џамоња, Хуго Шварц, Војин Смодлака, Драгош Стевановић, Марјан Брезникар, Светозар Радаковић итд. Код дама: Лена Рубеновић, Олга Поповић(Дедијер) и Драга Брезникар. Први организатори и судије били су: Тирил Жижек, Бервар, Бошко Марковић, Куделка, Кавчић и други. (С обзиром да је овај списак у изворном облику, сачињен у време најсрдацијег испољавања идеологије комунизма, не треба да зачуди ако је неко намерно изостављен. Нажалост мало је извора из тог времена и нисам успео да утврдим има ли још значајних људи који су обликовали овај период развоја-прим. аутора).

Најважнија забележена такмичења тог времена:

- фебруар 1932. – Авала, учествовало око 20 такмичара; победник код дама Лена Рубеновић;
- 4. фебруар 1934. – Авала, победник Милан Банд, код јуниора Радаковић;
- 17. јануар 1935. првенство Удружења студената планинара(УСП), уједно и прво студентско такмичење; Победник Р.Стефановић испред Драгоша Стефановића;
- 20. јануар 1935. Првенство БЗСП на Кошутњаку – победник Војин Смодлака. Ово такмичење је касније поништено, јер је због слабе маркације, од 19 такмичара свега седам стигло на циљ.
- 27. јануар 1935. соколска утакмица на 12 км, на Кошутњаку – победник Павле Лукић, испред Д. Стефановића
- 3. фебруар 1935. Првенство Београда на Кошутњаку на 16 км. Победник Павле Лукић стазу је прешао за 1 час, 15 минута и 6 секунди, Испред Еугена Џамоње; Код дама на 4 км поделиле је Драга Брезникар са временом 24 минута и 15 секунди.
- 10. фебруар 1935. Првенство БЗСП на Венцу на Фрушкој Гори. Прво такмичење у слалому(екипно). Најбоље појединачно време остварио је Хусреф Крпо, члан УСП-а. Вожена штафета 5x8 км за мушкарце, 4x6 км за јуниоре, као и појединачне трке.

Та 1935. година била је снеговита и повољна за скијање, тако да су одржане и прве познате трке у западној Србији, у Ваљеву, у организацији тамошњег Боб клуба.

Такмичење на Фрушкој гори представља највеће такмичење у овом, првом периоду развоја српског скијања, и обележава крај овог периода. На овом такмичењу учествовала су 122 такмичара уз солидну организацију.

II

Отварањем дома на Копаонику, у децембру 1935. и првим такмичењем у алпској комбинацији, 7. – 8. јануара 1936., почиње други период у развоју скијашких такмичења у Србији.

Техника вожње и опрема такмичара у току другог периода неупоредиво је боља. Број такмичара осетно расте. Побољшава се и организација такмичења и трасирање стаза, А ниво такмичења се приближава квалитету који имају Словенци.

Пред старт за прво такмичење у алпској комбинацији

Копаоник 1935. , победник Војин Смодлака (7)

Копаоник је одиграо велику улогу у развоју скијања у Србији, нарочито у развоју алпских дисциплина, које до тада нису уопште развијане. Временом, алпска такмичења ће по броју, квалитету и масовности, постепено потиснути нордијске дисциплине. На првом такмичењу у алпској комбинацији 7. – 8. јануара 1936. учествовало је 12 такмичара. Спуст од 2 км, са 400 метара висинске разлике добио је Драгош Стевановић (УСП), временом 1 минут и 35 секунди. Други је био Војин Смодлака. У слалому је убедљиво тријумфовао Смодлака, што му је донело и укупну победу у комбинацији.

После ових првих такмичења, на Копаонику следи низ значајних такмичења у трчању и алпским дисциплинама, са све већим бројем такмичара и све бољим квалитетом. Готово редовно, једном годишње, одржавају се Првенства Подсавеза, Копаоника, студената, међуградски сусрети и то по правилу на Копаонику. Поједини такмичари одлазе и на државно првенство (Југославије). У скоковима и даље није било никаквог напретка. Поменућемо неке од такмичара из овог периода, „алпинци“ Жван, Драгић, Нишавић и Радаковић, Олга Поповић-Дедијер и Даница Цајић, „нордијци“ Брачић, Нушић, Здравковић итд.

Изградња студентског дома на Копаонику допринела је развоју скијања међу студентима, који су и најбројнија популација међу такмичарима. Ипак скијање у то доба није било нарочито масовно, а скијаши су, као и данас,

углавном долазили из градова. Ван Београда било је мало активности у области скијања, пре свега у Новом Саду и на Фрушкој Гори, а понешто и у Лесковцу, Нишу, Пироту. Ваљеву, Пећи, Ужицу и Врању, где је на Бесној Кобили Скијашка секција СК Југославије организовала течајеве и такмичења за своје чланове.

Занимљиво је да су такмичари у трчању често лутали по планини, јер у то време је Копаоник био готово ненасељен и прекривен са много више шуме него што је то данас случај. Уз то ни маркације стаза често ниси биле

Дом на копаонику 1935. године најсрећније одрађене.

Први тромеч градова Београд-Сарајево-Скопље одржан је на Копаонику 25. фебруара 1939. године. Исте године, 4. априла одржано је и првенство

Универзитета на Шари.

Последње такмичење овог периода био је трећи тромеч градова, 8. марта 1941. на Копаонику. Екипа Београда била је непотпуна. Победило је Сарајево по трећи пут, а непуних месец дана потом рат је прекинуо овај период.

Док је у трчању и алпским дисциплинама постигнут знатан напредак пре Другог св. рата, са скоковима то није био случај. Недовољно је било познавање ове дисциплине, а нису грађене ни скакаонице у руралним крајевима где се снег дуже задржава, и постоје услови за тренинг. Узрок томе је и веома слабо познавања скијања у опште код људи са села.

Још 1936. године подигнута је на београдском Кошутњаку, лепа скакаоница за скокове до 40 метара, по пројекту инж. Станка Блоудека, конструктора скакаонице на Планици. Због неповољних снежних прилика, као и због слабог интересовања, ова скакаоница ниједанпун није искоришћена за такмичење у скоковима. На крају је разнета за време Другог св. рата.

Осим на Кошутњаку, исте године је изграђена и скакаоница на Авали, за скокове до 20 метара. Она је израђена од земље и очувала се до педесетих година. И њу је пројектовао Станко Блоудек. С'обзиром да је ова скаконица била мања, на њој су могли да скачу и почетници, а и на Авали је било нешто више снега, тако да је она била коришћена, али појединачно, без озбиљне организације.

Ипак, 9. фебруара 1941. одржано је прво такмичење у ски скоковима у Србији. Такмичење је имало егзибициони карактер, јер није били судија за оцену стила. Учествовало је пет скакача, који су имали право на по четири скока. Само један од њих имао је такмичарске даске, док су остали скакли са алпским скијама. Најдужи скок постигао је Ф.Петрин – 16 метара. Без падова је прошао једино Д. Стефановић,

чији су скокови, међутим, били Такмичење у скоковима на Авали 1941. најкраћи – 12 метара. Лепим стилем се издвојио и М. Брезникар. Интересовање публике било је доста велико, на простору око скакаонице окупило се око 15 скијаша и мештана из околине.

Према једном непровереном извору (www.ekarija.com), скијашки скокови су одржани и 1956. године на Кошутњаку. Међутим у извору се тврди да је то било „прво, али и уједно последње такмичење у скијашким скоковима у Београду“. Ипак поузданији извор (Смучарски савез Србије) нам говори да то свакако није било прво такмичење у скоковима. Ако је податак о такмичењу из 1956. тачан, а како подаци ССС датирају из 1951. године, то видимо да је скакаоница на Кошутњаку, очигледно обновљена између 1951. и 1956. Текст који аутор није успео да поткрепи неким другим извором ипак је занимљив и гласи:

„Та необична спортска манифестација, која је због учешћа тројице Пољака имала и међународни карактер, одржана је 26. фебруара 1956. године на малој и делимично импровизованој скакаоници која је омогућавала скокове до 40 метара. Наступило је 10 такмичара, који су на инсистирање публике тога дана наставили да скачу на «бис» и након окончања официјелног дела такмичења.

Најуспешнији скакач на том такмичењу био је олимпијац **Албин Рогел**, који је исте године на Зимским олимпијским играма у италијанском граду Цортина Д'Ампецо освојио 23. место, прелетевши у Кошутњаку 35 метара, док је **Јоже Зидар** забележио скок од читавих 42 метара, али му није признат јер је ту дужину остварио на тренингу. Самом такмичењу присуствовало је нешто више од 2.000 гледалаца.“

Крајем 1920. године покушана је изградња 20-метарске скакаонице на Копаонику, али су неки дрвени делови били разнети пре него што је била довршена (невероватно је да се менталитет тамошњег становништва није много променио до данас). Ипак, на Копаонику се до рата скакало на импровизованим скакаоницама од снега.

15.1 Скијање на Београдском Универзитету до 1941.

Средином 1933. неколико студената који су и дотад углавном планинарили као чланови Српског планинарског друштва, помогнути делом професора, нарочито др. Душаном Поповићем, др. Милојем Васићем, ректором др Драгославом Јовановићем формирали су Удружење студената планинара на Београдском универзитету. Убрзо је удружење почело да организује излете на планине, прво у околини Београда, а затим и на Ртањ, Златибор и Тару. Већ на почетку свог деловања осим планинарења, друштво у свој рад укључује и скијање.

Удружење значајно утиче на развој скијања, јер у пролеће 1934. шест чланова друштва одлази на велики курс за смучарске учитеље на Покљуки у Словенији, које је организовало тадашње Министарство физичког васпитања. Месец дана су на усавршавању провели Војин Смодлаја, Драгош Стевановић, Хусреф Крпо, Милан Банд, Фаик Хаџимехановић и Ратомир Стефановић. Одмах потом ова група прави велику смучарску туру по Комни и Триглавским језерима, и присуствује такмичењу у ски скоковима на Планици. Ово искуство омогућило им је да на тркама у Србији увек буду фаворити и да узму велики број првих места. Са друге стране ови студенти обучили су нове скијаше и допринели, каквој-таквој, масовности скијања.

У јануару 1935. одржано је и прво првенство скијаша Београдског Универзитета, на Кошутњаку. Тих година веће групе студената скијаша одлазе на Копаоник и Тару где држе скијашке курсеве. Нарочити подстрек за развој Удружења студената планинара дало је грађење планинарског дома на Копаонику. Наиме, приликом грађења дома Српско планинарско друштво усвојило је предлог студената да се приликом градње великог дома сагради и мала кућица за потребе студената.

После оснивања УСП, 1936. долази до проширења студентског пливачког клуба Север, који оснива своју скијашку секцију, чиме скијање добија још јаче упориште међу студентима.

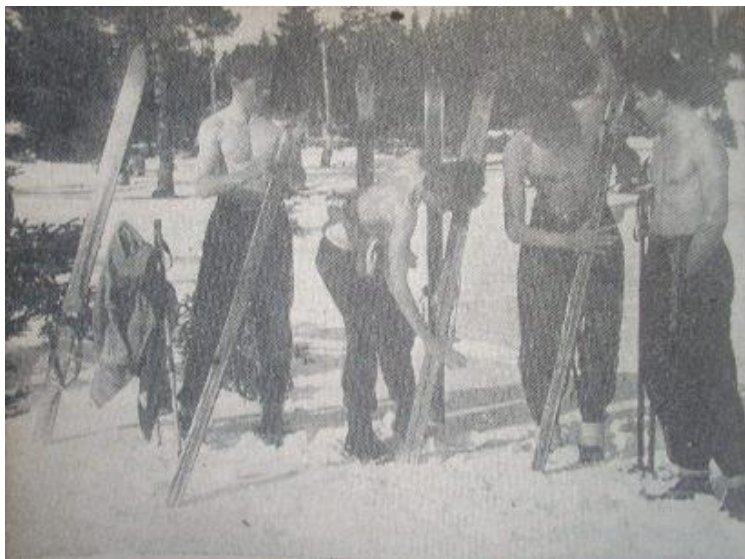
15.2 Скијање у Србији у првим послератним годинама

Смучарски савез Србије основан је 1946. године као Смучарски Одбор Фискултурног савеза Србије. Између 1948. и 1950. име је промењено у „СМУЧАРСКИ САВЕЗ СРБИЈЕ“. Нажалост не постоје поуздани подаци који је тачан датум претварања одбора у Савез. Један од важнијих функционера био је Милош Нишавић, предратни пионир скијања и професор ДИФ-а.

Пре другог светског рата, није постојала кровна организација скијања у Србији, али је 1931. године основан Београдски зимски спортски подсавез (БЗСП), који је уз Планинарски савез Србије и Удружење студената планинара на Београдском универзитету имао највећи утицај у српском скијању.

Смучарски одбор Војводине основан је свакако пре 1947. али не постоје тачни подаци када.

У настојањима да популарише скијање у крајевима долине Ибра, Рашкој области и планинским селима на Голији, Радочелу и Старом Влаху, тадашњи Смучарски одбор фискултурног савеза Србије(претеча Смучарског савеза), организовао је курсеве за младе у чутавој Србији. Током 1947., 1948. и 1949. године на Радочелу, Голији и Копаонику прошло је кроз ове курсеве готово хиљаду младих људи. Резултати су били задовољавајући, али због слабих снежних прилика у неколико година које су уследиле курсисти нису

могли да пренесу стечено знање на људе у својим местима. Такмичења која су одржана на Радочелу и Голији заинтересовала су мештане, тако да су већ 1947. одржана прва такмичења сеоске омладине. Скијање је почело да се развија. Међутим изградњом дома на Копаонику, Савез више не пружа помоћ организацији скијања у овим

Мазање скија, такмичење на Голији 1948. крајевима, тако да се организовано скијање на Голији и Радочелу није даље развијало.

Скијање у селима је и даље слабо развијено, а 1950. године постојале су скијашке организације у Ваљевоу, Крагујевцу, Крушевцу, Нишу, Лесковцу, Смедеревској Паланци, Туприји, Краљеву, Трстенику, Аранђеловцу, Чачку, Ужицу, Младеновцу, Трепчи, Руднику, Мачкатици и Костолцу. У послератним годинама постигнут је велики напредак у масовности. Године 1947. било је око 20 скијашких организација (клубова, секција, друштва итд.)

са 500 чланова, да 1951. било 112 организација са 5000 чланова. Ипак, тадашњи чланови Смучарског савеза нису тиме били задовољни, нарочито податком да чак трећина тих организација долази из Београда, јер је ово ипак мали број у односу на популацију.

Године 1946. на Првенству Србије на Авали било је 100 такмичара, 1947. на Радочелу 120, на Голији 1948. 150 такмичара, а 1950. у Врњачкој Бањи и на Копаонику преко 300 такмичара. Са жаљењем морам да констатујем да је у данашње време овакав број такмичара на такмичењима у Србији само сан.

Остаће забележено да се 1949. почело са одржавањем такмичења и у скоковима, прво на импровизованим скакаоницама, а касније и на прописно изграђеним, које су обновљене и изграђене. Ипак, овај тренд се није наставио тако да је у деценијама које долазе скијашко скакање у Србији потпуно замрло.

На иницијативу Смучарског одбора Војводине, у јануару 1947. одржан је први послератни организован курс на Иришком Венцу. На овом курсу полазници су били готово искључиво Новосађани. Током 1947. и 1948. године није било превише снега, али је организована прва смучарска секција при планинарском друштву „Фрушкогорски венац“ из Новог Сада, која је убрзо прерасла у самостални скијашки клуб. Следе смучарске секције Еђшег, Црвени чот, а затим се секције и клубови оснивају и у Вршцу, Врднику, Панчеву, Сремским Карловцима, Инђији и Старој Пазови. У марту 1949. одржано је такмичење за Првенство Новог Сада, На Фрушкој гори, у Поповици. Учествовало је 40 такмичара. Тих година чак је изграђен скијашки дом на Поповици, а за смештај скијаша коришћене су и виле и куће у околини дома. Али то није био једини ски дом на Фрушкој гори, јер упоредо изграђен и ски дом на Иришком венцу, са 60 лежајева. На Косову и Метохији 1950. године било је 11 скијашких секција са око 400 скијаша, а тих година адаптирана је једна кућа у Штрпцу за потребе скијаша, што је претеча ски центра Брезовица.

И за крај приче о почецима скијања у Србији, ево једне духовите и интересантне белешке Милоша Нишавића, тадашњег пионира скијања. Она илуструје на ком су нивоу знања били скијаши у Србији пре Другог светског рата.

„Наше прво велико такмичење“

После такмичења одржаног у Кошутњаку за првенство Београда, београдски подсавез послао је др. Војина Смодлаку, Рашу из Ваљева и мене да учествујемо у такмичењу за Свесловенско првенство. Било је то 1934 године, а првенство се одржавало на Покљуки (у Словенији). Тамо смо стигли

увече уочи такмичења. Били смо изненађени наравно, сребрним бештеком при вечеру, затим смо се дуго киселили под топлим тушевима и на крају полегали у удобне кревете. Ујутру, пре зоре, дали смо се на мазање смучки. Наравно, наше знање мазања било је врло слабо, те су се ту нашли неки такмичари, Словенци, и давали нам савете. По мало су се чудили нашим смучкама које су биле обичне турне даске и питали зашто их мажемо, где су нам даске за трчање. Не знам шта су мислили Раша и Војин, а мени је било сасвим свеједно. И тако, у мазању је прошло доста времена и обрели смо се на старту. Тада ја опазим како један Чех буквално устрча уз стрму падину поред хотела, затим се спусти и то понови неколико пута. Кажем Војину „види бре, онај трчи узбрдо, - „па наравно, шта си ти мислио“? „па ко је видео да се трчи узбрдо“ „па ево видиш ти, видим ја, тако ћемо и ми“ Раша ћути и нешто смишља, али не пушта гласа од себе. Загледа нешто и причвршћује тканицу(појас), којом се опасао и намешта се да га фотографишу. Више су фотографисали тканицу него њега. Некако је дошао ред да и ми стартујемо. Прво сам стартовао ја под бројем 48, затим Војин па Раша. Првих 500 метара ја сам трчао, било је то по равном, углавном поред хотела где је било пуно света, било је и одушевљених повика „браво Београђани!“ . Мало после тога на стрмој узбрдици протрча поред мене онај што је стартовао замном. У томе је стигао и Војин. Лепо ме потапша по леђима и вели шта чекаш бре, видиш да сам те стигао. време је било лепо сунчано, ишли смо преко једног пропланка и ту се налазила окрепна станица. Човек који је нудио чај и кафу случајно је био мој друг из војске. Наравно, нисам могао да прођем поред човека да се са њим не поздравим. Ту сам изгубио доста времена, али сам се лепо одморио. Онда су почели да ме прелазе такмичари; ја сам се поново дао на посао , али... Најбоље време било је 1,10", ја сам ишао 1,43", а Смодлака 1.38". Раша је успут поломио смучке и дошао пречицом до хотела. После мене је стигло још 10 такмичара, око 10 их је одустало. Тако се завршила ова трка на 18 км.

Сутрадан је било такмичење у смуку. Пошто Раша није имао смучке, пошли смо само Војин и ја. Пењемо се уз једну стрму падину са пуно стена које стрче из снега. Тај пут којим се пењемо обележен је мноштвом заставица. Црвених, зелених и жутих. Војин вели успут: „знаш Биргер Руд у смуку скаче и по 30 метара да би скартио стазу“. Ја погледам провалију поред нас и кажем: „То сигурно преко ове провалије“. „Јес“ – каже он и пењемо се даље. Затим га ја питам: „шта мислиш зашто су ови барјачићи овде постављени“? „Па то је зато да нам означе пут где треба да се иде до старта, а ови жути означавају опасна места, ту може да се погине“. Ја велим: „Шта мислиш , шта би било када би морали да се спуштамо између ових стена“? „Па дабоме да је гадно и опасно, стаза се сигурно налази са друге стране“, каже он. Кад смо се попели на старт видели смо да друге стазе нема. Мало смо постојали, а после полако силазили и гледали такмичење. Последњих 100 метара пред циљем одважили смо се да пустимо смук и наравно прошли поред циља да не би доводили у забуну мераче времена.

Но нисмо само ми били незналице . Стојимо ми следећег дана пред хотелом и спремамо се да одемо на слалом. У том нам прилази један човек у црномцивилном капуту, са полуцилиндером и у каљачама. Представља се: „ Ја сам Љубиша Вукадиновић, сарадник Политике. Не могу да се споразумем са осталим, па вас молим да ми дате објашњење о слалому“. Наравно, Смодлака је узео да му објашњава у чему је ствар, и тако смо га повели до места где се трасирала стаза. Падао је нов снег, а старог је било доста и он је онако у каљачама гацао по снегу и... био је гори од нас.

У слалому, наравно, нисмо учествовали, а нисмо учествовали ни у скоковима. После су нам у Подсавезу објаснили да наш одлазак на Покљуку и није имао за циљ да освојимо прва места, него просто да видимо како изгледа једно добро организовано смучарско такмичење. Али, било је то 'давно...“

И на крају не желим да се огрешим, и да не поменем Милорада Милошевића Бревинца, учитеља у основној школи на у Рудници на Копаонику, који је умногоме допринео подизању првог планинарског и скијашког дома на Копаонику пре другог светског рата.

Први ски дом на Копаонику

Наш помало заборављени научник, природњак и етнолог, рођени Рашчанин, планинарио је пределима Копаоника и Голије и записивао своје утиске, причао лепе приче и фотографисао ове планине зими. Његов рад заинтересовао је пионире скијања у Србији, и може се рећи да вероватно први прави ски центар у Србији не био изграђен баш на Копаонику, да није било рада Милорада Милошевића Бревинца.

16. ПОЧЕЦИ И РАЗВОЈ ОРГАНИЗОВАНОГ СКИЈАШКОГ СПОРТА У ВОЈСЦИ КРАЉЕВИНЕСХС/ЈУГОСЛАВИЈЕ

Почеци организованог смучарског спорта у Краљевини СХС/Југославији везују се за 1922. годину, када је на њеном измаку у Љубљани основан „Зимски спортски савез“. Рад Југословенског зимско-спортског савеза састојао се од ширења зимских спортова ради телесног припремања народа за одбрану земље у планинским пограничним крајевима. Савез је заједно са Министарством војске и морнарице, инсистирао на увођењу скијашке обуке у војсци. Тако се од 1925. године на Крањској гори почињу организовати скијашки курсеви за официре и подофицире из свих родова осим коњице и ваздухопловства. Први војно-алпски курс у трајању од 28 дана одржан је 1926. године, са циљем да се организује сваке године, чиме су постављени темељи развоју организованог војно-скијашког спорта.

16.1 Оснивање зимских спортских центара

Да би се што већи број официра, подофицира и војника оспособио за бављење зимским спортовима, и на тај начин припремио кадар за специјалне задатке у планинским пределима у зимским месецима, те да би се тако скијашки спортови одомаћили у војсци и пренели из ње у народ, министар војске и морнарице Краљевине СХС, армијски генерал Стеван С. Хацић својом је наредбом, пов. Ђ. Бр. 8106 од 20. децембра 1927. године, одредио да се у току зиме 1927/1928. образују центри за обуку у зимским спортовима по армијским областима. Седиште тих центара било је: за Прву армијску област у селу Брежју на Маљену, за Другу армијску област у Калиновику; за Трећу у Мавровим Хановима, за Четврту у Крањској Гори и за Пету у селу Брезју на Копанику. Ти центри носили су називе по својим армијским областима; нпр. „Зимско-спортски Центар II Армијске Области“.

16.2 Састав „зимско-спортског центра“

Тек.број	ЗВАЊЕ	Колико	ПРИМЕДБА

1.	Командант, мајор, или капетан	1	
2.	Ађутант, нижи официр	1	Један од наставника
3.	Наставника, нижих официра	По потреби	На 10-15 ученика 1 наставник
4.	Писар, подофицир	1	
5.	Комесар, подофицир	1	
6.	Лекар, нижи санитетски официри или медицинар	1	
7.	Болничар, редов	2	
8.	Ордонанс и послани, редов	8	
9.	Обућар, редов	1	Са потребним алатом
10.	Столар, редов	1	Са потребним алатом
11.	Кувар, редов	2	
12.	Трубач, редов	1	

Центру су додељивани и теглећи коњи и кола и товарни коњи са опремом, који су служили за снабдевање и остале потребе курса.

За команданте новооснованих центара одређени су: у Првој армијској области пешадијски поручник Томислав Ј. Брајковић, у Другој А. О. пешадијски капетан I класе Владимир Ј. Граховац, у Трећој А. О. артиљеријски поручник Веселин Б. Мисита, у Четвртој А. О. пешадијски капетан I класе Карол И. Таубер и у Петој А. О. пешадијски мајор Владимир М. Прица*.

Сваки зимски спортски центар имао је стални састав од 26 људи, осим зимског центра Треће армијске области, у чијем саставу је било 27 људи. Како је укупно ангажован 31 официр наставник скијања у пет армијских центара, то је значило да се у току једновременог отпочињања курса у свим овим центрима могло оспособити између 310 и 465 скијаша.

За зиму 1927/1928. било је предвиђено да се одржи само један течај у трајању од три недеље стварног рада, не рачунајући време потребно за долазак и повратак учесника. На течај је требало упутити из сваког артиљеријског и пешадијског пука и пионирског батаљона сваке армијске области по једног официра, једног подофицира и три каплара и редова. То је значило да ће те године на предвиђеном течају 470 припадника Војске Краљевине СХС бити обучено у скијашком спорту, 94 официра, исто толико подофицира и 282 војника. Та цифра сведочи о томе да се рачунало на максималну упосленост учитеља скијања (15 полазника по наставнику).

Било је предвиђено да се на скијашке курсеве шаљу млађи људи, и по чину и по годинама. И то нарочито они који сами изразе жељу, те они који се баве било каквим спортом и одликују се примерним владањем и одговорним

вршењем службе. За капларе и редове било је предвиђено да буду из „племенских крајева“ (тј. Срби, Хрвати или Словенци) да би после отпуста из војске развијали скијашки спорту своме крају. Они који су већ раније похађали неки војни скијашки курс нису се могли поново слати.

Поред наведеног курса, у зиму 1927/1928. у Центру Четврте армијске области требало је одржати и курсеве за људство XI и XII пододсека Граничне трупе. Број учесника из пододсека Граничне трупе требало је да одреде споразумно командант Дравске дивизијске области и командант Граничне трупе, а курс да траје 15 дана. Посебан курс у трајању од две недеље био је предвиђен и за људство из јединица намењених за заштиту и затварање границе на Триглавском одсеку. На њему је требало да учествује 12 резервних официра, 24 резервна подофицира и 72 војна обвезника које је ради курса позвати на војну вежбу.

Сваки учесник на курсу морао је имати и потребну одећу. Sprema се састојала од два пара одела (две блузе, двоје панталона и један шињел), две вунене или фланелске кошуље, двоје гаћа, четири пара вунених чарапа,

*Као официри наставници, истом наредбом постављени су:

а Центар Прве армијске области: артиљеријски поручници Андрија Д. Драгојевић и Михајло Ј. Томић, и потпоручник Душан Д. Обрадовић, те пешадијски потпоручници Александар А. Вукотић, Иво И. Фрегл и Иван Ј. Корнхаузер. Дакле, свега шестофицира наставника.

а Центар Друге армијске области постављено је такође шестофицира: пешадијски поручници Светолик М. Грујић, Стево П. Мартиновић, Иван Ј. Вуковић и Рудолф Ј. Јагић, те артиљеријски поручник Игнац С. Краљевић и артиљеријски потпоручник Славко Н. Бјелајац.

а Центар Треће армијске области седам официра: пешадијски поручници Владета Р. Гојковић и Мирослав Максимовић, пешадијски потпоручници Миодраг Б. Капетановић и Драгомир С. Грујичић и артиљеријски потпоручници Људевит К. Косо, Павле А. Језерник и Коста Б. Капетановић.

једног пара цокула солидне израде са дуплим ђоновима, једног вуненог прслука, једног пара вунених рукавица и једног пара рукавица од импрегнираног (непромочивог платна), које се навлаче преко вунених, те ранца. Специјалну опрему потребну учесницима у армијском скијашком курсу чинили су: један пар скија са штаповима и каишима, један пар крпљи, један пар дреза, један пар наочара за снег, један пар специјалних брдских смучарских ципела у добром стању, једна вунена плетена кошуља, џемпер и вунени башлик (пелерина) и један самовар са флашом за шпиритус на свака четири војника. Поред тога, сваки центар располагао је извесним бројем шињела и башлика од белог платна, пет ужади од 24 метра и пет пијука штапова. Полазницима курса припадала је накнада која је била законски регулисана за официре и подофицире, док су војници до бијали петдинара дневно на име награде за увећане напоре и издатке. Свима је следовала појачана исхрана и следовање чаја.

За израду плана и програма наставе у центрима одређена је команда Дравске дивизијске области (Словенија), у складу са дотадашњим искуством. Командант Дравске дивизијске области је да план, пошто га одобри, умножи и у потребном броју достави командантима осталих армијских области. С тим планом требало је доставити и потребна упутства за чување и одржавање скијашке опреме.

Настава у скијашким центрима завршавала се приређивањем наградних такмичења. Предвиђене награде биле су у новцу и материјалу, а превасходно у деловима опреме који су неопходни за даље бављење скијашким спортом. Било је предвиђено да се од најбољих полазника, ужим надметањем, изабере државна екипа Краљевине СХС која би била послата у иностранство на разна интернационална такмичења.

Војска Краљевине СХС је у тренутку издавања тог наређења већ била позвана да пошаље своје представнике на скијашка такмичења у Чехословачкој (Високе Татре) и Швајцарској (Сент Мориц). Лица која би се посебно припремала за учешће на тим такмичењима требало је да предложи командант Дравске дивизијске области (Словенија). Државна екипа је да се састоји од једног официра и три војника (од којих је један могао бити и подофицир) и резерви, које су чинили један официр и један војник, дакле укупно шест људи. После завршетка наставе у армијским центрима, било је предвиђено да се одржи специјални курс за наставнике скијања, на територији Дравске дивизијске области, где би били упућени најбољи полазници курсева у армијским центрима.

Оснивањем војних зимских спортских центара свих армијских области створена је основа за развој, популаризацију и ширење скијашког спорта на територији читаве земље.

16.3 Развој скијашког спорта у југословенској војсци

У раздобљу од 1925. до 1931. године већ је било одржано више од 20 скијашких курсева, на којима су у почетку као инструктори радили стручни резервни официри, да би од 1930. године те курсеве већ водили оспособљени активни официри. Смучарски курсеви у југословенској војсци после 1928. године почели су се масовније организовати како посебним наређењима Министра војног и морнарице. тако и по тада формираним армијским центрима, али и у појединим гарнизонима. Тако се од 1935. године официрима и подофицирима који би на неком од тих курсева у трајању од најмање две недеље били оспособљени за скијање, уносио у посебну рубрику картона личних и службених односа податак да су способни за смучара или наставника смучања, док се онима који су завршавали обичне смучарске курсеве по гарнизонима, ти подаци нису уносили. У међувремену, скијање је постало део

обавезне обуке у планинским пуковима, а смучарска опрема саставни део ратне спреме.

Да би се развијао и неговао скијашки спорт, који је налазио корисну примену у војсци, актом Министарства војске и морнарице Бр. 976 од 10. јануара 1936, прописано је „Правило за војно смучарске утакмице“. Тим правилом било је одређено да се војна скијашка такмичења одржавају сваке године у организацији војске и морнарице за првенство војске, команди армијских области за првенства на нивоу армије, команди дивизијских области, за првенство у дивизији, и пукова, односно стручних војних школа, за првенство у пуку, или школи. Право учешћа на тим такмичењима имали су сви активни официри и подофицири, те сви каплари и редови сталног кадра. Првенство на нивоу војске организовано је у првој половини марта, на нивоу армија, од 20. фебруара до краја тог месеца, а време предвиђено за дивизијска и пуковска такмичења било је од 10. до 20. фебруара. Све команде приређивачи биле су у обавези да о свим детаљима у вези са организацијом известе претпостављену команду најкасније до 1. јануара текуће године. Било је предвиђено да на пуковским такмичењима учествује што већи број официра, подофицира, каплара и редова, док је код планинских пукова било обавезно учешће свих официра и подофицира до навршене 32. године старости, док је из сваке јединице морало учествовати најмање пет каплара или редова. На патролним и штафетним такмичењима сваки планински батаљон и свака специјална чета морали су бити заступљени са по једном патролом предвиђеном за та такмичења, што је важило и за остале батаљоне, специјалне батаљоне и стручне војне школе југословенске војске. На дивизијским такмичењима обавеза је била да буде заступљен сваки пук (специјални батаљон или војна школа на територији дотичне дивизије) са једном патролом за такмичење у патролној и штафетној трци, са четири такмичара за такмичења у спусту и слалому и пет на појединачним такмичењима. На армијским такмичењима у појединачној конкуренцији, спусту и слалому свака дивизијска област требало је да пошаље по пети по једну патролу прописаног састава за такмичење у патролном и штафетном трчању. Планински пукови на армијским морали су бити заступљени са шесту појединачној конкуренцији, две патроле за учешће у патролној и штафетној трци и једном патролом за учешће у спусту и слалому. Пуковска такмичења представљала су селекцију за дивизијска, дивизијска за армијска првенства, а ова последња за општевојно првенство. На тај начин уведен је и уређен јединствен систем скијашких за све припаднике југословенске војске.

16.4 Врсте такмичења

Скијашка такмичења у југословенској војсци могла су бити организована у појединачној конкуренцији, као патролна и релејно-штафетна.

Појединачно такмичење у брзом скијању имало је циљ да оцени индивидуалну вредност такмичара у тој дисциплини. Дужина стазе износила је од 15 до 18 километара, с тим што је једна трећина њене дужине била у равници, једна уз нагиб, док је једну трећину представљао спуст. Такмичари су носили службено одело са опасачем.

Циљ патролног такмичења био је да се оцени брзина заједничког рада целе патроле, те њена тактичка извешбаност, ради чега се изводило и бојно гађање. Скијашка патрола састојала се од једног официра – вође патроле, једног подфицира – помоћника вође патроле и два каплара или редова. Поред њих још један официр и један подофицир, каплар или редов били су у резерви.

Вођа патроле – официр био је у службеној одећи, опремљен револвером, двогледом, торбицом за секције, бусолом и пиштаљком. Уместо сабље, носио је опасач. Подофицири и војници носили су походно одело са опасачем без ножа, пушку (карабин) са петметака у једној фишеклији, и руксак (ранац). Тежина целокупне опреме није смела бити мања од 10 килограма. Патролна такмичења изводила су се на стази дужине од 25 до 30 километара, на испресецаном земљишту чија укупна висинска разлика није прелазила 600 метара.

Штафетно такмичење имало је за циљ да се оцени брзина рада у релејној служби (преношење извештаја), тако да је брзина била главни чинилац тог такмичења. На такмичењу су учествовала иста лица која су била одређена и за патролно такмичење, с тим што се давала могућност да се, према нахођењу вође патроле, обавили замена из резерве. Састав патроле био је исти као и у патролном такмичењу, с тим што је у случају да су у трци учествовала два официра, један од њих морао носити исту опрему као и обичан војник. Укупна дужина стазе износила је 50 километара, с што је сваки члан патроле морао да пређе одређени део (4 x 12,5км). Такмичења су свакако била срачуната на популарисање скијашког спорта ради што бољег оспособљавања припадника војске за обављање дужности у зимским условима.

16.5 Награде за учеснике на такмичењима

Да би се дао видан знак признања војним лицима, која се нарочито истакну у појединим дисциплинама на признатим војним смучарским утакмицама у земљи и иностранству, донета је Уредба краљевских намесника Ђ. Бр. 475 од 10. јануара 1936. године, о установљењу и додељивању знака „Добром смучару“, дипломе добром смучару и почасне дипломе, које су укључене у систем награђивања.

Тако је било предвиђено да победници на пуковским такмичењима буду похваљени наредбом команданта пука, на дивизијским наредбом команданта дивизијске области, док су се победници на армијским и на општевојном првенству предлагали за одликовање знаком „Добром смучару“*. За сваку дисциплину такмичења додељиване су три награде, али ако на такмичењу има

мање од шестучесника, додељиване су две награде, а ако их је било мање од четири, онда само једна. Поред похвала и знака „Добром смучару,,„ победницима су се додељивале и друге награде, у виду почасних диплома, плакета или других корисних предмета. Награде су додељиване на завршним такмичењима, на свечан начин и пред свим такмичарима.

Знак је додељивао министар војни својом наредбом, а уз знак је добијана и диплома. Било је предвиђено да лице које је већ добило знак, у случају да поново испуни услове за његово добијање, добије „Почасну диплому“. Тако успостављен систем награђивања представљао је још један, додатни подстицај да скијашки спортзакживи како у војсци тако и у широј друштвеној заједници.

*Знак „Добром смучару“ имао је облик златне елипсе (бронза, матирана и патирана), спољашњих димензија 50 X 33 мм и унутрашњих 30 X 20 мм. На горњем делу елипсе налазио се двоглави бели орао са грбом и круном димензија 24 X 42 мм. На доњем делу елипсе засебно је био урађен венац од ловора, повезан траком на средини. На левој бочној страни елипсе налазио се натпис „Добром смучару“ исписан рељефним словима ћирилице, а на десној бочној страни, исти тај натпис исписан латиничним словима. У унутрашњем делу елипсе налазила се стилизована представа Триглава, а на њеној доњој коси био је израђен лик војника скијаша.

Према Уредби, право на додељивање знака „Добром смучару“ стицала су сва војна лица која су показала видан успех на војним скијашким такмичењима у земљи и иностранству, односно сви чланови победничких екипа на међународним и југословенским војним патролним и штафетним такмичењима, и три такмичара која сакупе највећи број бодова на армијским такмичењима у трци на 18 км, у спусту и слалому, сви појединци или учесници у патролним који су добили награде на међународним у земљи и иностранству где је званично била заступљена Краљевина Југославија, те сви појединци или патроле пријатељских страних војски који су били награђени на војним скијашким такмичењима међународног обележја одржаваних на територији Краљевине Југославије.

Како су на тим били најбројнији припадници планинских пукова, право на награду у њиховом случају имале су три екипе на патролним које би постигле највећи број бодова, али с да број постигнутих бодова код сваке од њих не сме ни у ком случају бити мањи од постигнутог броја бодова треће по реду екипе из јединица ван састава планинских пукова. Иста правила важила су и за појединачну конкуренцију, када су у питању припадници планинских и осталих јединица.

16.6 Учешћејугословенских војних скијашких екипа на међународним такмичењима

Прво учешће југословенских скијаша окупљених у Југословенски зимски спортски савез на међународним такмичењима било је на Олимпијским играма 1928. године у Сент Морицу у Швајцарској, коју је организовао Међународни зимски спортски савез. Прва међународна такмичења на којима су учествовали југословенски војни смучари почела су да се организују 1934. године. Наиме, те године установљена су редовна војски Мале Антанте у „витешким спортовима“, укључујући и војно смучарство. Подстрек за та такмичења дао је румунски краљ Карол II, а прва одржана су исте године у Румунији. На том такмичењу, прелазни сребрни пехар, дар румунског краља, припао је југословенској војсци.

Велико скијашко војно првенство држава Мале Антанте за 1934. годину одржано је средином фебруара те године у Синаји (Румунија), уз учешће и репрезентативаца пољске армије. Састав и тренинг југословенске војне скијашке репрезентације био је дело потпуковника Милана Јовановића.

Репрезентацију за патролно штафетно такмичење на 30 км чинили су: вођа патроле потпоручник Иван Корен, наредник Јулије Вишић, поднаредник Град Арман и редов Валентин Јакел, док су у резерви били поручник Тихомир Петровић и наредник Вукота Поповић. За штафету на 40 км појединачно екипу су чинили потпоручник Иван Корен, наредник Вукота Поповић и наредник Јулије Вишић. У патролној трци на 30 км поредак је био: Румунија, Пољска, Југославија, Чехословачка, док је у укупном пласману југословенска репрезентација заузела друго место.³³

Друго по реду такмичење војски Мале Антанте одржано је у 1935. години у Југославији. У склопу тих такмичења било је и скијашко, одржано на Покљуки код Бледа од 1. до 4. фебруара 1936. године. Техничка организација била је поверена команданту Дравске дивизијске области генералу Петру Недељковићу. Припреме југословенске екипе почеле су 2. децембра, док је за команданта тренажног корпуса одређен помоћник команданта 2. планинског пешадијског пука, потпуковник Милан Поповић. Самим тренингом руководио је једно краће време Финац Хуизма, а затим, највећим делом тренинга Норвежанин Хаген. Југословенску екипу чинили су потпоручник Иван Корен, пешадијски наредник Јулије Вишић, и редови Јакоб Жен и Иван Кезелен.

На патролном скијашком такмичењу одржаном 1. фебруара, на стази дужине 30 км, југословенска екипа постигла је време од 2 часа, 41 минути 47 секунди, сакупивши 20 бодова; чехословачка: 2 44 минута и 53 секунде и 18.7 бодова и румунска екипа: 3 09 минута и 56 секунди и 18.7 бодова. У гађању Румуни су имали 8 погођених мета са 24 поготка и 20 бодова, Чехословаци: 7 погођених мета са 16 погодака и 16.303 бода и југословенска екипа 6 погођених мета са 8 погодака и 11.042 бода. У укупном пласману прва је била Чехословачка са 35.003 бодова, друга Југославија са 31.042 бода и трећа Румунија са 28.7 бодова. У релејној (штафетној) утакмици (4 X 12.5 км) југословенска екипа имала је најбоље време од 4 сата, 7 мин. 48 секунди, и 20 освојених бодова, затим Румунија са временом од 4 сата, 17 мин. 31 секунд и 16.7 бодова и на крају Чехословачка од 4 сата, 17 минута, 31 секунд и 40 стотинки и 16.7 бодова. Резултат југословенске патроле био је је за 32 секунде бољи по пређеном километру од победничке Италијанске патроле на Олимпијским играма у Немачкој, одржаној десетдана после скијашког такмичења на Покљуки. После те победе, југословенска екипа награђена је тиме што јој је одобрено да се такмичи на међународном скијашком такмичењу у Француској. Патрола у саставу: потпоручник Иван Корен, пешадијски

наредник Јулије Вишић и редови Јакоб Жен и Иван Кезелен, са резервама поручником Мирком Јовановићем и редовом Емилом Жнидером, кренула је 14. фебруара у правцу Шамонија. Паролно такмичење одржано је 21. фебруара 1936. године. Најбоље време од 2 сата и 10 минута постигла је чехословачка екипа, други су били Французи са 2 сата и 16 минута, а трећи Југословени са 2 сата и 22 минута. У такмичењу је учествовало још 12 француских патрола. У појединачном на 18 км потпоручник Корен је од 15 официра стигао на циљ трећи. Од 22 подофицира, наредник Вишић је стигао такође трећи, а од 25 војника, југословенски редов Јакоб Жан стигао је први. На штафети 4 X 10 км југословенска екипа стигла је трећа. У у спусту и слалому, које је окупило око 250 учесника, од чега 50 војника, југословенски редов Жнидар, иначе цивилни репрезентативац на Олимпијским играма у Гармишу, пласирао се као други у спусту и први у слалому.³⁵

Након 1936. године, југословенска војна штампа не доноси више вести о међуармијским скијашким такмичењима земаља Мале Антанте. На престанак тих такмичења свакако је утицала и нова спољнополитичка ситуација угрожавања Чехословачке од нацистичке Немачке, у коју ни југословенска ни румунска влада нису желеле да се мешају, што је значило и стварни крај тог војног савеза.

16.7 Утицај југословенске војске на популарисање скијашког спорта

Као што смо могли видети, југословенска војска била је један од значајних фактора ширења и популарисања скијашког спорта на свим просторима Краљевине. Оснивање војних зимских спортских центара у свим подручјима земље поклапа се са растом интересовања за скијашки спорт, које је било нарочито појачано после 1928. године. Припадници војске често су главни организатори и оснивачи и грађанских скијашких друштава. Тако је, рецимо, у зиму 1932/1933. у оквиру соколског друштва у Зајечару организована скијашка секција на интервенцију представника војске. У секцију су се учланила 62 члана и 6 чланица, међу којима је био већи број официра и подофицира, док је скијање организовано на Краљевици и оближњем Ртњу. Официри су били и покретачи, носиоци и главни финансијски спонзори акција за подизање планинарских домова. Тако су 1936. године официри сарајевског гарнизона покренули акцију за изградњу смучарске планинске куће на Јахорини. Они су поднели и највећи део трошкова за изградњу, а у акцију су се укључили и сарајевски официрски дом, са прилогом од 20.000 динара, те официрски домови и појединци из других гарнизона. Планинска кућа, која је касније и саграђена, требало је да има сав тада модеран комфор: тушеве, умиваонике, веће и мање спаваонице, бифе, кухињу, оставу, магацин, гардеробу за скије, предворје и терасу ширине пет метара.

Захваљујући оснивању војног зимског спортског центра Маврови Ханови у Македонији развили су се као туристичко место. Већ 1938. оно је имало три хотела, док је смучарски дом на три спрата, са свим потребним комфором изграђен у јесен те године. Дом је био својина београдског спортског друштва „Југ“. Године 1939. војно смучарство је заживело толико да су такмичења организована и на таквим просторима какве су Осоговске планине и Црквице у Кривошијама изнад Боке Которске. Посредством тих такмичења скијање је прешло и на обичан народ, будући да су локални сељаци увиђали да су скије најбоље и најсавршеније средство за кретање по снегу. Изградњом војних зимских центара ударени су темељи великим зимским спортским центрима који постоје и данас на свим просторима бивше Југославије, а скијање је на југословенским просторима постало масовна појава, чиме се у тој области држао корак са напредним земљама старог континента.

Почеци организованог скијашког спорта у војсци Краљевине СХС/Југославије везују се за 1925/1926. годину, када су у заједници са југословенским зимским спортским савезом из Љубљане на Крањској гори почели да се организују скијашки курсеви за официре и подофицире. Да би се припремио кадар за специјалне задатке у планинским пределима у зимским месецима, и да би се скијашки спортодомаћио у војсци и пренео из ње у народ, у зиму 1927/1928. основани су војни зимски спортски центри на територији свих петармијских области: за Прву у селу Брежђу на Маљену, за Другу у Калиновику; за Трећу у Мавровим Хановима, за Четврту у Крањској гори и за Пету армијску област у селу Брезју на Кобаонику. Скијашка обука уведена је као обавезна у планинским пуковима, а да би се скијашки спорти даље популарисао у војсци, уређена је организација такмичења и систем награђивања Уредбом о установљењу и додељивању знака „Добром смучару“, дипломе добром смучару и почасне дипломе и Правилном за војне смучарске утакмице, донетим почетком 1936. године. Југословенски војни смучари учествовали су на домаћим такмичењима у оквиру војске (пуковска, дивизијска, армијска и опште војна), а од 1934. до 1936. године и на међународним такмичењима у организацији војски земаља чланица Мале Антанте и Француске. Припадници југословенске војске имали су значајну улогу у ширењу и популарисању скијашког спорта међу становништвом на читавој територији земље, док су војни зимски спортски центри били претече великим зимским спортским центрима који постоје и данас на свим просторима бивше Југославије, тако да је улога војске у модернизацијским процесима у области скијашког спорта изразита.

17.ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ

Оснивач олимпијског покрета барон Пјер де Кубертен био је противник Зимских игара до краја живота, верујући да оне у старту крше основни постулат олимпизма, окупљање свих спортиста на истом месту и у исто време. У складу са Кубертеновим идејама такмичења у хокеју и уметничком клизању одржавана су на Летњим играма 1908. и 1920. године, али његов отпор није био довољан да заустави процес.

Шамони 1924.

Први фестивал зимских спортова одржан је у Шамонију од 25. јануара до 5. фебруара 1924. године, а МОК је спречио да понесе назив Олимпијске игре (званични назив – Међународна недеља зимских спортова). Признање је стигло посредно и прећутно - у најави следећих Игара, које су организоване у Швајцарском Сент Морицу, наводи се да се ради о Другим Олимпијским

играма.

Првобитни концепт био је да држава-организатор Летњих игара има право првенства у одређивању домаћина, под условом да има услове да организује Зимске игре. Тако је Париз донео домаћинство Шамонију, Лос Анђелес Лејк Плесиду, а Берлин Гармиш-Партенкирхену. Једини предратни изузетак била је поменута 1928. година, када су Летње игре организоване у Амстердаму - пошто је највиши врх Холандије Фалсерберг висок само 323 метра, било је јасно да ће зимски спортови морати да потраже друго борилиште.

Од самог старта на програму зимских Игара били су нордијско скијање, хокеј, уметничко и брзо клизање и боб, укупно 16 дисциплина за 258 спортиста из 16 држава.

Гармиш-Партенкирхен 1936.

Игре у Лејк Плесиду отворио је Френклин Делано Рузвелт, а 1936. у Гармиш-Партенкирхену то ће учинити Адолф Хитлер.

На југу Немачке први пут су уведене алпске скијашке дисциплине, у којима су учествовале и жене, па је број учесника утростручен у односу на 1932. Инструктори скијања нису могли да се такмиче, јер су проглашени професионалцима, а Норвешка је била тотално супериорна, после заостатка за домаћинима у Лејк

Плесиду.

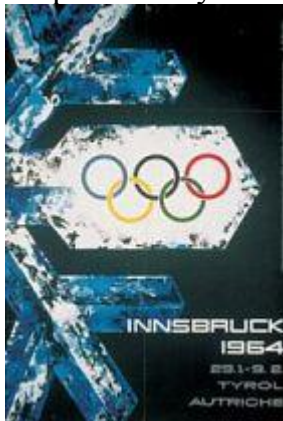
Осло 1952.

Игре 1940. требало је да буду одржане у јапанском Сапороу, рат те земље са Кином најпре их је вратио у Гармиш, али их је инвазија Немачке на Пољску отказала. На првим играма после рата и паузе од 12 година, поново у Сент Морицу, Немачка и Јапан нису могли да се такмиче. Херој те зиме био је Француз Анри Орлие, неколико година раније саборац Де Гола у Покрету

отпора. Најуспешнија зимска спортска нација добила је прилику да буде домаћин 1952. године, а Осло је постало дом прве олимпијске ватре у историји Зимских игара. Први пут у историји скупили су се представници 30 нација. Италија је пре Торина домаћин била равно пола века раније. У Кортини д Ампецо, на падинама Доломита, хладни рат пренео се на снежна и ледена борилишта. Јунак игара био је Аустријанац Антон Зајлер, победник у све три алпске дисциплине. Прве игре које је преносила телевизија имале су

забаван почетак - на самом уласку на стадион један од носилаца олимпијске ватре оклизнуо се и пао. Срећом, бакља се није угасила.

Инзбрук 1964.

Годину дана пре Игара у Кортини, у брдима Калифорније основано је месташце Скво Вели. Пре петог рођендана оно је било домаћин осмих Зимских олимпијских игара, пошто је МОК дао предност практично непостојећем граду у односу на Инзбрук! На брзину играћен је смештај за такмичаре - свих 750 убачено је у исту зграду. први пут су коришћени компјутери за обраду резултата, а после једног спора током слаломске трке први пут у историји телевизијског спорта искоришћен је успорени снимак. На Играма је дебитовао биатлон, а доминација је остала у рукама совјетским

Инзбрук је 1964. ипак добио прилику да се покаже, али се тада умешала природа. Јаке кише и топло време недељу дана пред почетак подстакле су приче о отказивању Игара! Кључну улогу одиграла је аустријска војска, која је са врхова планина донела 20 хиљада коцака леда и двадесет тона снега, да би борилишта могла да угосте спортисте.

Сапоро 1972.

Игре 1968. одржане су на другој страни Алпа, у француском Греноблу. Шездесет хиљада гледалаца гледало је улазак бакље у стадион и слушало откуцаје срца њеног носиоца, пре него што су хеликоптери испустили милионе ружиних латица. Игре су обиловале скандалима: Источне Немце су варале у санкашком такмичењу, испоставило се да је аустријска спушташица Ерика Шинегер заправо мушко, а Жан Клод Кили је освојио сва три алпска злата уз помоћ тајанствене особе, која је утрчала у стазу када се низ њу спуштао Килијев највећи ривал Карл Шранц.

После Шарла де Гола на ред је дошао и четврти лик из Другог светског рата - игре у Сапороу 1972. године отворио је цар Хирохито. А жртва неправде поново је био [ранц: у борби конзервативних чланова МОК за очување аматерског духа, Аустријанац је остао једини спортиста којем је забрањен наступ на Играма. Јапан је на домаћем терену освојио све три медаље у скоковима.

После тога дошао је нови Инзбрук, нови Лејк Плесид, па Игре на тада домаћем терену, у Сарајеву. Тамо смо се радовали и првим медаљама, али су касније те медаље отишле кући, на падине Јулијских алпа. Али, то је већ нека друга прича.

Историјски развој скијања

Матеја Свет

Бојан Крижај

I Зимске Олимпијске игре
1924 [Шамони, Француска

- 6 грана (Скијање, Брзо клизање, Карлинг, Хокеј, Уметн. клизање, Боб)
- 13 дисциплина
- 16 држава учесница

Историјски развој скијања

II Зимске Олимпијске игре
1928 Сент Мориц, Швајцарска

- 6 грана
- 14 дисциплина
- 25 држава

III Зимске Олимпијске игре
1932 Лејк Плесид САД

- 6 грана
- 14 дисциплина
- 17 држава

IV Зимске Олимпијске игре
1936 Гармиш, Немачка

- 5 грана
- 17 дисциплина
- 28 држава
- 18 такмичара из Југославије прво учешће
- први пут уведено алпско скијање

V Зимске Олимпијске игре
1948 Сент Мориц, Швајцарска

- 6 грана
- 22 дисциплина
- 28 држава
- 17 такмичара из Југославије

Историјски развој скијања

<p>VI Зимске Олимпијске игре 1952 Осло, Норвешка</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 грана • 22 дисциплина • 30 држава • 6 такмичара из Југославије 	<p>VII Зимске Олимпијске игре 1956 Кортина д'Ампецо, Италија</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 грана • 24 дисциплина • 32 држава • 17 такмичара из Југославије <p>*Тони Зајлер три златне медаље *Први ТВ пренос игара</p>
<p>VIII Зимске Олимпијске игре 1960 Вели, Калифорнија САД</p> 	<p>IX Зимске Олимпијске игре 1964 Инсбрук, Аустрија</p>

Историјски развој скијања

<ul style="list-style-type: none"> • 6 грана • 27 дисциплина • 30 држава учесница • није било такмичара из Југославије због удаљености <p>*Први пут уведен БИАТЛОН као посебна грана</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 7 грана • 34 дисциплина • 36 држава • 31 такмичар из Југославије
--	---

	
<p>X Зимске Олимпијске игре 1968 Гренобл, Француска</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 грана • 37 дисциплина • 36 држава • 28 такмичара из Југославије <p>*Жан Клод Кили 3 златне медаље</p>	<p>XI Зимске Олимпијске игре 1972 Сапоро, Јапан</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 грана • 37 дисциплина • 35 држава • 26 такмичара из Југославије <p>*Прве игре на Азијском континенту</p>

Историјски развој скијања

	
<p>ХII Зимске Олимпијске игре 1976 Инсбрук, Аустрија</p> <ul style="list-style-type: none">• 7 грана• 37 дисциплина• 37 држава учесница• 29 такмичара из Југославије	<p>ХIII Зимске Олимпијске игре 1980 Лејк Плесид, САД</p> <ul style="list-style-type: none">• 7 грана• 38 дисциплина• 37 држава учесница• 15 такмичара из Југославије
	
<p>ХIV Зимске Олимпијске игре 1984 Сарајево, СФР Југославија</p> <ul style="list-style-type: none">• 7 грана• 39 дисциплина• 49 држава учесница• 72 такмичара из Југославије	<p>ХV Зимске Олимпијске игре 1988 Калгари, Канада</p> <ul style="list-style-type: none">• 7 грана• 46 дисциплина• 57 држава учесница• 31 такмичар из Југославије

Историјски развој скијања

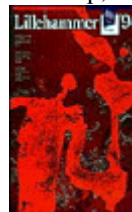
XVI Зимске Олимпијске игре
1992 Албертвил, Француска

- 7 грана
- __ дисциплина
- 63 држава учесница
- 24 такмичара из Југославије

XVII Зимске Олимпијске игре
1994 Лилехамер, Норве{ка

- 7 грана
- __ дисциплина
- 67 држава учесница
- није било такмичара из Југославије

<p>XVIII Зимске Олимпијске игре 1998 Нагано, Јапан</p> <ul style="list-style-type: none">• 8 грана• 60 држава учесница• 2 такмичара из СР Југославије <p>*Сноуборд постала нова олимпијска грана спорта *Карлинг поново званични олимпијски спорт после 5 демонстрационих наступа. *Женски хокеј на леду први пут званично игран на олимпијади. *Прво учешће СР Југославије Мирјана Гранзов (1978) Марко Ђорђевић (1978)</p>	<p>XIX Зимске Олимпијске игре 2002 Солт Лејк, САД</p> <p>SALT LAKE 2002 8-24 Фебруар 2002</p> <ul style="list-style-type: none">• 8 грана / 78 дисциплина• 78 држава учесница• Међу 2526 такмичара било је и 7 такмичара из СР Југославије и то: Алпски смучари Јелена Лоловић и Марко Ђорђевић као и посада боба четвороседа на челу са пилотом Борисом Рађеновићем. <p>*Нај успешнији такмичари су норвежанин Оле Ејнар Бјорнладен са 4 златне медаље у биатлон дисциплинама, као и хрватица Јаница Костелић са 3 златне и 1 сребрном медаљом у свим дисциплинама алпског смучања, изузев спуста. *Први пут су организовани турнири у хокеју на леду за жене, као и такмичење у бобу-двоседу за жене. *Први пут у историји су додељене две златне медаље (у уметничком клизању)</p>
--	--

Историјски развој скијања

<p>XX Зимске Олимпијске игре 2006 Торино, Италија 4-19 Фебруар 2006</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 грана/15 спортова • 80 држава учесница • 6 такмичара из Србије и Црне Горе: • Јелена Лоловић, Марија Трмчић, Желимир Вуковић, алпско скијање • Александар Миленковић, Бранка Кузељевић, биатлон и нордијско трчање 	<p>XXI Зимске Олимпијске игре 2010 Ванкувер, Канада</p>

Спотрске гране на Зимским Олимпијским играма

	'24	'28	'32	'36	'48	'52	'56	'60	'64	'68	'72	'76	'80	'84	'88	'92	'94	'98	'02	'06	
Скијање	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Брзо Клизање	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Карлинг	*		*																*	*	*
Хокеј на леду	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Уметничко клизање	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Боб	*	*	*	*	*	*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Скелетон		*			*															*	*
Биатлон								*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Санкање									*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Сноуборд																			*	*	*

17.1 Југословенски спортисти на Зимским Олимпијским играма

Југословенски спортисти су на Зимским олимпијским играма освојили укупно 4 медаље:

1984. године једну сребрну

1988. године две сребрне и једну бронзану

Прву југословенску "зимску" медаљу и то сребрну, у *Сарајеву 1984.* године освојио је *Јуре Франко* у велеслалому. Тај уторак, 14. фебруар уписан је златним словима у историју југословенског зимског спорта. Сан толиких генерација спортиста од давне 1924. када су југословени први пут наступили на зимским Олимпијским играма остварен је на Бјелашници пред 30.000 људи. Франко је после трке рекао: *"Наравно, срећан сам. У доњем делу стазе возио сам најбоље што сам умео."* После доделе трофеја на питање како се осећао на победничком постољу одговорио је: *"То се не може описати. Треба само тамо стајати на то осетити."* Тоне Вогринц, директор алпске репрезентације, је обећао да ће првом освајачу Олимпијске медаље за Југославију дозволити да га ошиша, и обећање је испунио, а Франко је био одличан у улози фризера.

1988. године у Калгарију Југославија је освојила 3 медаље *Матеја Свет* је у слалому била сребрна. *"Пресрећна сам, не могу у овом тренутку да опишем како се осећам. Медаљу сам жарко желела."* биле су речи Матеје Свет после трке.

Човек из другог плана, скакач, *Матијаж Дебелак*, девети после првог скока, успео је да постигне најдужи скок (108 м, победник Никенен 107м) и да у укупном пласману освоји бронзану медаљу. Матијаж је био и сам изненађен али пресрећан: *"Знао сам да са два добра скока може да се дође до медаље, али нисам веровао да ће то баш мени да се догоди."*

У екипном такмичењу скакача освојена је сребрна медаља. По први пут на играма организовано је екипно такмичење у скијашким скоковима. Наступала су за сваку репрезентацију по четири скакача, с тим што су у свакој серији бодована по три најуспешнија скока. Био је то велики двобој Финске и Југословенске екипе. За репрезентацију Југославије скакли су: *Матијаж Дебелак* (110,5 и 110 м), *Матијаж Зупан* (109,5 и 108,5 м), *Примож Улага* (102 и 110 м) и *Миран Тепеш* (103 и 102 м). Финци су, предвођени сјајним Матијем Никененом освојили златну медаљу а ми сребрну. Мудро и зналачки водили су скакаче Лојзе Горјанц, Данило Пудгар, Лука Копривсек и Богдан Норчић..

УЧЕШЋЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ СПОРТИСТА НА ЗИМСКИМ ОЛИМПИЈСКИМ ИГРАМА

од 1924. до 2006. године

година	место	ТОТАЛ	МУШКАРЦИ	ЖЕНЕ	БРОЈ СПОРТОВА
УЧЕШЋЕ: Краљевине Југославије					
1924	Шамони / ФРА	4	4	-	1
1928	Ст.Мориц / ЦХ	6	6	-	1
1932	Лејк Плесид / САД	-	-	-	-
1936	Гармиш / ГЕР	18	18	-	1
УЧЕШЋЕ: СФР Југославије					
1948	Ст.Мориц / ЦХ	17	17	-	1
1952	Осло / НОР	6	4	2	1
1956	Кортина / ИТА	17	14	3	1
1960	Сан Вели / САД	-	-	-	-
1964	Инзбрук/ АУТ	31	29	2	2
1968	Гренобл / ФРА	28	27	1	2
1972	Сапоро / ЈПН	26	26	-	2
1976	Инзбрук/ АУТ	29	28	1	2
1980	Лејк Плесид / САД	15	11	4	2
1984	Сарајево/ СФРЈ	72	60	12	6
1988	Калгари/ КАН	23	21	6	4
1992	Албервил / ФРА	24	12	3	4
УЧЕШЋЕ: Савезне републике Југославије					
1994	Лилехамер / НОР	- (санкције)	-	-	-
1998	Нагано / ЈПН	2	1	1	2
2002	Солт Лејк / САД	7	6	1	3
УЧЕШЋЕ: Србије и Црне Горе					
2006	Торино / ИТА	6	3	3	4

МЕДАЉЕ ОСВОЈЕНЕ ПО ГОДИНАМА

од 1924. до 2006. године

Година		ЗЛАТО	СРЕБРО	БРОНЗА	ТОТАЛ
1984	Сарајево	-	1	-	1
1988	Калгари	-	2	1	3

Укупно:	-	3	1	4
---------	---	---	---	---

МЕДАЉЕ ОСВОЈЕНЕ ПО СПОРТОВИМА

од 1924. до 2006. године

СПОРТ	ЗЛАТО	СРЕБРО	БРОНЗА	TOTAL
АЛПСКО СКИЈАЊЕ	-	2	-	2
СКОКОВИ	-	1	1	2
Укупно:	-	3	1	4

17.2 "Плави" на "белим Олимпијским играма"

Југословенски спортисти учествују на „белим Олимпијским играма од првих Игара у Шамонију 1924. године, а континуитет учешћа прекидан је само три пута – 1932. у Лејк Плесиду и 1960. године у Скво Велију због високих трошкова путовања и учешћа с једне, а малих изгледа за добре пласмане с друге стране, као и 1994. године у Лилехамеру због санкција.

На првим играма у Шамонију 1924. спортисти Краљевине СХС, слично представницима Југославије 1992, 1998. и 2002. водили су се олимпијском максимумом „важно је учествовати, а највеће успехе „плави“ су постигли осамдесетих година прошлог века на два последња учешћа спортиста некадашње СФРЈ.

У Шамонију имали смо четворицу репрезентативаца у смучарском трчању. Најбољи пласман остварио је Швигел заузевши 32. место у трци на 18 км, али 36 минута иза победника.

У Гармиш Партенкирхену 1936. сјајан резултат забележио је Франц Смолеј у трци на 50 км освојивши 10. место и то је био најбољи индивидуални пласман све до 1968. године када га је надмашио скакач Лудвиг Зајц – за једно место.

Гро југословенских олимпијских тимова до 1992. године чинили су словеначки спортисти (често били су то само они), будући да су у Словенији четрдесетих година прошлог века изградњом скакаонице на Планици, снажан замах добили смучарски скокови, затим и смучарско трчање, а шездесетих година хокеј и тек на крају алпско смучање.

У Кортини Д'Ампецо 1956. у екипи Југославије први пут су и спортисткиње и у нордијском трчању Амалија Белај, Бисерка Воденлич и Нада Бирко (штафета 3x5 км) надмашиле су Смолејев пласман освојивши девето место, али то је био екипни пласман.

После осмогодишње паузе, због пропуштања Игара у Скво Велију 1960. Југославија се вратила на Игре 1964. у Инзбруку (опет без значајнијих домета), а уз нордијце и алпинце у екипи су и дебитанти – хокејашаи.

Први значајнији пласман у алпском смучању, остварила је Мајда Анкеле 1968. године у Греноблу освојивши 12. место у слалому, а најбољи индивидуални пласман у скоковима и, уопште на свим Играма дотад остварио је Лудвиг Зајц деветим местом на великој скакаоници.

Скакачи су у Греноблу преузели примат у хијерархији зимских спортова у Југославији и на наредним Играма у Сапороу 1972. Данило Пудгар је на малој скакаоници доскочио до осмог места. Био је то дотад најбољи пласман и у екипном и појединачном пласману.

Бум алпског смучања почео је крајем седамдесетих година доласком Тонета Вогринеца на чело тима, оснивањем „ЈУ ски пула и првим успесима његових звезда Крижаја, Стрела, Франка и Куралта у такмичењима за Светски куп. Прва „бела медаља чекала се већ у Лејк Плесиду 1980. међутим измакла је за неколико делића секунде - Бојан Крижај је заузео четврто место.

У Лејк Плесиду Југославија је први пут учествовала у биатлону (Маријан Бургер, 35. на 20 км и 38. на 10 км)

Изузетак је било Сарајево 1984. када смо право учешћа добили као домаћини, а много значајнији изузетак била је прва зимска олимпијска медаља коју је Југославији донео Јуре Франко, освојивши „сребро у велеслалому 14. фебруара 1984. године.

У Калгарију на последњем заједничком учешћу спортиста из свих република СФРЈ остварен је највећи успех дотад.

Матеја Свет освојила је „сребро у слалому, Матјаж Дебелак освојио је прву скакачку медаљу – бронзу на 90-метарској скакаоници, а трећи трофеј и то сребрни освојен је у скоковима у екипној конкуренцији.

У Албервилу 1992. Југославију су представљали такмичари из Србије, Црне Горе, БИХ и Македоније, док су самосталне олимпијске делегације имали Словенија и Хрватска.

Нажалост, следеће Игре одржане су само после две године, а југословенски спортисти (тада већ спортисти СРЈ, без БИХ и Македоније) због санкција нису имали шансу да освоје ФИС бодове неопходне за пласман на Игре.

У Нагану 1998. Југославија је учествовала захваљујући позивницама МОК, а учешће у Солт Лејк Ситију 2002. наша Јелена Лоловић и боб четворосед изборили су на такмичењима.

То важи и за све наше учеснике двадесетих зимских олимпијских игара у Торину.

Момир Трифуновић, скијаш са Голије, 1949. године

18. Историја Светске Скијашке Организације ФИС

1910.-1919.

**Први Конгрес, 18. фебруар 1910, Кристијанија(Осло), Норвешка
22 делегата из 10 земаља**

Када је 1908. године основана Норвешка Скијашка Асоцијација, порасле су могућности за оснивање светске организације. Другог фебруара наредне године, при доделе медаља на ски трци у Морезу у Француској, норвешки тренер Дурбан Хансен позвао је присутне да се одазову позиву његове федерације, да 1910 организују конгрес. На овом конгресу требало би да се успостави Интернационална Ски Организација. Такмичари и представници Италије, Француске, и Швајцарске одушевљено су аплаузом поздравили овај предлог. Два месеца касније писане позивнице биле су послате на адресе 11 представника земаља у којима се упражњавало скијање. Ево дела текста те позивнице:

»У протеклих 10 година приметили смо велики интерес за развој ски спорта у многим земљама. Верујемо да је време за оснивање Интернационалне Ски Федерације, са циљем да успостави јасна правила за ски скокове и да нађе најбољи начин за решавање проблема аматера. Убеђени смо да делегати из многих земаља желе да присуствују такмичењима у Холменколону. С тога предлажемо одржавање ски конгреса, у оквиру овог такмичења... «

Делегати и осам земаља пристали су да присуствују. 18. фебруара 1910, Карл Рол, председник Норвешке Ски Асоцијације, дочекао их је у Кристијанији, и потом председавао заседањем. Дискусија је завршена оснивањем Интернационалне Ски Комисије-ЦИС. Главни задатак поверен новоформираној комисији, био је да успостави јасна правила такмичења за све тада постојеће скијашке дисциплине. Карл Рол одбио је да постане први председник ЦИС, због приватних разлога.

Међу делегатима је био и будући председник МОК, Ј. Зигфрид Едстром.

Други Конгрес, 20.-21. март 1911 у Штокхолму, Шведска 15 делегата из 9 земаља.

Пре краја 1910. правила такмичења су већ била написана, други конгрес требало је само да их потврди. Зигфрид Едстром је председавао конференцијом. Делегати су прецизирали и усвојили прва званична интернационална правила ски такмичења.

Трећи Конгрес, 24.-25. јануар 1912. у Минхену, Немачка 14 делегата из 8 земаља

Најважнија одлука овог конгреса била је да се свако ко прими новац за учествовање на такмичењу или у било коју другу сврху, не може сматрати аматерским скијашем. Статус аматера је у то време био јако цењен.

Четврти Конгрес, 20.-21. март 1913. у Берне/Инрерлакenu, Швајцарска

14 делегата из 8 земаља

-Увећање Интернационалне Ски Комисије на седам чланова: два Норвежанина, два Швеђанина, и по један Швајцарац, Аустријанац и Немац. (из овога се јасно уочава преминање нордијских земаља у то време)

-усвајање нових правила

Пети Конгрес, 27.-28. фебруар 1914. у Кристијанији (Осло), Норвешка 17 делегата из 10 земаља

-Норвежанин Хаса Хорн, постао је председник ЦИС

-Немци су по први пут сугерисали да би скијање требало уврстити у олимпијски програм. Карл Хелберг из Шведске успротивио се овом плану који је већ био одбачен од стране његове државе.

Тако је ово питање остављено за наредни конгрес планиран за 1915. у аустријском Салцбургу, али је Први светски рат прекинуо све скијашке активности, и конгрес је отказан.

1920.-1929.

Шести Конгрес, 10. фебруар 1922. у Штикхолму, Шведска 20 делегата из 6 земаља

Делегати из Централне Европе нису могли да присуствују, због железничког штрајка у Немачкој. Није усаглашена одлука о предсављању скијања у званичном олимпијском програму, иако су организатори игара били спремни за то, иако није било планирано додељивање олимпијских медаља. МОК није био спреман да у потпуности прихвати скијање као олимпијску дисциплину. У својим „Олимпијским Мемоарима“, Пјер Де Кубертен присетио се свог говора на конгресу МОК, 1921. године, када је говорио о тешкоћама организовања Зимских Олимпијских Игара. Занимљив је његов говор јер открива да Кубертен можда и није био тако огорчени противник Зимских Игара, како се то уобичајено представља.

„Скандинавци их нису желели ни по коју цену“(мисли се на ЗОИ), написао је. „Али за 25 година зимски спорт на само да се развио у великом броју земаља, него су ти спртисти били тако искрено аматерски оријентисани, тако чисти у

свом спортском достојанству, да би их потпуно искључивање из олимпијског програма лишило осећања вредности и снаге. Са друге стране проблем је како их организовати?(ЗОИ) У прилог Скандинавском противљењу била је и двострука брига, да је немогуће организовати их у исто време и на истом месту као и Летње Игре...

Због тога је је објављено да ће Французи уколико добију организацију Осме Олимпијаде, представити Шамони као домаћина недеље зимских спортова која ће бити под патронатом МОК, али која неће бити званичан део Игара. Ова клаузула, потврдио је Кубертен, морала је касније да буде избрисана, и Зимске Игре су коначно биле успостављене, упркос противљењу Скандинаваца који су одустали од приговора и схватили да због улоге Швајцарске и нарочито Канаде, не могу више да одржавају монопол који су тако дуго одржавали.

Седми Конгрес, 6. фебруар 1923. у Прагу, Чешка 18 делегата из 11 земаља

-Конгресу су по први пут присуствовали делегати из САД
-Договорени су принципи на који ће почивати Светска Скијашка Федерација – ФИС, али је коначна одлука одложена до следећег састанка.

Осми Конгрес, 2. фебруар 1924. у Шамонију, Француска 36 делегата из 14 земаља

Конгрес који је промовисао ФИС, одржан је за време Интернационалне Недеље Зимских Спортова, познате у историји као Прве Зимске Олимпијске Игре. ЦИС је уступио своје место новој, и по значају већој организацији, која се тако зове и данас - ФИС.

Делегати Јозеф Рослер Олоски из Чешке и Иван Холмквист из Шведске били су чврсто за оснивање нове организације, али је Хисинг Олсен из Норвешке био против. Он је бои мишљења да би требало очувати Комисију која је већ постојала. Рекао је ипак, ако статут и нову организацију прихвати већина, да ће Норвешка прихватити такву одлуку.

Постојала су три предлога новог статута. Један је предложила ЦИС, други је био предлог Пјера Минела из Француске, а трећи је био предлог Норвежана и Швеђана, кји је састављен пред конгрес, и који је садржао најбоље чланове из претходна два предложена статута. Тајним гласањем одлучено је да Норвешко-Шведски предлог треба да предсавља основу новог статута. Тајним гласањем је донета и коначна одлука о трансформисању ЦИС-а у ФИС.

Према првом статуту, Савет је требало да изабере Председника, Подпредседника, Генералног Секретара/Благајника и шест чланова. Финска, Норвешка и Шведска, морале су да буду заступљене у Савету. Такође је и

Генерални Секретар морао да буде из једне од ових земаља. На предлог Ивара Холмквиста, који је изабран за првог председника, првобитна скраћеница, „ФИС“, изведена из француског језика, постала је и званична.

Одлучено је да ФИС сваке године треба да позива скијаше на један велики интернационални догађај. Као претходница Светског Првенства, ови митинзи су од 1927. носили назив “рандеву” (rendez-vous), а од 1929. ФИС такмичење.

Девети Конгрес, 3. – 6. фебруар 1926. у Лахтију, Финска 21 делегат из 12 земаља

Поново је покренуто питање скијања на Олимпијским Играма. Гласање није било тајно. Иако је 1925. МОК одлучио да Зимске Игре уврсти у званични програм, Финска и Норвешка изразиле су неслагање са одршавањем ски такмичења на ОИ. Против су гласали и Швеђани, али је одлука ипак усвојена.

Десети Конгрес, 14.-16. фебруар 1928. у сент Морицу, Швајцарска 38 делегата из 15 земаља

Арнолд Лан из Велике Британије, изумитељ слалома или „уметничког“ скијања, предложио је увођење Алског Скијања на ФИС такмичењу. Пројекат је поверен специјалном Комитету са Швајцарцем К. Фон Графенридом на челу.

Британски Ски Годишњак из 1928. извештава: „Фон Графенрид је узео реч и приметио да су Швајцарци приобали слалом на последњем Шампионату, али да су били јако разочарани резултатима. Смит-Киеланд је рекао да у оквиру крос кантри трка има довољно природних спустова између дрвећа, и да се он противи увођењу вештачког слалома. Британски слалом је по њему био јако извештачена трка. Тоиво Аро је иступио са чињеницом да је његова земља равна и да Финска с' тога не може да организује такмичења у спусту.“ Ова три иступања нису била охрабрујућа за слалом. Алберт Лан је бранио свој став рекавши: „Ми не тражимо да спуст и слалом буду уврштени у све међународне трке. Све што тражимо је да ове дисциплине не буду одбачене пре него што прођу озбиљну пробу.“

Фон Графенрид је затим предложио да неалпске земље пробају ове трке у сезони пред њима. Конгрес је ово прихватио тајним гласањем.

1930.-1939.

Једанаести Конгрес, 24.-26. фебруар 1930. у Ослу, Норвешка 26 делегата из 15 земаља

Рођење Алпског Скијања:

„Карл Данежер из Швајцарске отворио је дебату кратким резимеом, и објаснио је правила слалома и спуста. Предложио је да се гласа у корист британског предлога.

Потом је Н.Р. Остгард рекао да се Норвешка, заједно са осталим скандинавским земљама, неће противити укључивању слаломских и спуст трка у ФИС-ова међународна правила. Било је ово велико изненађење за све присутне! Шта се догодило? Скандинавци су се састали претходног дана и сложили се да им се ове нове трке не чине тако лоше.

Аустријанац Ромберг је рекао да је срећан због тако лаког решења без драматичне расправе. Нико више није хтео да узме реч. Чак ни Арнолд Лан није говорио током састанка, иако се на њему видело велико олакшање. Председник ФИС-а, Ивар Холмквист тда је са осмехом рекао, предлажем да гласамо у корист промене параграфа 3 Међународних Правила:

Спуст и слалом трке могу бити (званично) организоване.

Предлог је усвојен тајним гласањем. Једна проста реченица променила је скијашки свет заувек."

Дванаести Конгрес, 14.-16. мај 1932. у Паризу Француска 27 делегата из 16 земаља

-Штафетне трке у скијашком трчању су и званично одобрене

-Аустралија је постала члан ФИС

-Одбијен је предлог о одржавању Европског Шампионата, тајним гласањем

-Усвојена су правила за одржавање слаломских и спуст догађаја

Тринаести Конгрес, 21.-23. фебруар 1934. у Солефтеи, Шведска 18 делегата из 10 земаља

-Председник ФИС-а Ивар Холмквист, поднео је оставку и изабран је за почасног Председника, нови Председник постао је Норвежанин Н.Р. Остгард

-Усвојен је календар такмичења на ЗОИ 1936. у Гармиш Партенкирхену, укључујући по први пут и алпске дисциплине.

Четрнаести Конгрес, 14.-24. фебруар 1936. у Гармиш Партенкирхену, Немачка 47 делегата из 24 земље

-Успостављање Светског Првенства. Прво по реду треба да се одржи наредне године у Шамонију.

-Усвајање статута новонасталог Комитета за спуст и слалом. Велики број нових Комитета који су успостављени.

**Петнаести Конгрес, 21.-23. фебруар 1938. у Хелсинкију, Финска
36 делегата из 15 земаља**

Признавање ски летова, који су своја правила добили тек после Другог Светског Рата.

1940.-1949.

**Шеснаести Конгрес, 27.-31. август у Поу, Француска
37 делегата из 18 земаља**

-Брисање такмичења познатом под називом Светски Шампионат, организованог у Италији, у Кортини Д Ампецо, на коме су учествовали такмичари из неутралних и земаља Сила Осовине.

-Успостављање три нова комитета: Крос кантри(скијашко трчање), на челу са Швеђанином Сигом Бергманом, Ски Скокови, на челу са Зигмундом Рудом из Норвешке, и Комитет Дама који је водила Швајцаркиња Елза Рот.

**Седмнаести Конгрес, 10.-15. мај 1949. у Ослу, Норвешка
44 делегата из 27 земаља**

-Швајцарац Марк Холдер постао је председник Слалом/Спуст Комитета, којим је до тог тренутка председавао његов оснивач Алберт Лан

1950.-1959.

**Осамнаести Конгрес, 24.-27. априла 1951. у Венецији, Италија
39 делегата из 16 земаља**

-Марк Холдер постао је Председник ФИС

-Женско нордијско скијање укључено у програм Олимпијских Игара(1952)

-Праћење развоја ски летова

**Деветнаести Конгрес, 27.-30. мај 1953. у Иглсу, Аустрија
60 делегата из 19 земаља**

-Нова правила за Светско Првенство

Марк Холдер

- промоција годишњих састанака ради одређивања календара такмичења
- Олучено да број ФИС-ових комитета несме прећи 10
- Женска штафета 3 x 5 у трчању уврштена у програме међународних такмичења
- Алпска комбинација враћена у програм такмичења

**Двадесети Конгрес, 30. мај – 4. јун 1955. у Монтроу, Швајцарска
66 делегата из 21 земље**

Усвојена нова правила тестирања за пријем судија за такмичења у ски скоковима

**Двадесетпрви Конгрес, 30. мај – 14. 1957. у Дубровнику, Југославија
57 делегата из 20 земаља**

- Основана је комисија са циљем да испита мане и предности скијашког трчања на висинама већим од 1000 м.н.в.
- Појавио се ФИС-ов Билтен
- МОК се унапред сложио да саслуша извештаје са испитивања која спроводи ФИС, пре него што именује домаћина Зимских Игара

**Двадесетдруги Конгрес, 10.-13. јун 1959. у Штокхолму, Шведска
75 делегата из 24 земље**

- Пооштрена правила безбедности за спуст
- Усвојено електронско мерење времена на тркама у скијашком трчању
- Женска трка на 5 км уврштена у програм Светског Првенства 1962.
- Нови облик рангирања за нордијску комбинацију

1960.-1969.

**Двадесеттрећи Конгрес, 28. мај.-3. јун 1961. у Мадриду, Шпанија
96 делегата из 26 земаља**

- Усвојен нови начин рангирања за алпску и нордијску комбинацију
- Одлука о одржавању Светског Првенства у ски скоковима на 70 и 90 метарским скакаоницама, почевши од 1962.
- Договорено да професионалци не могу учествовати на ОИ. „Такмичар на ОИ мора имати цивилну професију“
- Одређена стартнина од 150 швајцарских франака за сваки међународни наступ који је уврштен у календар ФИС-а

Сиг Бергман

-Арнолда Кеха из Швајцарске наследио Сиг Бергман на месту генералног секретара

Двадесетчетврти Конгрес, 20.-24. мај 1963. у Атини, Грчка
66 делегата из 31 земље

-По први пут Светско Првенство додељено је граду на јужној хемисфери. Домаћин је био Портиљо у Чилеу. (што ће се испоставити важним за настанак Светског Купа)

-ФИС-ов буџет за период 1963.-1965. 155.400 шв. франака

Двадесетпети Конгрес, 8.-11. јун 1965. у Мамаји, Румунија
76 делегата из 30 земаља

-Олимпијада из 1924 године званично проглашена и првим Светским Првенством у скијању

-Представљена брзинска такмичења у алпском скијању

Двадесетшести Конгрес, 16.-21. мај 1967. у Бејруту, Либан
74 делегата из 31 земље

-Признавање Светског Купа(после много натезања), који ће бити под патронатом ФИС-а од 1968. што је била друга година постојања овог такмичења

-Потврда за одржавање континенталних првенстава у трчању и скоковима за јуниоре

-ТВ права за Светска Првенства постала искључиво власништво ФИС-а, који једини има право продаје

-Чланови Конгреса објавили су да је сваки облик скијања који користи мишићну, и силу гравитације, на било којој, природној или вештачкој, подлози, под јурисдикцијом ФИС-а.

Двадесетседми Конгрес, 22.-25. мај 1968. у Барселони, Шпанија
85 делегата из 33 земље

-Генерална измена Статута

-Национални савези преузели бригу о односима скијаша и произвођача спортске опреме

-Дистрибуција безбедносних правила у зимским ски центрима

1970.-1979.

Двадесетосми Конгрес, 26.-29. мај 1971. у Опатији, Југославија
85 делегата из 34 земље

- Преобликовање правила такмичења
- Успостављање Светског Првенства у ски летовима
- Буџет ФИС-а од 1971.-1973. 780.000 франака
- Женска штафета 4 x 5 км заменила традиционалну 3 x 5

Двадесетдевети Конгрес, 7.-8. јун 1973. у Никозији, Кипар
83 делегата из 35 земаља

- Усвојени нови принципи и правила која се тичу аматерског статуса

Тридесети Конгрес, 25.-31. мај 1975. у Сан Франциску, САД
82 делегата из 33 земље

- Признавање женске трке на 20 км, у ски трчању
- Успостављање Светског Јуниорског Првенства у нордијским дисциплинама
- Усвајање нових правила која би осигурала да спортисти који на то немају право, не би учествовали на ОИ
- Оклопљена ски одела су забрањена
- Увојена формула за одржавање паралел слалома, са промењеним правилима
- Ћан Франко Каспер из Швајцарске са само 29 година именован за шефа ФИС-ове администрације

Председник Марк Холдер, поводом безбедности на скијама, на овом конгресу је изјавио: „Дозволе за ски стазе требало би редовно да сепроверавају у светлу сталног повећања брзине(на скијама), која постаје прекомерна и ствара услове за неконтролисане скокове. Садашње стазе које су сувише праве, требало би учинити технички тежим, не би ли се тако смањила брзина.”

Тридесетпрви Конгрес, 29.-31. априла 1977. у Барилоки, Аргентина
79 делегата из 33 земље

- Привремено признање Светског Купа у ски трчању, незванично организованог по 4. пут у сезони 1976./77.
- Комитет за опрему добио задатак испитивања свих иновација у светлу безбедности
- У сезони 1976./77. у ФИС-ов календар такмичења уврштено 868 алпских и 422 нордијске трке

- Усвајање кодова за нордијце, по принципу који је већ постојао у алпском скијању
- Преузета одговорност за контролу над скијањем слободним стилем(Фреестуле)

Тридесет други Конгрес, 18.-19. мај 1979. у Ници, Француска
104 делегата из 41 земље

- Успостављање Светског Купа у ски скоковима.
- Признавање акробатског и скијања на трави.
- Ношење кацига постало обавеза за ски скака.че
- Одобрене дозволе за скакаонице у 17 земаља.
- Алпска комбинација на Светском првенству постала засебан догађај са својим правилима. Спуст и слалом били су укључени у ову комбинацију. Ова формула заменила је бодовање све три дисциплине на првенству за пласман у комбинацији
- Светско Нордијско Јуниорско Првенство заменило Европско Првенство

1980.-1989.

Тридесеттрећи Конгрес, 11.-16. мај 1981. у Пуерто де ла Крузу, Шпанија
101 делегат из 39 земаља

- Призната три званична Светска Купа: у алпском и нордијском скијању, и у ски скоковима
- Појава супервелеслалома, комбинације спуста и велеслалома, која се вози у једној трци као спуст. Изабрана атрактивна скраћеница Супер Ци, од пуног имена на енглеском језику-Супергиантслалом
- Женска трка на 20 км у програму ОИ
- Четири нова такмичења додата Светским Првенствима: Тимски ски скокови, тимска нордијска комбинација, и фристајл такмичења за јуниоре и сениоре

Тридесетчетврти Конгрес, 8.-15. мај 1983. у Сиднеју, Аустралија
92 делегата из 44 земље

- Од 1985. Светска првенства ће се уместо сваке четврте, одржавати сваке две године. С' тога, у Сарајеву 1984. неће бити доделе медаља за светске шампионе.
- Појава три нова такмичења: Европски Фристајл Шампионат, Нордијска комбинација у Светском Купу и на Светском Јуниорском Првенству
- Најпознатија нордијска трка, „ВАСА", на 80 км, одржана 1983. по 60. пут

**Тридесетпети Конгрес, 27. мај – 1. јун 1985. у Ванкуверу, Канада
91 делегат из 36 земаља**

- Представљање нове трке у ски трчању слободним стилем
- Супер Ци постаје 4. алпска дисциплина од Светског Првенства 1987.
- Спортисти могу учествовати на Светским Ски Првенствима, само ако су грађани државе за коју наступају, што морају да докажу важећим пасошем

**Тридесетшести Конгрес, 6.-11. јун 1988. у Истанбулу, Турска
113 делегата из 46 земаља**

- Максимални износ награде за победу на међународним такмичењима требало би да се подигне са 1500 на 3000 шв. Франака
- Продужење максималне тркачке дистанце за жене на Олимпијади и Светским Првенствима са 20 на 30 км.

1990.-1999.

**Тридесетседми Конгрес, 20.-27. маја 1990. у Монтроу, Швајцарска
125 делегата из 48 земаља**

- Представљање дома ФИС-а, у Оберхофену
- Успостављање ФИС-овог Суда
- Увођење летећег старта у ски трчању на ЗОИ 1992.

- Најављено Светско Првенство у ски летовима
- Уведени тестови крви, ради допинг контроле

**Тридесетосми Конгрес, 7.-12. јун 1992. у Будимпешти, Мађарска
137 делегата из 54 земље**

- Идеја да продаја ТВ права треба да пређе у руке ФИС-овог маркетинга
- Представљање ФИС бодова у крос кантри скијању
- Уведен бесплатан смештај за учеснике Светских Првенстава у алпским и нордијским дисциплинама

**Тридесетдевети Конгрес, 6.-12. јун 1994. у Рио де Жанеиру, Бразил
125 делегата из 55 земаља**

- Тимска трка у нордијској комбинацији прелази на систем 4 x 5 км уместо 3 x 10 км

- Представљање Континенталних Купова у нордијској комбинацији
- Успостављање међународних правила за скијање на ролерима
- Изједначавање правила за брзинско скијање
- Представљање идеје о сноуборду као ФИС дисциплини.

**Четрдесети Конгрес, 10.-16. мај 1996, у Крајстчрчу(Христова Црква),
Нови Зеланд
149 делегата из 62 земље**

- Представљен Светски Куп у скијању на триви
- Акро је ново име за фристајл балет
- Неколико техничких измена у правилима за ски скокове
- Савет ће од овог конгреса именовати организаторе Светског првенства

**Четрдесетпрви Конгрес, 17.-24. маја 1998. у Прагу, Чешка
149 делегата из 63 земље**

- Марк Холдер одлази са места Председника ФИС, после 47 година
- Ћан Франко Каспер изабран за новог Председника
- Спринт у скијашком трчању биће представљен на СП 2001., а спринт у нордијској комбинацији на СП 1999.
- СП у скијању на ролерима стартују од 2000. године
- Број националних савеза у ФИС-у достигао 100

Ћан Франко Каспер

2000.-2009.

**Четрдесетдруги Конгрес, 28.мај-3. јун 2000. у Мелбурну, Аустралија
139 делегата из 62 земље**

- Представљање ограничења броја стартова на ФИС тркама за јуниоре у првој години такмичења.
- Промена правила у тестирању пола такмичара(некада се дешавало да се мушкарци тајно такмиче на женским тркама)

**Четрдесеттрећи Конгрес, 2.-8. јун 2002. у Порторожу, Словенија
143 делегата из 67 земаља**

- Нова процедура за избор Савета ФИС-а. Конгрес бира 16 чланова Савета, а савет бира 4 подпредседника
- Председник се од сада бира на 4 године
- Нови казнени правилник који је применљив на све дисциплине
- Нова правила понашања која укључују одредбе о сноуборду и карвингу
- Одредба о висинској разлици у Супер Цију за дечје трке
- Представљање новог нок аут система у слалому(само првих 30 улази у другу вожњу)
- Усвајање резолуције о ширењу и промоцији скијања
- Тимска такмичења у ски скоковима на Светском првенству у Обрестдорфу(АУТ) 2005, и у ски летовима на Планици(СЛО) 2004.
- Фристајл ски крос и халфпајп, од ФИС Фристајл Светског Првенства 2005.
- Биг ер(велика скакаоница), на Светском Сноуборд Првенству од 2003.
- Тринидад и Тобаго и Молдавија, примљени у чланство ФИС као придружени чланови.

Четрдесетчетврти Конгрес, 30. мај-5. јун 2004. у Мајамију, САД 141 делегата из 58 земаља

- Тајним гласањем усвајање Светског Антидопинг Кода
- Тимско такмичење репрезентација на Светском Првенству
- Такмичење за такмизаре испод 23 године, додато Нордијском Светском Јуниорском Првенству, почевши од 2006.
- Женско такмичење у ски скоковима биће развијано на континенталним Куповима да сезоне 2004./05., и на Светском Јуниорском Првенству 2006.
- Резолуција о ТВ правима и њеној примени донета великим бројем гласова
- Хонг Конг примљен као придружени члан
- Значајно увећана помоћ националним савезима са буџетом од чак 22.375.000 шв. Франака
- Бернард Шевалије из Француске, члан Савета преко 16 година, Тобјерн Игесет из Норвешке, председник Комитета за ски скокове и Герхард Хохмут из Немачке, члан Комитета за ски скокове и стручњак у области преко 40 година, именовани су за почасне чланове ФИС-а.
- Изабрани су нови чланови савета: Михаел Вион из Француске, бивши алпски шампион, и Свере Себерг, Председник Норвешког Ски Савеза.

Четрдесетпети Конгрес, 21.-27. мај 2006. у Виљамури, Португал 153 делегата из 66 земаља

Историјски развој скијања

Седиште ФИС-а
Дом Марка Холдера
Блохштрасе 2
Оберхофен, Швајцарска

19. Листа најважнијих догађаја у скијању према Светској скијашкој федерацији – ФИС

Ова листа историјских догађаја састављена је од 2005. до 2007., од стране радне групе ски историчара из више земаља под руководством дугогодишњег члана ФИС-овог одбора из Велике Британије, Елизабете Хаси(сада у пензији). Циљ групе био је да састави хронологију догађаја који су важни за комплетну историју скијања. Листа ће се неминовно мењати како истраживање открива промене у савременом знању, тако да је ФИС са своје стране у потрази за новим информацијама које могу доћи од било ког квалификованог историчара који се не слаже са листом. Једнако неизбежно, историја скијања се непрестано ствара и сваки важан догађај ће бити додат ФИС-ову листу. Сви наведени догађаји, људи и места имају значај који је јасно потврђен. Од 1897. до данас око 250 комада скија и неколико штапова су ископани у Норвешкој, Шведској, Финскоја и Русији. Све у распону старости од око 6000 година п.н.е. до 600 година нове ере. Кинези тврде да је пиктографски налаз у Алтајском региону, стар између 10.000 и 20.000 година. Сви очекују научне потврде.

Главни извор је Госта Бергово дело „Проналасци скија из праисторијског времена у шведским мочварама“, (у издању Генералстабенс Литографског Института из 1950. у Стокхолму), чије књиге, како наслов јасно показује, анализирају само оне проналаске из Шведске. Остали шведски, фински, норвешки и руски истраживачи су, такође писали о скијама из мочвара. Листа испод укључује најраније налазе из сваке земље, као и оно „нешто посебно“ због чега су значајне. Листа је због тога, понекад неизбежно субјективна.

Остали главни извори су *Geschichtliches in Ski 1909* (Историја Скијања из 1909.) Карла Егера, у напмени извора означено као - Egger*, *Die Geschichte des Ski Club Schwarzwald in Ski 1906-7* (Историја скијања у ски клубу Шварцвалд 1906-7), Вилхелма Паулкеа, у напмени извора означено као - Paulcke*, *History of Ski-ing 1927* (Историја скијања из 1927.) Алберта Лана, у напмени извора означено као - Lunn*, као и дела Герда Фалкнера: *Schriftenreihe des Deutschen Skiverbandes Heft 5. Freiburg 2002, S.22-25* or *Band 2 Schriftenreihe des Deutschen Skiverbandes "Skisport an Schulen" Planegg 2004, S. 94-101* (Серија о немачком Скијању, свеска 5, Фрајбург 2002, стр.22-25, свеска 2, "Ски спорт у школама" Планегг 2004,, стр 94-101), у напмени извора означено као - Falkner Meilensteine*.

У праисторијско доба Норвешка, Шведска, Финска и Русија нису постојале као политичке државе, али су коришћене политичке границе из 2007., када су навођени различити проналасци скија. Исто се може рећи и за Кину и - касније - када ћемо забележити информације из Немачке, Аустрије и других земаља, ми користимо данашње границе иако су се многе промениле, а неке су и нестале, у односу на прошлост.

Датирање проналазака сада се ради помоћу радио угљеника и полена, што даје релативно прецизну процену времена у коме је нека скија или други важан предмет коришћен. Ипак треба имати на уму да код веома старих проналазака, који датирају из нпр 6000. године пне, време настанка може бити у врменском распону и од по пар стотина година.

Наравно, аутор је додао и неке важне догађаје из историје српског скијања

6300. година пне

6300-5000 пне, најстарије скије пронађене у Русији у близини језера Синдор (око 1.200 км северозападно од Москве). Скије су направљене од тврдог дрвета.

Извор: Григориј М Буров *Some Mesolithic wooden artefacts from the site of Vis I in the European North-east of the USSR*, рад презентован на трећем међународном симпозијуму Мезолит у Европи, у Единбургу, у Канади 1985.

6000 година пне

Реч „ски“ (од сукси) коришћена у Финској.

Извор: Ееро Наскали из Хелсиншке национале упрааве за антиквитете ,1989: *Suksi muinaislöytöjen valossa. Latua!*

5100. пне

5100. +/-150 година најстарија скија пронађена у Норвешкој названа Вефсн Нордланд скија(скија из северне земље)

Извор: Стеинар Соренсон, Гломсдал Музеј. Karin Berg, *Ski i Norge* Oslo: Aventura 1993, 14.

4000 пне

Резбарије у стени пронађене у Боли, Норвешка

Извор: Руне Флатен, The Skier from Bøla. *Ski History Conference, Mürzzuschlag*, 2004. Kalle Sognnes in *Yearbook of the Association for the Promotion of Skiing*. 2001, 89-91 Oslo

3343 пне - 2939 пне

Скије нађене у Древји, Норвешка.

Извор: Руне Флатен, The Skier from Bøla. *Ski History Conference, Mürzzuschlag*, 2004. Steinar Sørensen, 1993.

3300 пне

Скија названа Салла је пронађена у Финској у 1938. Првобитно 180цм дуга, широка око 15цм и са 5 жљебова.

3000 пне

Налази скија у мочварама и слика на камену у Русији и Скандинавији доказују употребу скија у то доба. Пола скије и штап су пронађени у Летонији и још једна скија у Пскову у Русији.

2700 пне

Две комплетне скије и штап који датира из тог времена су ископани из мочваре у Калвтраску у Шведској, 1924. Историчар Берг их ставља у 1300. годину пне, али датирање угљеником показује да су далеко старије – 2700. пне.

Извор: Јакоб Вааге, Интервју са Е. Џоном Б. Аленом 12. јун 1984.

2500 пне

Скија из Хетинга у Ангерманланду, која датира приближно из тог времена, ископана је у овој Шведској мочвари 1921.

Извор: Gösta Berg: *Finds of Skis from Prehistoric Time in Swedish Bogs*. (Generalstabens Litografiska Anstalts Förlag), Stockholm, 1950. Suomen Museo XXXV 86-88 Toivo I. Itonen *Finlands Fornskidor* På Skidör 1937: 72.

2000 пне

Око 2000 пне резбарије у камену у Источној Карелији, у Финској поред језера Анинен и реке Уикујоки. Млађе камено доба. На резбаријама се налази неколико ловаца са скијама.

Извор: Eero Naskali, Lahti 1990 & Eino Nikkilä: *Suksen Tarina 1966*.

1700 пне

1700-1500 пне резбарије из бронзаног доба укључујући скијаша у месту Аескове култур. Такође је пронађена глинена посуда са илустрацијом скијаша.

1500 пне

Проналазак Риихимаки скије у Јужној Финској. Извор: *Suomen Museo XXXV*, 86-88. Toivo I. Itkonen: *Finlands Fornskidor På Skidor 1937 and Eero Naskali 1990 & 2001 Conferences*.

770 пне

770 +/- 100 година Сисма скија закривљених ивица, у Финској. Извор: Eero Naskali 1990 & 2001.

450 пне

450 +/- 100 Пронађена скија у Липерију 1897. , у источној Финској. Скија је имала равну клизну површину и заобљени простор за ципелу. Извор: Eero Naskali: *On Ancient Ski. History of Skiing Conference, Lahti 2001*.

200 пне - 200 нове ере

Кина. Први познати документ у вези скијања из периода Вест Хан. Извор: На кинеском, Schang Caizhen et al (Eds.) *The History of Skiing in China*. Wuhan: Chinese Ski Association and the Cultural and Historical Working Association of the States. *Sports in China, 1993*. На енглеском: Liu Quilu and Liu Yueye: *Sports on Ice and Snow in Ancient China*. In Matti Goksøyr et al. (Eds.): *Winter Games Warm Traditions*. Lillehammer: Ishpes, 1994, 70-71.

542 нове ере

Скије обложене кожом јазавца и пар древних везова, пронађени су у Манти, у Финској. Извор: : Janne Vilkkuna, *The Binding of the Prehistoric Ski from Mänttä, Finland*. Karen Berg et al (Eds.) *History of Skiing Conference, Holmenkollen, Oslo 16-18.9.1998*. Holmenkollen: Skiforeningen, 1998, 70-74.

552. нове ере

Прокопије у свом делу „Готски ратови“ извештава на грчком о „Скритипфини“ (Финцима који клизају).

600. – 1000.

Писани извори о скијању на северу - према Прокопију, *Jordanes and Paulus Diaconus*.

Такође доказе у писаној форми из Кине о коришћењу скија од стране централно азијских народа.

618.

618.-907. - Кинези извештавају о монголско-турским племенима у службеној историји Танг династије: дрвени коњ-Турци су навикли да клизе преко леда на тзв дрвеним коњима, који је, на санкама које они везују на своје ноге да би прелазили преко леда. И користе мотке као подупираче којима се брзо гурају унапред. Извор: Carl Luther: Hippopodes (Horse-footed men). History of the Tang Dynasty. *British Ski Year Book 1952*. 67.

629.

Тхиех -Ло племена доносила данак тако што су *ловили јелене преко леда, возећи се на комадима дрвета*.

Описао др Јосиф Неедхам, експерт кинеске цивилизације и оснивач Неедхам истраживачког Института.

780.

780.-799. Паулус Варнефрид из Лонгобардије описао Финце како скијају (скритофинс) као што то чини и Игњатије је у својој књизи *Suomen maatie* (Географија Финске) 1891.

900.

Скије из периода око 900. године помиње у 16. веку бискуп Одур на Исланду.

Извор: Thorsteinn Einarsson: *Winter Sport in Iceland*. Matti Goksøyr et al (Eds.): *Winter Games Warm Traditions*. Oslo: Ishpes, 1994, 54-62.

950

Улр, „Бог скијања“, се појављује као заштитник ловаца и рибара у збирци древних нордијских поема Елдер Еда.

Извор: Jakob Vaage: *Milepeler og merkedager gjennom 4000 ar*, Norske Skiloperer Ostlandet Nord Oslo: Ranheim, 1955. Rune Flaten: *Skadi and Ullr God and Goddess of Skiing*. Ski History Conference, Lahti 2001.

1000.

1000-1200 Поема *Леминкаинен скија за Елком. (Калевала)*.

Извор: Eero Naskali, Lahti.1990. Using skis of different lengths, left (lyly) for gliding, right (kalhu) for kicking. Eero Naskali, Lahti. 1990. Helena Parviainen *Murzzuschlag Conference 2004*.

1050.

Цртежи на камену пронађени близу пећине из Баллингста, код Упсале у Шведској. Извор: Falkner: *Meilensteine**

1199.

Битка између Фиаца и Данаца који су користили скије. Извор: Saxo Grammaticus: *History of Denmark*.

1206.

Биркебеинери, Торстен Скевла и Скјервалд Скрука спашавају 2-годишњег принца Хакона Хаконсона, наследника престола, скијајући преко планина Довре од Лиллехаммера до Остердалена. Од 1932 Биркебеинер трке одржаване су дуж руте по којој се предпоставља да су ови норвешки јунаци прешли из Рена у Лиллехаммер. Извор: *The Saga of King Hakon c. 1270*. Remembered best in the 1869 painting by Knut Bergslien.

1250.

Kongsspiellet, Норвешкеа књига о бонтону доноси кратак одељак о скијању.Извор: *The Kings Mirror*. Translated by Laurence M Larson. New York: Twayne 1917

Биркебеинери

1518.

Вон Хербертштаин путовао је од Беча до Москве и описао скијаше у својој књизи: *Rerum Moskoviticum* објављеној 1556. Скијашаи су носили један штап и имали кратке скије. Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina (The Story of the Ski)* 1966.

1520.

Проглашена су правила су за лов на скијама у Норвешкој.

Извор: Jakob Vaage, *Skienes Verden*. Oslo: Hjemmenes 1979, 251.

1521. – 1522.

Фено-Шведски војсковођа Кустаа Еериксон касније краљ (Густав Васа) предводио је борбу народа Таала против данских војника и Васини војници су користили скије. Он је замолио многе од његових господара рата да опреме трупе скијама. Густав Васа је морао да побегне на скијама. У близини места Сален два пољопривредника из Мора су му помогла и водили су га на скијама преко 90км до Мора, где је основао Васа династију која је владала Шведском. Маратонска крос кантри трка Васалопет, од Салена до Мора у Шведској успостављена је 1922. као традиција у знак сећања на њихово путовање.

Извор: Eino Nikkilä 1966: *Suksen Tarina (The Story of the Ski)* and Falkner: *Meilensteine**

1535

Норвешке поштанске уредбе су формулисане. (укључивале су и правила о употреби скија)

Извор: Vaage, *Skienes Verden*, 251.

1539

Објављена *Carta Marina* (мапа Финске) коју је нацртао Олаус Магнус, шведски католички бискуп. На цртежима се приказују два мушкараца и жена како лове на скијама.

Извор: Elfriede R. Knauer: *Die Carta Marina des Olaus Magnus von 1539*. Göttingen: Gratia, 1981.

1550

1550. ситуација на Карелијској превлаци, на граници Русије и Финске, била је настбилна. Жестока битка избила је касно у зиму 1555. у дистрикту Кивенапа. Иван Бибиковин је водио руску војску, 5,000-6,000 људи са истока, дуж Випури пута за Кивенапу. Старешина Јухана Матинпоика повео је 500 сељака, укључујући скијашке трупе у село Јоутселка. Финци победили.

Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina (The Story of the Ski)* 1966.

1555

Олаус Магнус, шведски епископ, објавио је своје чувене књиге: Историја народа Септентрионалибус. Енглески превод Питер Фишера и Хамфрија Хигинса, уз уредништво Питера Фута је објавило Хаклујт друштво у 1966.1567. је објављен на немачком у Стразбуру. Свих 20 издања су се појавила, такође преведена на француски и италијански. Илустрације у дуборезу биле су посебно корисне. Како су људи из средње Европе учили о скијању из разних публикација, почели су да путују даље на скијама и да пишу о својим путовањима. Њихови извештаји су углавном у музејима. Широм Скандинавије, у балтичким земљама и у Русији није било војника обучених за борбу на скијама.

1573

Херман Флеминг напао је мсто Инкеринма у Русији. Део пешадије и 900 сељака користили су скије.

Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina (Прича о Скијању)*.

1578

Дело *Sarmatiae Europaeae Descriptio* Александра Гуагнинуса садржи цртеже руских скијаша са скијма дугим нешто више од једног метра.

Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina*.

1590

Око 1590. Хамеенкиро скија са подигнути постољем за ногу пронађена у Финској.

Извор: Eero Naskali: Lahti 1990

1609.

Од 1609. до 1617. скијашке јединице биле су коришћене за извиђање у Финско-Шведским биткама против Русије.

1616

Током мировних преговора у селу Глебован Фински заповедник, Јаков (познат у Финској као Јако) Де ла Гардије и Холанђанин, Антонис Гоетерис, описали су како су село чувале ски јединице.

Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina*

1644

Опис Јоханиса Шеферија: *Argentoratensis Lapponiae id est regionis Lapponum et gentis nova et verissima description*, објављено у Франкфурту-на-Мајни, 1673, затим на енглеском и немачком језику 1674. и 1675. У енглеској верзији прведено као Џон Схеферус, *The History of Lapland* (Историја Лапоније) (Оксфорд). У позоришту у Оксону од 1674. налази се добро позната илустрација скија неједнаких дужина.

1671.

У делу пјера Мартина де ла Мартинијеа: *Voyage des Pays Septentrionaux*, 79, налазе се скија ловаца на самоједе са кратким скијама, закривљеним на оба краја.

1689.

Јанез Ваикард Валвазор из Словеније описао је људе са висоравни Блоке који помоћу дрвених плоча "кривудају као змије" да избегну препреке када силазе стрмим падинама под снегом.

Извор: Ales Gucek: *In the Tracks of Oldtime Skiing. Johannes Weichard Valvasor: Die Ehre des Herzogtums Krain, Lahti.*

1700.

Од 1700. до 1721. одвијао се Велики северни рат. Руси су користили ски јединице када су нападали Карелијску превлаку.

Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina*

1722.

Становници Гренланда сликани су на скијама.

Извор: Hans Egde. Vaage, *Skienes Verden*, 252.

1733.

Прва правила за војнике на скијама саставио је Јенс Хенрик Еахусен (1688.-1752.)

1741.

Први цртеж скијаша са два штапа.

Извор: P. Hergstrom: *Beschreibung von dem unter schwedischer Krone gehörigen Lappland*. Trans.Templin. Stockholm and Leipzig: von Rother. Leipzig 1748

1741 - 1743

Гувернер Кименкартана и Ниланда у Финској, К.Ј. Стјернстедт, наредио одбрамбеним скијашким трупима да се устручавају да припреме напад, али, непосредно пре удара, да се повуку и опколе непријатеља.

Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina*

1761. Мазање скија воском помиње Ц. Халс из Елверума у Норвешкој у свом делу *Om Skismøring. Vaage, Skiens Verden*, 254.

1767.

Додељиване награде за војно скијашко такмичење у Норвешкој.

Извор: Vaage, *Skiens Verden*, 354.

1775.

Помињање скијања у Немачкој литератури - *Mineralogische Geschichte des sächsischen Erzgebirge. Hamburg 1775* cited by Fritz Benk, *Geschichte des Skilaufs*. Innsbruck. Leopold-Franzen Universtat 1953 PhD thesis. И у делу *Erzgebirge in 1804 in Kael August Engel Erdbescheibung von Sachsen 1804* cited in *Der Winter VII* (Јануар1933): 106.

1779.

Опис скија неједнаке дужине (кратка 95 цм и дуга 160 цм) прекривене кожом фоке.

Извор: Nicolai Jonge, *Geographie eller Jordbeskrivelse*

1780.

Скијање забележено у Веардејлу у Енглеској.

Извор: *Ski Notes & Queries*, December 1970

1790.

1790их Руски скијаши на Аљасци

Извор: *Atlas of the Northwest Coasts of America from the Bering Straits to Cape Corrients and the Aleutian Islands with several sheets on the Northeast Coast of Asi*, коју

је саставио М.Д. Тебеников док је био гувернер Руске Аљаске и објавио 1852. Цитирано од стране: Dave Brann: *Russian skiers the first to make tracks in North America* in E. John B. Allen (Ed.), *International Ski History Congress 2002*. Collected papers. New Hartford ISHA 2002, 15-16.

1793 - 1804

1793-1804 Јохан Кристоф Фридрих ГутсМутс, филозоф и проналазач нових бодибилдинг метода у Немачкој, скија у Турингији и препоручује скијање у својој књизи, Гимнастика за младе, објављеној 1804. Извор: Falkner, *Meilensteine**.

1797.

Холандски капетан брода, Корнелије Де Јонг, писао је о норвешким ски-јединицама и војницима који скачу са илустрацијама у свом делу *Reizen naar iz Kaap iz Goode Hop*, Harlem 1802

1800.

На подручју Телемарк у Норвешкој, где су скије потребне за свакодневни живот, људи их користе са великом вештином за здравље и задовољство. Скијање се веома брзо проширило широм Норвешке. Људи из научили су скијање од Телемаркероваца и постепено развили своју Кристијаниј технику. Извор: Falkner: *Meilensteine**.

1800.

Раних 1800их одржано је прво такмичење у скоковима Телемарку. Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina*. 1966.

1803.

Костим руског царства писвца Милера је објављен у Лондону и садржи илустрације остјак ловца са кратким скијама и штап са заобљеним крајем. Извор: Eino Nikkilä: *Suksen Tarina*. 1966.

1808.

Војници на скијама су се борили у рату за Финску између Шведске и Русије

1808.

Олаф Рие (1791.-1849.) забележио свој скок од 9,2 метра, почетак бележења рекорда. Извор: Vaage, *Skienes Verden*, 254.

1808.

1808.-9. Маамија Риншу посетио Јапан и описао и нацртао скијање у северном Хокаиду: *Опис северног Езо Хокауда. Нокү-Езо zusetsu*. Едо, 1855. Извор: Anton Obholzer: *Geschichte des Skis und Skistockes*. Schorndorf bei Stuttgart: Hofmann, 1974, 17-18.

1808.

Извештај о скијашима у Камберленду у Енглескаој. Извор: *Alpine Journal XXXI August 1903.*

1812.

Наполеонове снаге током повлачења биле су нападане од стране Руса на скијама.

Извор: *T.I. Ramenskai Lyzhnyi vek Rossii.* треће издање, Moscow Svetskii Sport 1998, 15 and L.M. Boutine, *Lyzhnyi Sport.* Moscow Academia 2000, 12 (нико од њих нџ наводи своје изворе)

1815.

Оскар Вергеланд. Рођен је 17. новембра у Кристиансанду у Норвешкој, умро 1895

Норвешки војни официр, који је подучавао своје трупе скијању и написао две књиге: *Skilober-exercitie Efter Nutidens Stridsmaade, Skytterlag of Skoler Tilegnet.* о обуци скијања. Kristiansand: Steen, 1863 и две године касније *Skilobning, dens Historie og Krigranvendelse; nogle Bidrag dertil samt til Belysning af vore tidligere Vaernepliktsforhold,* Christiania: Schibsted, 1865, о скијама и скиању у Норвешкој. Einar Sunde. *Oscar Wergeland: an Apostle for Skiing.* In Allen (Ed.), *International Ski History Congress,* 2002, 204-216.

Оскар Вергеланд

1825.

Сондре Норхеим. Рођен је 10. јуна у Моргедалу, У Норвешкој, умро 9. марта 1897. Северна Дакота, САД

Сондре Норхеим

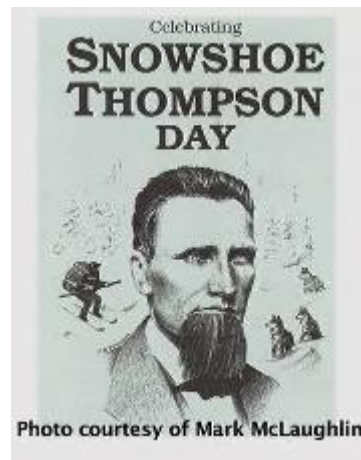
Побољшано дизајн скија и везова. Представио Телемарк стил. Експерт, ски-скакач. Године 1868. освојио прву Кристијанија скијашко такмичење у 42 години. Емигрирао у Минесоту, САД 1884. Имао велики утицај на развој скијања.

1827.

Сноушу Томпсон. Рођен као Џон Тхорстеинсон Руи у Тину у Норвешкој, умро у Ђенови, Невада, САД 1876

Научила је да скија као дете у Норвешкој, емигрирао у САД са 10, година са породицом. Скијао је на Средњем западу и отишао у Калифорнију 1851., где на кратко ради као рудар злата, а затим је купио ранч западно од Сакрамента. Када је аплицирао за посао носиоца поште крајем 1855 године је већ остварен скијаш који је сам правио своје скије. У 1856 је створио руту од 90 миља(145 км) од Ђенова Невади, до Плејсервила у Калифорнији. Dan de Quille: *Snowshoe Thompson, Territorial Enterprise is hagiographic*. Као и код *Snowshoe Thompson, Fact and Legend*. Norwegian-American Studies and Records 1956, 62-88.

1835.

Елијас Лонрот саставио поему Калевала заједно од бројним прича које Леминкаинена као хероја лова на северне јелене, који их је ловио на скијама. *The Kalevala: epic poem of Finland*. Translated by J.M. Crawford, New York: Columbian, 1891.

1841.

Први забележени скијаш у САД(не укључујући Аљаску) , у Илиноису.

Извор: : Svein Nilsson, "Die Skandinaviske Settlementer I Amerika." *Billed-Magazin 1*, 1 May 1869, 172

1843.

Прва трка одржана у норвешком граду Тромсу.

1850.

У Рајзенгебиргеу (Велике планине у Немачкој) коришћене су скије дуге 1 метар и 15цм широке.

Извор: Falkner: *Zeittafel zur historischen Entwicklung des deutschen Skisports auf dem*

Gebiet der heutigen Tschechischen Republic.

1851.

Фриц Хунтфелдт рођен у Боргунду, у Норвешкој, умро 1938 .

Ски-дизајнер, произвођач и проналазач. Ски скакач. 1886.-1893. Секретар Норвешког скијашког савеза. Организатор такмичења Хусеби. Објавио дело "*Laerebog ja Skilobning*" Leif Torgersen: ФИС Ски историјска конференција, Латхи, финска, 2001.-. ЛХ Хаген, из Кристианије продаје скије као посао (између многих других ствари за продају). *Vaage, Skienes Verden, 255.*

вез који је конструисао
Фриц Хунтфелдт

1853.

- Извештај о скијању из Данцига и Стетина(Гдањска и Стеђина), градова који су тада припадали Немачкој(Пруссији), данас су у Пољској

Извор: С.W. Rieck, *En Skifaerd i Danzig, Fra Fjeld og Hav. Christiania: Cammermener 1867 72-79.*

- Први новински извештај о скијању у камповима рудника злата у Северној Сијери у Калифорнији. "Marysville Herald", цитиран у Сакраменту *Sacramento Daily Union, 24 January 1853.*

Извор: Е. John B Allen: *Journal of Sport History. Vol 17, No 3. (Winter 1990) p 348.*

1854.

- Скијање забележено у Аустралији

Извор: *Vaage, Skienes Verden, 256.*

Али не изгледа вероватно да је то било тако рано. Свакако је од 1861. било много људи на скијама, забележених у многим извештајима.

Извор: "*Sydney Morning Herald*" 6 August 1861 и "*Yass Courier*" 10 August 1861.

1855.

- Скијање забележено на Новом Зеланду

Извор: *Vaage, Skienes Verden, 256*, али нема других доказа који ово потврђују.

1856.

Матијас Здарски рођен Коскхиховицу и Чешкој, 25. фебруара, умро Сент Пелтену, 20. јуна 1940.

Проналазач алпске скијашке технике, укључујући и „директни“ заокрет (из плуга), који је подучавао на стрмим падинама Лилиенфелда у Аустрији. Изумео такмичења кроз капије.Скратио је скије, измислио чвршће везове и коришћење једног штапа.

Претрпео страшне повреде у лавини 1916. Написао *Lilienfelder Skilauf-*

Technik(Лилиефилдка ски техника). *Hamburg: AG.Године 1897.* штампао четврто

издање под насловом: *Alpine (Lilienfelder) Skilauf-Technik*, Berlin: Mechlenburg, 1908. Све у свему књига је забележила 17 издања и имала велики утицај у читавом свету.

Матијас Здарски

1856.

Скијашки клубови су били формираны широм Калифорнијске Сијере у циљу промоције скијања.

1859.

Први новински извештај о женама на скијама у рударским логорима у Северној Сијери у Калифорнији. *Sacramento Daily Union*. 8. март. 1859.

Извор: E. John B. Allen. *Journal of Sport History Vol 17. No 3. Winter 1990* p 351.

1860.

Појавили су се воскови за скије звани „Моко“, названи по изразу кинеских радника за све што служи за подмазивње.

Извор: W. Hughes, *“Australian Ski Year Book”* (1931): 43.

1860.

У долини Енгадин у Швајцарској, деца су се забављала спуштајући се низ падине на даскама од буради. *Lunn**.

1860.

Сондре Нордхајм скочио је 30 метара без штапова, и држао је тај рекорд дуже од 30 година. Извор: *FIS Website History*.

1860.

Скије су користили рудари у Дурхаму у Енглеској. Извор: *“She” TP's Weekly*, 12 February 1904, 226.

1860.

Током шездестих година деветнаестог века ски такмичења су постала честа у Норвешкој, а Норвежани који су путовали, радили или студирали у Европи, носили су скије са собом. Извор: Falkner: *Meilensteine**.

1862.

Прво такмичење у ски скоковима одржано је у Трисилу, у Норвешкој.
Извор: *Vaage Skienes Verden*.256.

1864.

Јоханес Бадрут држао је Ст.Моритц отворен током зиме и кладио се са својим
Енглеским гостима да ће бити сунчно као и током лета. Добио је опкладу и
Ст.Моритц је постао центар зимских спортова.

Извор: *The Story of Skiing and Other Winter Sports*. Raymond Flower, Angus-
Robertson/London Editions. 1976.

1867.

Новински извештај о женском такмичењу у спусту за новчану награду у
рударским логорима у Северној Сијери.

Први шампионат је освојио Роберт "Корниш Боб" Оливер.

Downieville Mountain Messenger, 16 February.

Извор: E. John V. Allen *Journal of Sport History*. Vol 17. No 3 (Winter 1990) p 351.

1868.

Сондре Норхеим демонстрирао је Кристианију у Иверслокену, Норвешка.
Извор: *Vaage, Holmenkollen*. Oslo: Sekkelsten, 1971, 12-16.

1869.

Прве скије у Швајцарској појавиле су се у Силс Марији и Силваплани, направио их
је ковач, Педрун. *Egger**.

1870.

Сондре Норхеим уводи телемарк скијање у Кристианији.

1870.

Извештај о скијању из Отаго Голдфилдса на Новом Зеланду.

Извор: A.Warburton: "Early New Zealand Ski-ing" in *The Australian and New Zealand
Ski Year Book* 1936: 126. and *The New Zealand Railways Magazine*. 1930. Cited by
Vaage, Norske Ski erobrer verden. Oslo: Gyldendal, 1915, 215

1870.

Такмичење на скијама постаје важан део живота у Норвешкој. Норвежани који су
због посла одлазили у централну Европу донели су скије и подстицали су овај
спорт.

1871.

Е.Ц.Ричардсон рођен је у Думбартону, Велика Британија, преминуо је 14.Марта 1954.

Посетио је Норвешку и Шведску у сезони 1894/5. Први пут посетио је Давос 1901 и основао енглески скијашки клуб Давос и Ски клуб Велике Британије 1903. Написао је књигу „Скијашко трчање“ са Криктоном Сомервилом и В.Р.Рикмерсом 1904. и „Скијашки тркач“ са Хенри Хоеком, 1909 и „Шилинг ски тракач“ 1910. Ричардсон и Хенри Хоек уложили су своје знање и у даљим издањима укључујући и дело „Скијање и његова спортска корист“ (*Der Ski und seine sportliche Benutzung*). Минхен: Lammers.

1871.

Чланак у Афтенпостену (новине из Осла) извештава да су два брата напустила Норвешку због посла у Канади. Један је пронашао посао на железници између планина Форест и Кинкардина а други између планина Форест и залива Џорџијан. Током зиме редовно су користили скије и *"привукли су пажњу због брзине којом су ишли"*. Први људи из народа и радници на железници били су на „џипелама за снег“. Ово се сматра првим доказом о скијању у Канади. Allen, "Early Canadian Skis Notes from Europe. *Canadian Journal of History of Sport* Vol XVII, 1 May 1986: 88-90

1873.

Вилхелм Паулке рођен је у Лајпцигу у Немачкој 8.априла, преминуо 5.октобра 1949.

Професор геологије и минерологије, стручњак за лавине, скијашки истраживач. Године 1896. предводио је друштво које је начинило први успон од 3.360м на Обералпсток. Прешао је Оберланд глечер 1897. Паулке је био први важан скијаш у централној Европи који је истрајао у овим напорима. Такође је написао и корисну брошуру о производњи скија, коју је делио Швајцарски скијашки клуб *Lunn**.

брошура В. Паулкеа

1873.

Јулиус Плајер вратио се са своје експедиције Северног Пола са две скије, које се данас налазе у Хересхихтглихес музеју, Беч.
Извор: *British Ski Year Book 1925: "A History of Ski-ing"*.

1873.

Др.Карл Спенглер је у Давосу извео ограничене експерименте на дугачким Лапланд ловачким скијама које је дао свом оцу.

1874.

Георг Билгери рођен је у Брегенцу у Ауструји, 11.октобра, преминуо 4.децембра 1934.

Почео је да скија са 20 година у Линцу, прикључио се Тиролском Каисерјагер (царско/краљевском стрељачком) пуку након три године и предводио је свој вод у ски-планинарењу у Цилерталу. Био је великодушан у подучавању великих група бесплатно и писао је упутства за водиче, који су заробљени у рату. Учио је од Здарског, али је користио два штапа за разлику од свог учитеља. Постао је пуковник, био пријатељ са Британским скијашима, почасни члан скијашког клуба Велике Британије. Преминуо је на Пачеркофелу на снегу. G. Seligman; *British Ski Year Book 1935*.

1875.

Херман Смит-Јохансен, познат као „Цекребит“ рођен је у Норвешкој

Он и његова породица су се трајно преселили у Канаду 1932, населивши се у Пидмонт. *Canadian Ski Museum/ Musee Canadien du Ski, Ottawa ON CAN.*

1876.

1876, 1878 и 1880 оснивање Киандра ски клуба (Kiandra Snowshoe Club) у Аустралији.

Извор: Percy Hunter, "History of Australian Ski-ing Clubs", *Australian Ski Year Book*, 1928: 5.

1878.

Финска обучила сопствену војску са скијама као основном опремом.

Извор: Eino Nikkilä: *The Story of the Ski* 1966.

1879.

Ивар Холмквист рођен је у Шведској, преминуо је 1954.

Први председник Међународне скијашке федерације (ФИС) 1924-34. Старији поручник Шведске војске; Председник удружења за промоцију скијања и активности на отвореном, у Шведској 1923-1950.

1879.

23.март. Прво званично финско ски такмичење одржано у Тирнави. (пре овога приређено је око 30 незваничних ски такмичења, 17 од стране Финског стрељачког батаљона.)

Извор: Lahti Ski Museum. Hugo Rich Sandberg *Hiihtourheilun Suomessa, Omakustanne 1891 and* . Eljanko & Kirjavainen 1969 *History of Skiing in Finland*.

1879.

Хенри Духамел експериментисао је у Греноблу са шведским скијама добијеним за Париску изложбу 1878.

Извор: *Letter, Henry Duhamel to Louis Arnaud printed in Ski Francais 1934 9: XXXe Anniversaire de la Federation Francaise de Ski*. Lyon: Durand-Girard 1949: 5-6.

1879.

Посета сељака из Телемарка Кристианији. Тојрус и Микел Хемествеит скочили су 23м на брду Хусеби.

Извор: Arnold Lunn: *The Story of Ski-ing*. 1952.

1879.

Гдин.А.Бирх, Норвежанин из Монтреала, скијао је од Монтреала до града Квебек на "пару патената Норвешких снежних ципела ". „Снежне ципеле“(скије) су биле направљене од дрвета и мере од девет стопа дужине и шест инча ширине.

Илустрација у књизи приказује гдин.Бирха на скијама.

Извор: *Canadian Illustrated News 1879.* , *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski*. Ottawa.

1879.

Скије су се појавиле у Рајзенгебиргеу (Велике планине) на данашњој граници Чешке и Пољске. Два брата из Гурлица скијала су на Петербаудеу.

Извор: Falkner: *Zeittafel zur historischen Entwicklung des deutschen Skisports*.

1880.

1180 лорд Фредерик Хамилтон представио је скијање у подручју Отаве(КАН). – као што је приказано на фотографији Арчи Гордона на скијама на поду Ридеау дворане.

Извор: *Collection, The Canadian Ski Museum, Ottawa ON*

1880.

Одприлике у ово време скијашки (углавном Норвежани који су проучавали рударство и металургију у Клаустхал-Целерфелду) уживали су у скијању у Харц планинама. А.Др.Краусе донео је 3 пара скија из Норвешке у Хиршберг. Falkner: *Formation of Workers Ski Sport in Germany*.

1881.

Џон Ф.Бадели основао је Јуки скијашки клуб у Сан Петерсбургу – најранији енглески скијашки клуб.

Извор: *Drawing in Ski Club of Great Britain at Wimbledon, London*

1881.

Реклама за ски школу у Ослу. *Aftenbladet*, 9. Фебруар 1881.

1882.

Скијашки клуб, касније познат као Берлин Милс скијашки клуб, онда Фридтјоф Нансен скијашки клуб и коначно 1912. као Нансен клуб, основан у Берлину , Њу Хемпшир (САД). Allen, “The Development of New Hampshire Skiing: 1870’s-1940” *Historical New Hampshire XXXVI*, 1 (Spring 1981): 2-4.

1882.

Увезена ораховина из Америке коришћена за прављење скија у Норвешкој. Vaage, *Skienes Verden*. 260.

1883.

Вилхелм Паулке, у школи у Давосу, експериментисао је са скијама набављеним од стране норвешког учитеља кога је копирао локални творац вагона. *Lunn**.

1883.

Експедиција на Гренланд шведског истраживача Др. Нилса Ота Густафа Норденскјолда у којој су двојица од његових Самаи, Ларс Тоурдас и Андерс Росас, рекли да су прешли око 467 км за 57 сати. На повратку, да би доказали да ли је ово могуће, претрчали су Јокмокмок правац у дужини од преко 220 км и Ларс Тоурдас је победио за 21 сат и 22 мин. *Hier began Schwedens Skigeschichte*. TMS преведено са Шведског на Немачки, Jokkmokk museum 1968. Falkner: *Meilensteine**.

1883.

1883-5 Немачки пионери почели су да истражују планине: Артур Урлихс главни шумар у планинама Харц, Вилхелм Оферман у Турингии (1883), Вилхелм Паулке у Давосу и капетан Ото Форверг, немачки официр у служби Норвешке, у Рајзенгебиргеу 1885. *Falkner Meilensteine**.

1883.

Парк Тобоган и скијашки клуб основан је у Монтреалу, Квебек. *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski*, Ottawa.

1883.

Монасима, укључујући и свештеника Хенри Лугона и манастирског слугу, је на прелазу Ст.Бернард, Норвежанин који је туда пролазио, дао скије са којима су они експериментисали. До зиме 1889./90. манастир је поседовао око 10 пари. Др.Хервиг експериментисао је са скијама на Ароси, али није истрајао у томе. *Egger**.

1884.

Први ски успон на Брокен (Немачка) од стране два Норвежанина. *A History of Skiing. British Ski Year Book 1925*. 81.

1885.

Николаи Оесгард је рођен у Норвешкој

Председник Скијашког савеза Норвешке 1927-30, пуковник, председник ФИС-а 1934. -1951.

1885.

Појавиле су се скије у Вармбруну и Лајбербадену, Немачка.

1885.

1885-6 основан је скијашки клуб у Ст. Полу, Минеаполис и Ред Вингсу, Минесота.

1886.

Фон Хенлеин је достављао пошту на скијама у Баленстаду у планинама Хатц. Прва употреба скија због поште у централној Европи. TMS Deutsche Ski Verband, *Luther Archiv I, 4 Gutachten Braunlage 1909-52.*

1886.

Аустроугарски земљопоседници у Словенији слали су шумаре на курс скијања који се одржавао у Гусверку, у близини Мурцушлага. Усмене доказе је прикупила Тончица Урбас. У овом прериоду у Словенији се тренирало „народно скијање“, нарочито око Похорја. Ales Gusek *In the Tracks of Old-time Skiing.*

1886.

1886-7 Први скијаши у Чехословачкој. Karl Danek. *Why Us, Here and Thus? Nove Mesto Sporten: 1994.*

1886.

Појавиле су се прве скије у Шварценталу код Хохенелбеа. *Lehrer Kajetan Baier. Falkner: Meilensteine*.*

1886.

Хелсиншки спортски клуб је организовао такмичење у скијању 9.марта. Скијашко трчање на 16.5 км и ски скокови. Финци су скакали са штаповима, а норвешки инжињер Ниелсен – без штапова. Pekka Nonkanen. *The History of Skijumping in Finland. 1990.*

1887.

Граф Харах опремио је своје помоћнике за лов норвешким скијама у Бохемском делу Рајзенгебиргеа. *A History of Ski-ing. British Ski Year Book 1925.*

1888.

Арнолд Лан из Велике Британије рођен је 18.априла у Мадрасу, Индија, преминуо је 2.јуна 1974 у Лондону

Поставио је правила за алпски слалом и спуст и убедио је ФИС да их прихвати. Основао је алпски скијашки клуб 1908., аутор је прве књиге о вештинама на снегу на било ком језику, „Alpine Ski-ing at all heights and seasons“ (Алпско скијање на

свим висинама и годишњим добима), 1921. Основао је женски скијашки клуб 1923. и Кандахар скијашки клуб 1924. Заједно са Ханесом Шнајдером оснива трку Алберг-Кандахар. Организовао је први Светски шампионат у алпском скијању 1931. Од 1920. -1971. уређивао је британски годишњак о скијању и написао је много књига о скијању и религији.

Споменик Сер Арнолду Лану

1888.

Фридтјоф Нансен прешао је на скијама нижу трећину Гренланда подстакнут искуством Тоурдаса и Росаса. Falkner *Meilensteine* and Eino Nikkilä. 1966.

1888.

Први скијаши у Данској. Wilhelm Munack: *Wintersport in Danemark. Der Winter VII* 9 28 December 1911: 248.

1888.

Гриндевалд је отворен за зимске спортове. Rudolf Rubi: *Im Tal von Grindelwald Vol III* 1987.

Фридтјоф Нансен

1888.

Пуковник Напиер из Велике Британије довео је норвешког слугу Нилса Нилсена у Давос са скијама. Локални дрводеља је направио копију ових скија. На одласку, Нилсен је скије поклатио Кетрин Симонс (удата Фурсе) која је скијала по мало, али све до тада без успеха. Писмо Кетрин Фурс Алберту Лану. *British Ski Year Book 1921*. 269.

1888.

Микел Хемествајт започео је производњу скија у Сент Кроиксу, Вискосин. *St. Croix. Valley Standard*, 5 January 1888. Cited in Allen: *From Skisport to Skiing*.

1889.

23. марта у северној Финској су се одржале Оулу трке. Апо Луомајоки био је најбољи на 32.1 км. Билла је ово најважнија трка у скоро 20 година. H.W. Claudelin. "Oulun Hiihto 1889-1938". Oulu: hiihtomenestyksen tausta Suomen hiihtourheilun alkuvaiheesta. Sportsmen and their community – Background of the Success in skiing in Naarpevsi. "Scripta Historica V." 1977. English summary p 118.

1889.

Олаф Кјелсберг, конструктор локомотива из Норвешке и један од првих искусних скијаша у централној Европи, представио је скијање у Винтертуру, у Швајцарској. *Lunn**.

1889.

Прве скије стижу и до Тифенбаха, Немачка. Falkner. *Zeittafel zur historischen Entwicklung des deutschen Skisports*.

1889.

Др Тхолус направио је норвешке скије како би му помогле у обиласцима села и експериментисао је са њима на Тодтнау, у Шварцвалду, али је одустао. *Paulcke**

1889.

Макс Клајношег аустријски пионир у скијању, почиње да скија у Грацу. *Lunn **.

1889.

Матиас Здарски одлази у Хабернрајт, у близини Лилинфелда, доња Аустрија. *Lunn **.

1890.

Ханес Шнајдер рођен је 14.јуна, Штубен, Аустрија. Преминуо 1955.

Оснивач Алберг школе скијања која је трансформисала подучавање у скијању. Унапредио је плужни заокрет, подучавајући повећање притиска на унутрашњу ивицу скије која се налази на спољној страни заокрета, Затим је унапредио и заокрет у кристијанији. Многи његови ученици основали су школе скијања у северној и јужној Америци. Заједно са Арнолдом Ланом основао је Алберг- Кандахар. Ухапшен је после Аншлуса и након пуштања на слободу одлази у Њу Хемпшир и преузима Ист Слоуп школу скијања, у Кренмору.

1890.

Фридтјоф Нансен објављује „*Paa Ski over Grønland*“ (скијање преко Гренланда).

Ханес Шнајдер Кристианија: Асхехоуг. Одмах је преведена на енглески, на немачки 1891., француски 1893., шведски 1896. и на многе друге језике. Описујећи његову скијашку експедицију Гренланда, инспирисао је многе становнике централне Европе да почну да се баве скијањем, укључујући Матијаса Здраског. *Meilensteine**.

1890.

Карл Ото направио је је скијашки успон на Хајмгартен, Баварија. *Arnold Lunn: The Story of Ski-ing 1952.*

1890.

Основан је први немачки скијашки клуб у Минхену. Чланови су користили Карјала скије увезене из Финске. *Falkner: Meilensteine**.

1890.

Употреба скија у Рајхенбергу и Габлонцу, Немачка. *Zeittafel zur historischen Entwicklung des Deutschen Skisports. 6.*

1890.

Лоуис Дуфор доноси норвешке скије у Лес Авантс у Француској; Домхер Јулес Грос оживео је интересовање за скијање у Гранд Сент Бернару. *Egger**.

1890.

Петер Оестер старији, фармер, био је први скијаш у Аделбодену, Швајцарска. *Klopfenstein Archive, Adelboden.*

1890.

Направљене скије за скијашко трчање у Керкоу код Лампинена, Финска. Göran Selen: *Borgä County History 1997.*

1890.

Норвежани одлазе у јужну Америку да би радили на Транс-Андској железници. *Advertisement in "Verdens Gang" 2 December 1889.*

1890.

Гдин.Нокер, енглески фармер, представио је скије у Мајрингену. *Lunn**.

1891.

1891 Матиас Здарски, испирисан Нансеновим преласком Гренланда, почео је да експериментира на Лилиенфелду са скандинавским скијама. *Lunn**.

1891.

Јануар. Цералг Фокс доноси скије у Гриндевалд и био је први који је тамо скијао. *Lunn: History of Ski-ing*. 27 and 131.*

1891.

Први покушаји да се направе лаке скије за скијашко трчање како би се замениле тешке скије од ораховине. Тадашњи лепак био је тада недовољно водоотпоран.

1891.

Отац Лојцингер набавио је 5 пари скија у Јури. *Egger**

1891.

Норвешке скије су поново представљене у Ароси од стране Хер Дура, шумара из Брунсвика, а чију је копију направио дрводеља за професора Егера. *Egger**

1891.

Олаф Кјелсберг се попео на Бахтел (1119м) у Цурхер Оберланду. *Lunn**.

1891.

У јануару мајор Христоф Иселин експериментисао је са ручно направљеним скијама у Гларусу, у Швајцарској. *Egger**

1891.

Осми фебруар. Др Рејмонд Пилет, француски конзул у Колмару (југоисточна Француска, тада у саставу Немачког царства), који је скијао у Алзацу и Шварцвалду појавио се у Фелдбергерхофу на скијама. Mistaken for Carnival clown "The moment, if any, when skiing took root outside Scandinavia". W.R. Rickmers. Egger* and Paul Steinweg in "The Feldberggebiet" in *Ski 1906* (English translation in John Collard's *The Snow Queen's Magic Gown*. 2007.

1891.

Цозеф Фишер почиње са производњом скија у Фрајбергу код Брајсгауа, у Немачкој. А Франц Баудиш правио је скије у Рајзенгебиргеу. Falkner *Zeittafel*.

1891.

Др Ото Форвег написао је чланак о скијању у „*Wanderer im Riesengebirge*“. Falkner. *Zeittafel*.

1892.

Виђен је први скијаш у Риги, у Естонији. Н.А. Tanner "The Rigi" *Ski 1906-7*.

1892.

Макс Клајношег основао је „Савез штајерских ски тркача“ у Мурцушлагу.

1892.

Др Оскар Калас вратио се у Естонију из Финске са скијама. Nuremberg *Sport and Physical Education in Estonia*. PhD dissertation University of California, Berkeley 1972. 54.

1892.

У јануару, Др Хенри Лан водио је „*Reunion Conference*“ у Гриндевалду. Постигао је велики успех тако да је почео да организује путовања група у Алпе. Lunn: *Story of Ski-ing*.

1892.

Анти Хатаја је био први Финац који се такмичио у ски скоковима у иностранству. Био је 30.-и у Стокхолму. Pekka Honkanen 1990. *The History of Skijumping in Finland*.

1892.

Оштра зима у Шварцвалду. Др Толус је рекао Фрицу Бројеру и Карл Тому о свом експерименту са скијама и они су наручили још један пар скија. Egger*

1892.

18.март. Др Пилет и Граф Тисенхаусен скијали су се на Фелдбергу. На нашли су се са Брауером и Томом на свом првом „Фелдбергерфарт“, скијању на Фелдбергерхофу користећи старе скије Др Тоулса.

1892.

Фебруар – Војно скијање почиње у Немачкој. . Falkner: *Meilensteine**.

1892.

Осмог новембра основан је скијашки клуб доње Аустрије, охрабрен од стране Ведел-Јалсберга из Норвешко/Шведског конзулата у Бечу.

1892.

Основан је скијашки клуб Тодтнау. Први Шварцвалд клуб убрзо је привукао много студената са универзитета Фрајберг . Такође је основан и Браунланге ски клуб(Хатц). Чланови Будимпешта-Офнен-Турнверајна понели су своје скије у високе Татре у Рајзенгебирге. Прва дводневна скијашка тура са 5 скијаша. Falkner: *Meilensteine**.

1892.

Валтер Кониг из Глокентала, Берн, набавио је Хаген скије из Кристианије и направио је локални излет на месечини са Полом Монтандоном. *Egger**

1892.

Син Хер Оберст Вила донео је прве скије у Берн. *Egger**

1892.

Олаф Кјелсберг донео је норвешке скије у Гларус. *Egger**.

1892.

Почиње ера Холменколена. Falkner. *Meilensteine**.

1892.

Норвешка такмичења су премештена са брда Хусеби у Холменколен са гледалиштем капацитета 20.000 гледалаца. Vaage *Holmenkollen Oslo Sekkelsten* 1971. 30-35.

1892.

Прве немачке књиге о техници скијања објавио је фон Вангехајм и Шнајдер. Први написи о скијању у Немачкој. Falkner, *Meilensteine**.

1892.

28-29.јануар. Мајор Иселин, Кјелсберг, фон Штајгер и др Едвард Наеф по први пут су прешли алпски прелаз, Прагел (1554м). Dr S. Mercier: *Aus der Uergeschichte des Schweizerisches Skilaufes*. 1928. English translation in John Collard's: *The Snow Queen's Magic Gown*. 2007.

1893.

Други фебруар, прво такмичење у скијању у централној Европи у Мурцушлагу, укључујући и спуст од 700 м, који је освојио В.Б.Самсон, и ски скокове.

1893.

Први покушаји да се направе лагане ламиниране (у више слојева дрвета), скије за скијашко трчање како би се замениле тешке скије од ораховине, од стране Х.М.Кристиансена, Едварда Лилехагена и Торвалда Хансена из Осла. Тадашњи лепак био је недовољно. Laurentius Urdahl: *Handbook of Skiing 1893*, quoted in Jakob Vaage: "History of the Glued Ski" *Norske Skilobere*. Vol 6. 1969.

1893.

Осми фебруар. Иселин и Јени су се попели на Шилд (2302м) први прави алпски врх на који је освојен на скијама. *Egger**.

1893.

Ханрик Ангел посетио је Црну Гору. *Morganbladet* 14 & 19 February.

1893.

Скијашки клуб Ревелстоук формиран је у Ревелстоуку, Британска Колумбија, Канада. Richard J. Caton, "History of Mount Revelstoke National Park" and "Parks Canada/Parcs Canada" *The History of Skiing on Mount Revelstoke.*; [http://www.CanadianSkiMuseum/MuseeCanadienDuSki, Ottawa](http://www.CanadianSkiMuseum/MuseeCanadienDuSki/Ottawa).

1893.

Џорџ Билгери почео је да скија у Линцу. *Lunn**.

1893.

На Новом Зеланду Г.Е.Менеринг и Мармадјук Диксон направили су скије ручне израде и експериментисали су на подручју планине Кук. G.E. Mannering "An Early Use of Ski in the New Zealand Alps". *The Australian & New Zealand Ski Year Book 1938*. 52-53.

1893.

Е и В.Мајсер први пут су на скијама посетили Ленцерхајде. *Egger**

1893.

У Јури на Швајцарско – Немачко – Француској граници, Грожан и Морел попели су се на врх Касерал (1607м). *Lunn: History of Ski-ing*

1893.

Фармацеут Ђентил и Флеуријеа, у Швајцарској набавио је 12 пари скија из Норвешке. Жако из Ле локлеа наручио је 20 пари Гларус скија за алпски скијашки клуб и посетиоце. *Egger**

1893.

Двадесеттрећег марта Тобиас и Јохан Брангер са Пол Кајзером прешли су прелаз Фурка (2436м) од Давоса до Аросе. Двојица су се вратила истим путем наредног дана. Johann Branger: *Neue Bündner Zeitung. March 1893.*

1893.

Прву швајцарску фабрику скија – „Jakober Ski Fabrik“ – основао је Мелхиор Јакобер, творац намештаја и Јозеф Јакобер, седлар, у Гларусу. Седамдесет пари норвешког типа скија од јасена продато је у првој години. Телемарк и краће"планинске" скије. Дизајн потиче од скија које је у Аросу донео шумар, Дур, 1891. *Urgeschichte des Schweizerische. Skilaufes.* 101.

1893.

Др Ото Форверг направио је први скијашки успон до Шнекопе (1603м) и објавио је мању књигу са инструкцијама „*Das Schneeschuhlaufen*“ (ципеле за скијашко трчање). Немачки министар рата наручио је 48 пари скија преко Форверга на пробу за немачку војску. Falkner: *Meilensteine**.

1893.

Март. Ароса Ротхорн (2985м нови висински рекорд) који је освојио др Ц.Стаубли на скијама са 3 пратиоца укључујући Карл Егера, на Канадском Ракету. Неколико дана касније Стаубли се вратио сам на врх како би узео заборављену фотографску опрему. *Egger**.

1893.

Фридрих Нансен по други пут одлази на Северни пол са скијама направљеним од јавора, брезе и ораховине. Eino Nikkilä: *Suksen Tarina.* 1966.

1893.

Франц Рајш се попео на врх Китцбилер.

1893.

1893-4 основан је чешки скијашки клуб након што се одвојио од клизачког клуба. Pierre Minelle: „*Le Ski dans les Tatras*”. *La Montagne* Jan-Feb 1931. 29.

1893.

Објављивање „*Auf Schneeschuhen*” од стране Е.Х.Шолмајер-Лихтенберг, менаџера шумског особља на имању Снесник замка, Словенија. Описује паралелни заокрет, плуг и телемарк технику. Такође је показао одржавање (на скјама) на Рајфницу у близини Клагенфурта са Крајн/Блоке/Карниола техником, коју је описао Валвасор 1689.

Lunn: Story of Ski-ing 1952.

1893.

Швајцарски федерални поштански уред послао је скије из Тодтнауа како би их користили поштари у Дишматалу, Давос. *Diary of Johann Branger in Davos Revue 1960*. English translation in John Collard: *The Snow Queen's Magic Gown*. 2007.

1893.

22. новембар. Христоф Иселин након иницијалног састанка одржаног 19. новембра у Гларусу оснива први швајцарски скијашки клуб. Joachim Mercier *Aus der Uergeschichte des Schweizer Skiläufer 106. Jubilee of Glarus Ski Club, 1893-1928*.

1893.

Швајцарске савезне војне власти уредиле су да војници из Готхарда користе скије. *Egger**.

1893.

Децембар. Имер, Тони и Берг прешли су Јох прелаз од Мајрингена до Енгелберга. Први скијаши који су досегли стрмине Енгелберга. *Lunn**.

1894.

Март: Др Артур Конан Дојл провео је прву од две зиме у Давосу и упознао је Јохана и Тобиаса Брангера. Заједно са њима прешао је прелаз Маинфелд Фурка 23. марта 1893. и начинио успон до Бремербула од Давоса. *A Ski Tour in 1893. (sic) British Ski Year Book 1924*.

1894.

Кребс- Гигакс из Шафхаузена прешао је Готард од Аирола до Андермата. . "Memories of an old Ski-Runner." in *Ski 1913*.

1894.

Бернески пуковник из Туна набавио је скије из Тодтнауа.

1894.

Норвежани су у Мурццушлагу држали часове скијања. *Egger**.

1894.

Фриц Хуитфелдт је измислио "клинасти" вез, патентирао га и кренуо у производњу. Leif Torgersen: Fritz Huitfeldt. *2nd FIS Ski Historical Conference, Lahti*. 2001.

1894.

Такмичење у Киандри, Аустралија. Рекорд је био четвртина миље за 18 секунди (ц.50 мпх). Letter in *Norsk Idraetsblad*. 20 November 1995. 383.

1894.

Др Ото Форверг је објавио кратку брошуру о скијању која је названа „*Das Schiläuferverein*“.

1894.

У Москви је основан скијашки клуб. *Algemeine Sport Zeitung (8 December 1894)* 1334.

1895.

Здарски је добио првог ученика у Лилинфелду.

1895.

Норвешко скијашко удружење објављује “*Arbok*”, коју је уредио Карл Рол.

1895.

Објављена је књига “*Montenegro paa Ski*” Хенрика Ангел Гјенмена, Кристианија.

1895.

1.децембра Паулке оснива скијашки клуб Шварцвалд. Ово је било удружење Шварцвалд. клубова из околине Фелдберга из кога се развио скијашки савез Немачке. Falkner: *Meilensteine**.

1895.

„Arbeiter-Turnerbund“ (раднички гимнастички савез) је формиран у Немачкој.

1895.

Пол Монтандон из Туна је са својом женом набавио скије из Норвешке, Гларус и Лилиенфелд. “*Early Mountaineering on Ski.*” *British Ski Year Book 1923.*

1895.

Основан је први чешки скијашки клуб у Прагу и Штаркенбаху у Рајзенгебиргеу. Falkner *Zeittafel.*

1895.

1895-6 Едвард и Вилиам Ричардсон (Велика Британија) посетили су Норвешку ради клизања, али су уместо тога скијали. *British Ski Year Book 1920.* “*Early Days*”.

1896.

Матиас Здарски објављује књигу „*Alpine Lilliefelder Ski-lauf Technik*“. Изазвао је поделу мишљења између оних који су заступали Пулкову норвешку технику и оних који су следили правац Здраског. Здарски је патентирао свој метални вез који је фиксирао цело стопало за скију. Falkner: *Meilensteine**.

1896.

У Копенхагену је основан скијашки клуб. Jørn Hansen: *Come to Norway my Friend.* *Danish Winter Sport as tourism in Goksøyr Winter Games Warm Traditions.*

1896.

Хуитфелдт објављује књигу, „*Larebog i Skilobning*“.

1896.

5.јануара Паулке, де Беауклаир, Баур и Штајнвег попели су се на Обералпшток (3360м). Паулке је објавио памфлет о производњи ручно прављених скија, која је била широко распрострањена у Немачкој и Швајцарској. Marcel Kurz: *Alpinisme Hivernal 1925* (English translation in John Collard's: *The Snow Queen's Magic Gown 2007*).

1896.

Прве војне трке у централној Европи одржане су на Фелдбергу, у Немачкој.

1896.

Шварцвалдски скијашки клуб организовао је први спуст у Немачкој од Зебока до Фелдбергхофа. 160м вертикале. *Paulcke**

1896.

Мартин Штранд започео је посао у шупи иза своје куће у Минеаполису. Martin Strand: *Ski Running and Jumping. New Richmond News and Republican Voice. 29 April and 19 June 1911.*

1896.

Пријатељи Духамела су основали скијашки клуб Алпа, Гренобл. *Lunn**

1896.

Основан је први скијашки клуб Рајзенгебирге у Хоенелбеу.

1896.

Мај. Студенти из Фрајбурга који су учили од Паулкеа и де Беауклаира попели су се на Фибиу и Пиц Лућендро. *Paulcke**

1897.

Др Пајот користио је скије како би посетио пацијенте у Шамониу, Француска. *Lunn**.

1897.

У јануару Самјуел Браванд и браћа из Гринделвалда, са Русом Алфредом Белаиефом, прешли су прелаз Штралег (3351м) до Гримсела. . *Echo von Grindelwald in February 1931 and special ski-race number 1935.*

1897.

Вилхелм Паулке 17.-23.јануара са де Беауклаиром, Ломулером, Елертом и Мунихсом је на сијама прешао глечер Бернесе Оберланд. *Paulcke: Oesterreichische Alpen Zeitung. 1897. English translation in John Collard: The Snow Queen's Magic Gown. 2007. French translation in Marcel Kurz: Alpinisme Hivernal 1925.*

1897.

6.март. Прва званична скијашка трка у западној Канади одржана је у планинама Ред, Росланд, Британска Колумбија, коју је организовао и водио Олаус Јелднес. Rolf Lund (Queens University) "Olaus Jeldness and the Birth of Skiing in the Canadian West" *Nordic World, March 1978 34 Canadian Ski Museum/leMuseum Canadien du Ski, Ottawa.*

1897.

Л.А.Кинд, швајцарски инжењер у Туну, представио је скије у Италији. *British Ski Year Book 1925.*

1897.

Сестре Овен, браћа Босток и Кенон Севиц, организовали су авантуристичке туре по Гринделвалду.

1897.

Експедиција Мартина Конвеја прешла је Шпитцберген на скијама.

1897.

Јохан Брангер и Херберт Алдриц сијали су од Давоса до Сент Морица преко прелаза Скалета и у повратку преко Фуоркла де Ехија (3008м) и Порхабела глечера.

1897.

Август. Фон Арлт организовао је прву летњу експедицију глечера на скијама, попевши се на Јоханисберг (3467м) у Аустрији. Dr Erwin Mehl: *Wilhelm von Arlt - Pioneer of Ski-mountaineering.*

1898.

Нова година. Паулке и Хелблинг попели су се на Монте Росу на висину од 4200м. Dr Robert Helbling: *Echo des Alpes.* 1898. (Француски превод одабраних делова in Marcel Kurz: *Alpinisme Hivernal* 1925. Енглески превод Kurz in John Collard: *The Snow Queen's Magic Gown.* 2007.)

1898.

Четворица Бернесеова ски-ходача, које је предводио Емил Кардинакс, путовали су од Кандерстега до Лаутербрунена, прешавши Петерсгат и Тшингел прелаз, користећи Лилинфелд технику. *Egger**.

1898.

Пол Монтандон је однео скије на Велики сан бернард, Фурку и Пиц Лућендро у Швајцарској. *Egger**

1898.

Елерт и Мониxс прешли су Обералп и прелаз Лукманир у Швајцарској. *Egger**

1898.

Професор Швајцер је са пријатељима открио Вораб у близини Флимса као скијашку област. *Egger**

1898.

Хенри Лан је одвео групу Британаца у Шамони. Пратио их је његов 10-огодишњи син, Арнолд. Како би их забавио из Швајцарске је донео скије и довео инструктора. *Arnold Lunn: The Story of Ski-ing. 1952.*

1898.

Трофеј „Ратни орао“ за првенство Канаде у ски скоковима уручен је Олаусу Јелднесу у Росланду, Британска Колумбија. *Rolf Lund “Olaus Jeldness and the Birth of Skiing in the Canadian West.” Canadian Ski Museum, Ottawa.*

1898.

Домер Јулес Грос вратио се на прелаз Гранд сент Бернард и охрабривао је монахе да скијају даље.

1899.

1. јануар. Елерт и Монихс (Паулкове колеге са путовања по Оберланду) је убила лавина на прелазу Зустен. Прве жртве скијања забележене у Европи. *Egger**.

1899.

Паулке објављује „*Der Skilauf*“.

1899.

Професори универзитета МекГил, П.Е.Нобс, Ј.Б.Портер и Р.Ј.Дарлеј, скијали су на планини Ројал у Монтреалу, користећи „*10 стопа дугачке Финске скије – уске, лагане и окренуте ка горе на оба краја*“. *Bob Soden, Montreal QC Canada.*

1900.

Почетак 1900. Фабрике скија Ила Саг и Сникерс правиле су скије у северној Финској како би их продавали руској војсци. *Göran Selen 1997.* Ј.Хилтунен фабрика у Поланци премештена је Кајани, а онда у Випури 1916. Фабрика Уситупа почела је са радом у Јуваскили, затворена је 1940. *Parviainen.*

1900.

Прво првенство Немачке на Фелдбергу, које је освојио Нилсен. *Falkner: Meilensteine**.

1900.

Основан је скијашки клуб Берн. *Lunn**.

1900.

Титулу скијашког првенства Доминион освојио је Олаус Јелднес у Ророси, Британска Колумбија, Канада. Победо је и у такмичењу у скијашком стрчању и ски скоковима. Rolf Lund "Olaus Jeldness and the Birth of Skiing in the Canadian West" *Nordic World March 1978. Canadian Ski Museum/Musee du Ski Canadien, Ottawa.*

1900.

Арнолд Лан, са браћом Босток, организовао је прву експедицију, од Гринделвалда до Клајне Шајдега.

1900.

Први ски курс за планинске водиче на стази Меран одржао је шварцвалдски скијашки клуб и ДоеАВ, Фрајбург. *Paulcke* *.

1900.

Оскар Екенштајн из Лондона је скијао током већег дела зиме у области Лох Нес у Шкотској.

1901.

Основана је фабрика Лампинен у Порвоу, Керко, Финска. *Göran Selen 1997.*

1901.

Прве нордијске скијашке игре у Стокхолму. Барон Пјер де Коубертин, оснивач модерних олимпијских игара назвао их је Скандинавска олимпијада и предложио је да би требало да се организују сваке две године наизменично између Стокхолма и Критијаније (Осло). Falkner: *Meilensteine**.

1901.

Први успон на Дамашток (3633м) начинили су Хоек и Шотелиус. Хоек је начинио и први успон на Финстерархорн(4275м). *Egger**.

1901.

Оснивање првог италијанског скијашког клуба у Торину. *Lunn**.

1901.

Билгери је почео да тренира војне скијаше на високим Алпима. *Lunn**.

1901.

13.децембар. Беауклаир је основао скијашки клуб Цирих.

1901.

Децембар. Браћа Ричардсон отишли су у Давос из Британије у потрази за снегом. E.C. & C.W. Richardson: "Davos as the Skiers' Paradise". In *The Davos Courier. March 1902.* Also E.C. Richardson: "Early Days". In *The British Ski Year Book 1920.*

1901.

1901/2 Аделбоден је отворен за прву скијашку сезону.

1902.

В.Р.Рикмерс са својом женом отишао је у Лилинфелд како би учио од Здарског и у марту се попео кроз долину Сулцбах до Грос Венедигера без конопца и секире како би тестирали која су ограничења скија. Отерани су назад мећавом. W.R. Rickmers: "Recollections" in *The Alpine Ski Club Annual 1908*.

1902.

"Борба везова" се разбуктала између Здарског и нордијске школе Шварцвалд. *Lunn**.

1902.

У јануару су де Беауклаир и А.Вебер организовали ски курс за водиче у Цермату. *Paulcke**.

1902.

Фебруар/март. Курс за водиче у источним Алпима предводили су чланови скијашког клуба Шварцвалд. *Paulcke**

1902.

26.јануар. Прве швајцарске државне трке, Гларус. Mercier, *Urgeschichte des Schweiz Skilaufes*.101.

1902.

9.фебруар. Скијашки клуб Берн организовао је трке на Гуртену. *Lunn**.

1902.

22.фебруар. Основан је скијашки клуб Гринделвалд. *Egger**.

1902.

Основан је зимски спортски клуб Кицбил.

1902.

Норвешки официри позвани су у Брианкон како би обучавали 159. пук у скијашком трчању.

1902.

Алпски француски клуб охрабривао је бављење скијашким трчањем и давао је скије поштарима, путарима, водичима и учитељима.

1902.

Први успон на Јунгфрау од стране др Ј.Давида и Паул Конига. "Early Mountaineering on Ski". By Paul Montandon. *British Ski Year Book 1923*.

1902.

Фебруар: Прва жртва скијања на глечеру. Паул Конинг и Валтер Флендер погинули су у расцепу глечера Гренц, Монте Роса. *The Alpine Journal 1902.*

1902.

Др Хенри Лан организовао је прву зимску Етон и Харов забаву у Аделбодену. . Arnold Lunn: "The Englishmen in the Winter Alps." *Switzerland & the English. 1944.*

1902.

Први скијашки у Индији у регији Балторо и Годвин-Аустин. J. Guillarmod. *Record dans l'Himalaya Jahrbuch des Schwitzer Alpenclub XXXVII.*" 1902. 226.

1902.

Прво војно првенство Швајцарске. *Egger**.

1902.

Оле Хоум и др Леон Вебер основали су скијашки клуб Женева у оквиру одељка алпског ски клуба.

1902.

1902/3 Норвешки конзул у Кобеу, Петер Отесен, наручио је скије за јапанску војску након што су трупе настрадале у снежним олујама. . *Ny Tidning for Idrött 12. 19 March 1903. 101-102.*

1902.

Гроф Бонакоса се сам попео на Корно Гранде (2914м) на Апенинима. *Lunn**.

1903.

Војна школа која је отворена у Брианкону пружала је врло јефтине скије официрима, , полицајцима, шумарима, муштеријама и деци. *Lunn**.

1903.

6.јануар. Е.С. и С.В.Ричардсон и Е.Х.Врогтон основали су енглески скијашки клуб Давос. Ричардсон је организовао прве скијашке трке у Давосу. 12.фебруара, Бартоломеус Кафлиш основао је скијашки клуб Давос. *Year Book of the Ski Club of Great Britain. 1905.*

1903.

Јануар. Др Пајот предводио је прво друштво дуж руте Хоуте. Месец дана касније следили су га др Хелблинг и др Рајхерт (независно од Пајота). Dr Robert Helbling: article in *Ski 1905.*

1903.

Саграђена је прва скијашка колиба у швајцарским Алпима код Шпитцмајлена. *Egger**.

1903.

Прва скакаоница у Тиролу код Китцбила.

1903.

Основан је скијашки клуб Готард. *Egger**.

1903.

Ханес Шнајдер је добио први пар скија. *Fairlie biography*.

1903.

23.јануар. Основан је скијашки клуб Аделбоден. G. Aellig: "100 Years of the Adelboden Ski Club" *Adelboden 2003*.

1903.

5.мај. В.Р.Рикмерс прочитао је чланак на тему *Алпско скијање и планинарство* у Алпском клубу, Лондон. Rickmers: *Ski-running 1904 and Alpine Journal August 1903*.

1903.

6.маја Е.Ц.Ричардсон основао је скијашки клуб Велике Британије у Ројал кафеу, Лондон. *Yearbook of the Ski Club of Great Britain 1905*.

1903.

1903/4 Скијање је забележено у Гуадарамасу, Шпанија, од стране два Норвежанина, али скијање је тамо постало популарно тек када су Хуан Мануел Мадинабеитиа и други основали клуб Двадесет. M.G. Arostegui у J.L. Gilabert: "*El Gran Circo Blanco. Historia del Esqui Alpino*". Valladolid, Minon 1980. 38-40.

1904.

Јануар. Норвежани су одржали први инструкторски курс у Швајцарској у Ленцерхајду. Организован је од стране СК „Chur“ под управом де Беауклаира. Часове су држали Тригве Смит, Тор Хејердал и швајцарски водич, Кристиан Клукер. Krebs-Gygax: "Memories of an old Ski-runner" in *Ski 1913*.

1904.

Рикмерс је у јануару предавао у Аделбодену, а за ускрс је водио групу британских излетника у Бен Невис, Шкотска. F.G. Fedden: "Easter on Ben Nevis" *Year Book of the Ski Club of Great Britain*.

1904.

Скијашки клуб Велике Британије довео је групу у Јотунхајм, у Норвешку где су Хок и Рикмерс направили много првих успона. *Lunn**.

1904.

25. фебруар. Први успон на Мон Блан начинио је Хуго Милиус (скијашки клуб Шварцвалд) и водичи Мајрингена. Marcel Kurz: *Alpinisme Hivernal*. 1925.

1904.

Е. Врогтон и С. Вингфилд ишли су на додневну туру преко мочваре Дербишајер. *Yearbook of Ski Club of Great Britain 1905*.

1904.

Откриће скијашке руте Парсенс Фурка, и пруга Рхаетиан је редовно коришћена за успон при повратку скијаша који су се спуштали у Кублис и у Претигау. Stephen Heald: "Davos and the English". *British Ski Year Book 1958*.

1904.

20. новембар. Оснивање швајварског скијашког удружења у хотелу Архоф, Олтен. 15 швајцарских клубова са 700 чланова.. Алберт Вебер (из Брна) био је председник. Carl Egger: "Retrospect of the first 10 years of the SSV" in *Ski 1914*.

1904.

Формиран је скијашки клуб Монтреал у Монтреалу, Квебек. Carly S. King, *Canadian Ski Museum, Ottawa*.

1904.

Берг и Бјорнстад водили су курсеве у Енгелергу, Гларусу, Андермату, Гринделвалду, Лес Авантесу, Ленцерхајду, Зоузу и Сен Галену. Обучено је око 700 квалификованих скијаша. Carl Egger: "Retrospect of the first 10 years of the SSV." *Ski 1914*.

1904.

Ханесу Шнајдеру се у ски курсу придружио и Виктор Зом. *Gerald Fairlie biography*.

1904.

Скијање је забележено на планинама Атлас, Алжир. *La Montagne 11, 4 (20 April 1906) 189*.

1904.

Новембар. Е.Ц.Ричардсон, В.Р.Рикмерс и Крихтон Сомервил објављују дело „Скијашко трчање“. Први рад о скијашком трчању на Енглеском. Израз “Плужење” је препоручен као унапређење термина “snowploughing”(плужење). Процена је да је тада у централној Европи било око 10.000 скијаша: спортиста, професионалаца и војника.

1905.

Скијашки клуб Гларус организовао је прво швајцарско првенство (Grosses Skirennen der Schweiz). Скијашко трчање преко прелаза Прагел; Скијачко трчање и

скокови за војску; Скијашко тршање за жене; Скијашко трчање за омладину на "Fassdauben"-у (скије направљене од дрвених буради) . Леиф Берг начинио је најдужи скок са 27м, али пошто је био Норвежанин такмичио се ван конкуренције. Ing. F. Iselin won.

1905.

Енгелберг .Леиф Берг се спустио на скијама од Титлисгипфела до Трубзеа за 29 минута. *Egger**.

1905.

Јануар. В.Р.Рикмерс је другу сезону подучавао у Аделбодену. Енглески скијашки клуб Аделбоден основао је Т.Смити Хјуз.

1905.

Прво издање *Годишњака скијашког клуба Велика Британија*. (Year Book of the SCGB)

1905.

Енглески официр на скијама у области Гулмарг, Индија. Year Book of the SCGB 1925.

1905.

"Борба везова" је окончана , захваљујући дипломатској посети Швердтнера Кристијанији и Хорна Лилинфелду. *Lunn**.

1905.

Прва дрвена скакаоница саграђена је у Финској у Алпили, Хелсинки. Pekka Nonkanon: *The History of Skijumping in Finland*.

1905.

19.март. Здарски је поставио прву трку са капијама са 85 капија (претеча модерног Велеслалома) на Мукенкогелу у близини Лилинфелда. Arnold Lunn: *The Story of Ski-ing. 1952*.

1905.

4/5.новембар. У Минхену је основан Скијашки савез Немачке. Неколико сати касније следило је оснивање Скијашког савеза Аустрије и Скијашког савеза централне Европе. Falkner: *Meilensteine**.

1905.

Јапанци су се борили на скијама у руско-јапанском рату. *Tokyo Morning Post cited in Allgemeines Korrespondenzblatt 12. 24 February 1905. 119*.

1905.

У Ајшемпингу, у Мичигену, основано је Државно скијашко удружење Америке. Е. John B. Allen. The Modernization of the Skisport: Ishpeming's contribution to American Skiing. *Michigan Historical Review 16.1. Spring 1990 1-20*.

1905.

Са Етонове и Харове стране Хенри Лан је основао Зимски спортски клуб државних школа. Преузео је хотелу у Монтани, Клостерсу, Ленцерхајду и Виларсу. *Advertisements in Ski 1905.*

1906.

14-27. фебруар. Скијашки клуб Хелсинки организовао је своје прво међународно скијашко такмичење. Eljanko Harri & Kirja Vainen: *History of Skiing in Finland 1969.*

1906.

Харалд Смит и Кристиан Клуцер су тренирали италијанске трупе на Созеу, Италија. Arnold Lunn: *Story of Ski-ing 1952.*

1906.

У Бечу је основана прва Радничка ски школа (Arbeiter Skischule) .*Falkner.*

1906.

Фински истраживач, професор Артури Канисто начинио је своју прву експедицију како би изучавао језик у западном Сибиру. Користио је скије како би путовао од једног до другог села и описао је уске скије које је користило локално становништво. Корисне су када се у касно пролеће задржи снег. Eino Nikkilä *Susten Tarina.* 1966.

1906.

Пуковник Џорџ Билгери почиње да подучава цивиле. Такође је обезбедио влади Аустрије меморандум на 150 страна о Алпском ратовању (који су касније заробили и превели Италијани). Lunn: *Mountaineering on Ski. History of Ski-ing.*

1906.

Е.Ц.Ричардсон објављује дело *Ски-тркач* а Ханри Хоек „*Der Ski*“.

1906.

Паравићини је организовао скијашки излет у близини Фицираме, у Јапану. Paravicini “*Ski in Japan*” *Ski - Mittel Eur Ski Verband 16. 30 March 1906.*

1907.

Ханес Шнајдер је почео да подучава скијању госте хотела Пост, Ст Антон у Арлбергу. *Gerald Fairlie biography.*

1907.

Професор Франсоа Роже и Марсел Кутц попели су се са водичем, Морицом Гретексом, на Гранд Комбин. Marcel Kurz: *Alpinisme Hivernal 1925.* (English translation in John Collard: *The Snow Queen’s Magic Gown 2007.*

1907.

Скијашки клуб Отава формиран је у Отави Онтаријо, Канада. Herbert Marshall
“History of the Ottawa Ski club *Canadian Ski Museum, Ottawa.*

1907.

Абел Росињол почео је са масовном производњом скија у Воирону. Jean-Jacques
Vompard. *Encyclopedie du Ski.* 2005.

1907.

Саграђене су нове скакаонице у Виборгу и Темпереу, Финска. Pekka Nokanen:
History of Ski Jumping in Finland, 1990.

1907.

Март. Прво скијашко такмичење у Италији које је организовао скијашки клуб
Милан у Валсасини. *Lunn**.

1907.

1907.-8. забележено је скијање у Ирану у близини Султанабада. c.180 SW of
Teheran. *British Ski Year Book 1955* possibly before this, as a race meeting was being
planned in 1906.

1907.

20.март. Одржано је прво Међународно ски такмичење (Concours International de
Ski) у Mont Женевру, Француска. *La Montagne III 3.*

1907.

Основан је Скијашки савез Норвешке.

1907.

Х.Хоек и Е.Ц.Ричардсон објављују „*Der Skilauf*“. Комбинација норвешке технике
са основама Здарског.

1907.

Основано је Скијашко друштво Закопане у Пољској. *Lunn**.

1907.

24.октобра основан је Скијашки клуб Гштад.

1907.

Енгелберг отворен је за зимске спортове укључујући и скијање. *Yearbook of the Ski
Club of GB.*

1907.

22.новембар. Основан је скијашки клуб Шкотске. *Scottish Ski Club Magazine 1909.*

1907.

Осигуравајуће друштво Натурфрoјнд Аустрија из Беча, понудила је прво осигурање у случаје несреће за скијаше и планинаре.

1907.

Сигмунд Руд рођен је 30.децембра у Консбергу,Норвешка. Преминуо 30.децембра 1994.

1928. ски скакач. Освајач сребрне медаље на Олимпијским играма у Сент Морицу.

1929. светски шампион у ски скоковима, Закопане.

1908.

Постављена је прва жичара на свету у Шолаху, Шварцвалд. Висинска разлика била је 75м и била је дужине 550м. *Falkner*.

1908.

Арнолд Лан и Сесил Виберг скијали су се опасном стазом за мазге преко прелаза Равил на путу од Монтане до Ленка. Професор Роџет јавно је критиковао избор руте . *Alpine Ski Club Annual 1908*.

1908.

17.фебруар. Први састанак Скијашког клуба Велике Британије у Китцбилу са нордијским и алпским догађајима које је организовао В.Р.Рикмерс. *Year Book of the Ski Club of Great Britain 1908*

1908.

Осноовано је финско скијашко удружење. Н Nygren, Antero Reivuori and Terno Makokuutti. 1983.

1908.

Арнолд Лан је основао Скијашки клуб Алпина. *Alpine Ski Club Annual 1908*.

1908.

1908.-9. саграђен је хотел за зимске спортове у Кошћушку, Аустралија. *Der Winter V 15 (10 February 1912) and Bernard Head: "Five Weeks in New South Wales" Year Book of the Ski Club of Great Britain 1911*.

1908.

Основао је Скијашки савез Италије.

1908.

О Хаген рођен је 3. фебруара (Норвешка). Преминуо 26.7.1992.

Освојио је Нордијску комбинацију 1934., 1935. и 1936.

Освојио је 3 медаље у 4 дана на Олимпијским играма 1936. у Гармиш-Партенкирхену.

IOC Museum.

1909.

Основан је Алпски клуб Кошћушко. *"Skiing in Australia"* Australian Quarterly. 14 March 1932.

1909.

Скијашки клуб Велике Британије организовао је туре у Црној Гори и Турској, упознајући регион са скијањем. *Year Book of Ski Club of GB 1909.*

1909.

Томас Кук почиње са понудом скијашких одмора.

1909.

У Холменколелу су се такмичили француски и немачки скијаши.

1909.

Триберг у Шварцвалду било је место одржавања првог међународног састанка зимских спортова у Немачкој.

1909.

Ф.Ноелтинг из Алзаса представио је скије у Каказусу. *Year Book of the SCGB 1910.*

1909.

Арнолд Лан и професор Францис Роже су по први пут у потпуности пропутовали Оберланд преко Петерсграта од Кандерштега до Мајрингена. *Alpine Ski Club Annual 1909* also Roget: *Ski Runs in the High Alps 1913.*

1909.

Бернард Хед је скијао на Тасманијском глечеру. *Year Book of the Ski Club of GB 1910.*

1909.

Вивиан Кауфелд је написала прву критику о употреби штапова. Он је промовисао телемарк и кристијанију са кривудањем. Овај проблем је био истакнут и у *"Скијашком-трчању"* 1904. и 1905., али многи британски скијаши су до тада потпали под лош утицај. *Year Book of the Ski Club of GB 1909.*

1909.

Анолд Лан је доживео непријатан прелом ноге пењући се у Велсу. *Come What May 1940.*

1909.

25. децембар. Аустријанац Егон Едлер фон Кратцер организовао је прву јапанску скијашку туру *Alpine Skilauf in Japan*. *Der Schnee IX 24. 4 April 1914, 207.*

1909.

Е.Ц Ричардсон ојављује књигу „*Скијашки тркач*“.

1909.

Харад Смит скочио је 45м на Болгеншанцеу, Давос – светски рекорд. *Der Schnee IX 24. 4 April 1914. 207.*

1910.

5.јануар-12.март. Теодор фон Лерх је стигао у Токаду, у подножју јапанских Алпа и организовао је прву туру у фебруару. Theodor von Lerch. *Erste Winterhochturen in Japan. Zeitschrift des Deutschen und Osterreichischen Alpenvereins 63 (1932) 74.*

1910.

18.фебруар. Прва међународна скијашка комисија, Осло Норвешка. Норвежанин Дал постао је први преседник. 22 делегата из 10 земаља. . Forerunner of FIS *Bruno Morovetz, FIS Bulletin No 137 1999.*

1910.

Хилтоп центар у Калифорнији, са тобоганом и жичаром, који су такође вукли скијаше на врх стрмине.

1910.

Сијашки клуб Отава основан је у Отави, Онтаријо, Канада. Herbert Marshall: *History of the Ottawa Ski Club The Canadian Ski Museum, Ottawa.*

1910.

Ханес Шнајдер развио је Алберг технику и подучавао је трчање које је постало плуг-кристианија. *Gerald Fairlie Biography, also chapter by Schneider in: Skiing the International Sport. Edited by Roland Palmedo 1937. Appendix on the Arlberg School.*

1910.

Забележени су први скијаши у Бугарској на нижим падинама планине Витоша у близини Софије. . Sir Francis Lindley: *A Diplomat Off Duty. Ernest Bann, London, 1928. 81.*

1910.

Објављене су 2 важне књиге: „*Алско скијашко трчање*“ чији је аутор пуковник Георг Билгер (синтеза норвешке и Здарски технике скројена за скијашко-планинарење) и „*Скијање за почетнике и планинаре*“ коју је написао Њ.Р.Рикмерс (пионирски рад о моћима планине и лавине)

1910.

у сезони 1909/10 отворена је планинска железничка пруга код Венгена, у Швајцарској како би се омогућио приступ центру и снежним пољима .

1910.

Арнолд Лан је дозволио спајање скијашког клуба Велике Британије (која је претходно била забрањена јер је представљала конкурентску претњу у организовању тура његовог оца), и др Хенри Лана борца за промоцију Англо-Германских веза.

1911.

7.јануар,Монтана. Први Робертс од Кандахара куп у спусту освојио је Сесил Хопкинсон. *Alpine Ski Club Annual 1911.*

1911.

5.марта вожен је први Барон фон Волибрандт Челенц куп у Шведској који је освојио Суло Јаскелмаинен из Финске. Pekka Honkanen: *The Story of Skijumping in Finland.*1990.

1911.

Први канадски професионални ски инструктор, Емил Коханд, доведен је у планински регион Лаурентиан у Квебеку из Швајцарске: *Canadian Ski Museum, Ottawa.*

1911.

У зиму 1910/11 отворена је железничка пруга Мирен како би омогућила приступ ски центру.

1911.

Прво штампано понињање темина stem-christiania(плужна кристијанија). С.Ј. Luther:*Der Moderne Skisport.*

1911.

Телемарк спуст постаје популаран међу енглеским скијашима. Скијање са једним штапом је скоро нестало.

1911.

Кортина ди Ампецо је отворена за зимске спортове. Walter Lorden: “Mountains, Skiing and Cortina” *Alpine Ski Club Annual 1911.*

1911.

У Јапану је основан скијашки клуб Ехиго као и један на Универзитету у Сапору. Wolfram Manzenreiter *Die Soziale Konstruktion des Japanischen alpinismus.*Vienna University 2000 Institut fur Ostasienwissenschaften.

1911.

Друга Међународна скијашка комисија. Стокхолм Шведска. Дуге деонице успона у тркама су забрањене. Morovetz *FIS Bulletin* 1999.

1911.

Вивиан Каулфеил објављује „*Како скијати, а како не*“. Прва јасна анализа о динамици скијања на Енглеском.

1911.

Џ.Х.В.Фултон објављује „*Са скијама у Норвешкој и Лапонији*“. Прва књига која представља скијање, као истраживање земље и њене културе.

1911.

11.децембар: Роалд Амундсен са још четворицом стиже на Северни пол са скијама.

1911.

Арнолд Лан је поново способан за планинарење. Одлучио је да се концентрише на скијашко-планинарење, али се тог лета попео пешке на Дент Бланш од Цермата. Arnold Lunn: *The Mountains of Youth*. 1925.

1911.

Биргер Руд је рођен у Консбергу, Норвешка. Преминуо 13.јуна 1998.

Једини такмичар који је икада успео да освоји златну медаљу и у алпским и нордијским дисциплинама на Олимпијским играма – спуст и ски скокови 1936. Такође је био светски шампион у скоковима 1931., 1935.,1937. и победио је у ски скоковима на Олимпијским играма 1932. Са својим братом, Сигмундом доминирао је скијашким спортовима раних 1930.-их.

1912.

23/24.јануар. Трећа Међународна скијашка комисија, Минхен, Немачка. Bruno Morovetz *FIS Bulletin* 1999.

Биргер Руд на ОИ у Гармишу 1936.

1912.

11. фебруар: оснивање првог јапанског скијашког клуба – скијашки клуб Такада. Организовано је прво скијашко такмичење у Јапану. Фон Кратрцер, Отго Ојхлер и Леополд Винклер су основали алпски скијашки клуб Јапана који је распуштен за време Првог светског рата. Franz Klaus.

Lerch-Gedenken Zdarsky-Blatter. March 1986. 5.

1912.

3. март. Прво скијашко првенство Аустралије. Stewart Jamieson: Skiing in Australia in *Australian Quarterly, 14 March 1932: 106.*

1912.

Арнолд Лан је објавио „*Водич за Алпско скијање у Бернесе Оберланду*“. Први скијашки водич на било ком језику за део швајцарских Алпа.

1912.

Поручник Еимелоус је у Сан Петербургу објавио „*Le Ski dans l'oeuvre militaire*“. Прва руска књига са инструкцијама. Th Gastew 1912 *La Montagne IX 3 March 1913. 77.*

1912.

Веома лоша сезона у Алпима због оскудног снега и сталних отапања. *Year Book of Ski Club of GB.*

1912.

Арнолд Лан и Едвард Тенант су се по први пут попели на Лаутербрунен Брајторн (3779м). Lunn: *Ski-ing 1913. Mountains of Memory 1948.*

1912.

Нелс Нелсон емигрирао је из Норвешке у Ревелсток, Британска Колумбија. Недуго затим, он је установио зимски карневал и скијашки турнир. Carly Thomas: *Canadian Ski Museum/Le Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1912.

Емил Але је рођен 25. фебруара у Межеву, Француска

Светски шампион у алпском скијању 1937. у Шамониу и 1938. у Енгелбергу. Помогао је у развоју француске паралелне скијашке технике предавањима и писањем књига. Након рата посетио је Квебек, Канада; Портиљо, Чиле; Мерибел, Француска; Мон Тремблан, Канада; Сан Вели и Скво Вели, Америка. Вратио се да би постао технички директор у Куршевелу, од 1954.-64., затим у Ла плању да би се на крају вратио у Межев. *Skiing Heritage 2005.*

1913.

Арнолд Лан је објавио „Скијање“. Прва књига која је ставила вето на возњу са штаповима у спусту.

Емил Але

1913.

Сеп Алгајер из Фрајбурга и Арнолд Фанк снимили су *Монте Роса на скијама*, први скијашки филм у високим Алпима, на позив др О.Д.Таурна.

1913.

20-21. март. Четврта Међународна скијашка комисија, Берн-Интерлакен, Швајцарска. Bruno Morovetz *FIS Bulletin 1999.*

1913.

Кошћушко алпски скијашки клуб, Аустрија, је организовао једноставно такмичење у плужењу. G.R.T. Ward: *Diamond Jubilee of the Кошћушко Alpine Club 1969.*

1913.

МекГил Универзитетске новине су пренеле обавештење онима који су заинтересовани за скијање о састанку, како би се дискутовало о оснивању клуба. Скијашки клуб МекГил је формиран као део скијашког клуба Монтреал. Такмичење у скијашком трчању и скоковима се одржало између колеџа МекГил и

Дертмот из Хановера, Њу Хемпшир, САД, јануара 1914.- прво такмичење између колеџа у Америци. Bob Soden, *Montreal QC Canada*.

1913.

Р.С.Мурије основао је скијашки клуб Монт Руфе: “New Zealand Skiing” *Ski Notes & Queries May 1934 297*.

1913.

Есме (Мафи) Мекинон рођена је 2.децембра, Велика Британија. Преминула 9.јула 1999.

Победница првог женског првенства у алпском скијању, 1931, Мирен. Победила је и у слалому и спусту иако се љубазно зауставила како би пропустила погребну поворку која је пролазила преко стазе за спуст у близини Лаутербрунен станице. *British Ski Year Book 1931*.

1914.

Јануар.Виларс. Прво такмичење у Великој Британији Куп војске, морнарице и авијације. *Lunn**.

1914.

27/28.фебруар. Пета Међународна скијашка комисија, Кристианија, Норвешка. Bruno Morovetz *FIS Bulletin 1999*.

1914.

Прво првенство Финске у скијању. Harri Eljanko & Jussi Kirjavainen Pekka Honkanen: *History of Skiing in Finland 1969*.

1914.

Скијашки клуб Рејкјавик (Skidalfjaviker Reykjaviker) одржао прво првенство Исланда. . *Der Winter 27 September 1934*.

1915.

Први пут је поменуто скијање као туристичка атракција, када је центар Хермитиц у планини Кук, Нови Зеланд, отворен. Nan Bowie: *Nick Bowie, The Hermitage Years*. Wellington Reed 1969. 32.

1916.

Забележено је скијање у Мароку у близини Тинихардита (близу Мекнеса). *La Montagne XIII July-September 1917*

1916.

Емил Лампинен је продао своју ски фабрику компанији Ој Урхеилутарпеита (чији је власник био Арно Хохентал) у Хелсинкију.Фабрика је изгорела 1939., а поново је изграђена и проширена 1954. као Ој Урхеилу Карху. Спојила се 1973. са Титола Ој и назва на је Карху Титан Ој. Премештена је у Ките у источној Финској.

Преименована је у Керко Спорт. Производња ски опреме је прекинута 1990-их.
Göran Selen 1997.

1916.

Британски и француски ратни заробљеници су послати из Немачке у Швајцарску. Арнолд Лан је организовао њихову администарцију. Почео је да систематски проучава вештине на снегу и у априлу је скијао од Цинала до Цермата, у Швајцарској са Јосефом Кнубелом. Lunn: *Alpine Skiing at all Heights and Seasons.*

1916.

Децембар. Око 3000 војника је на аустријском фронту у Доломитима страдало је у лавини.

1916.

1916.-1919. професор Сакари Палси одлази на експедицију у источни Сибир. У његовом дневнику је забележено: "Има само лаганог прашкастог снега тако да нема трења између скија и снега. Људи користе снежне ципеле или веома кратке скије за ходање". Eino Nikkilä: *Susten Tarina.* 1966.

1916.

Кристл Кранц рођена је 1.јул , Немачка (удата Адолф Бохерс). Преминула 28.септембра 2008.

Женски шампион у алпском скијању 1934., 1935., 1938., 1939., женски олимпијски шампион у алпском скијању 1936. Најуспешнија скијашица 1930.-их.

Кристл Кранц

1917.

18.јун. Први скијашки успон на Дом, највишу планину у Швајцарској, начинили су Арнолд Лан и Јосеф Кнубел. *The British Ski Year Book 1920.* "The Valasian Alps." 118.

1918.

Марк Ходлер рођен је 26.октобра у Берну, Швајцарска. Преминуо 18.октобра 2006

Председник Међународне скијашке федерације од 1951-1998. Научио је да скија још као дечак у Мирену. На Универзитету у Берну прикључио се швајцарском алпском тркачком тиму и постао је експерт у раном развоју трка у слалому и спусту. Повреда из Енгелберга из 1938. зауставила га је у даљем такмичењу. Изабран је за председника ФИС спуст-слалом комитета 1949. а председник ФИС-а посао је са 32 године. Променио је скијашке трке из аматерских у професионалне како би избегао злоупотребе. Представљао је скијање у Међународном олимпијском комитету од 1963., где је осудио подмићивање.

1919.

24. новембар. Формиран је скијашки клуб Клифсајд у Отави, Канада, на састанку у библиотеци Карнеги. . *Canadian Ski Museum/Musee canadien du Ski, Ottawa.*

Гречен Фрејзер

1919.

Гречен Фрејзер рођена је 11. фебруара у Америци. Преминула 13. фебруара 1994.

Прва дама ван Европе која је освојила златну медаљу на Олимпијским играма – у спусту 1948., у Сент Морицу.

1919.

Оноре Боне рођен је 14. новембра у Барселонети, Француска. Преминуо 22. фебруара 2005.

Менаџер француског скијашког тима који је инспирисао Жан-Клод Килија, Ги Перила, Мариел и Кристин Гоитшел, Хенри Дувиларда и Жан Вурнеа. Борио се код Макуиса у Другом светском рату. Са Серж Лангом, Сеп Сулзбергом и Бобом Беатијем створио је Светски куп у Портиљу. Основао је Пра Луп центар.

1920.

Серж Ланг рођен је 6. јуна у Алзасу, Француска. Преминуо 21. новембра 1999.

Новинар Ле Кипа (L'Equipe) који је, са Онор Бонеом, Бобом Битијем касније са Сеп Шулцбергом поставио правила за ФИС Светски куп. У Портиљу (Чиле) 1966. представљена је идеја, а 11. августа Марк Ходлер је објавио да је прихваћена од старне ФИС-а. Први догађај је одржан у Берхтесгадену 5. јануара 1967. Ланг је све до своје смрти управљао светским купом.

1920.

1920-их Финци су усвојили норвешоко такмичење у скијашком трчању, скакању и нордијској комбинацији. Користили су солидне металне везове уместо кожных. Унапређено је воскирање. Parviainen: *Talk on origins of Skiing and Skis. Ski Historians Congress 2002.*

1920.

„*Wunder des Schneeschuhs*“. Први филм Арнолда Фанка са Ханес Шнајдером. Фанкови филмови и развој Алберг технике коју је Шнајдер подучавао имали су велики утицај на популаризацију скијања. *Gerald Fairlie biography of Schneider.*

1920.

Основан је скијашки клуб Аустралије. *Ski Notes & Queries May 1932. 350-352.*

1920.

У Монтреалу је формирано Канадско аматерско скијашко удружење. За председника је изабран Х.Перси Даглас. први годишњи генерални састанак одржан је 1921. *Canadian Ski Museum/ Musee Canadien du Ski. Ottawa.*

1920.

Клуб Лејк Пласид унајмио је првог професионалног ски инструктора у Америци, Хенрика Јакобсена.

1920.

Мариус Ериксен патентирао је челични оковани врх зашрафљен за врх скија.

1921.

5-12.јануар.Британско скијашко првенство – прво државно првенство које је укључило алпске дисциплине. Слалом, оцењиван за стил, и спуст су се одржали изнад Венгена, Швајцарска (резултати мушког слалома су поништени због временских услова). *British Ski Year Book 1921.*

1922.

10.фебруар. Шеста Међународна скијашка комисија, Стокхолм, Шведска. Bruno Morovetz. *FIS Bulletin 1999.*

1922.

4.март. По први пут је возена Васа трка, у Шведској, по имену Краља Густава Васе.

1922.

Арнолд Лан је променио правила слалома и организовао је први модерни слалом у Мирену са „чудно“ постављеним капијама и оцењивањем брзине, а не стила. Lunn: *The Kandahar Story.*

1922.

Основано је источно удружење аматера Сједињених Америчких Држава. *Amski 1966.*

1922.

Емил Лампинен отворио је нову ски фабрику у Керкоу, јужна Финска. Углавном је извозила скије до 1970.-их. 1984 Ој Лампинен спорт се специјализовао за ролере и скије на води. *Gören Selen 1997.*

1922.

4.март. Основан је скијашки клуб Лахти, у Финској. *LHS 1982.*

1922.

Децембар. Направљена је прва скакаоница у спортском центру Лахти, коју је дизајнирао Норвежанин, Роберт Перхрсон.

1923.

6. фебруар. Седма Међународна скијашка комисија, Праг, Чехословачка. Bruno Morovetz *FIS Bulletin 1999*.

1923.

Арнолд Лан је у Мирену основао женски скијашки клуб како би подстакao алпско трчање за жене. Arnold Lunn: *The Story of Ski-ing 1952*.

1923.

10/11. фебруар. Прво јапанско државно првенство у скијању. Такође први скокови у Отару. Победник је скочио 16,10м. Massaji, Iguro: *Development of skiing in Japan in Federation Internationale du Sport Universitaire. FISU 17-21 January 1968*.

1923.

Отворен је норвешки Музеј скијања. Vaage: *Skienes Verden*.

1923.

Прве скијашке игре у Лахтију. Победник на 50км Т.Нику; победник на 10км А.Колин. Pekka Honkanon: *The History of Skijumping in Finland 1990*.

1924.

24. јануар-4. фебруар. Међународна спортска недеља, Шамони. Касније је проглашена за прве Зимске Олимпијске игре. Само нордијске дисциплине: 18км скијашко трчање, 50км скијашко трчање, ски скокови и нордијска комбинација. Хауг је грешком проглашен за победника, али је медаља касније уручена Андреасу Хаугену. 36 репрезентативаца из 14 земаља присуствовало је осмој Међународној скијашкој комисији. Од 2-4. фебруара основана је Међународна скијашка федерација са Иваром Холмкуистом (Норвешка) као председником. Bruno Morovetz *FIS Bulletin 1999*.

1924.

Основан је Скијашки савез Француске..

1924.

29. јануара основан је скијашки клуб Кандахар у Мирену и назван је по лорду Робертсу од Кандахара. Lunn: *The Kandahar Story*.

1924.

Валтер Амштуц основао је Швајцарски академски скијашки клуб (САС). Lunn*.

1924.

Уједињено се скијашки клуб Торонто (Онтарио, Канада). *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1924.

Пронађене су две комплетне скије и штапови у Калвтреску, Шведска, које датирају из 2700 год.п.н.е.

1925.

31.јануар-2.фебруар. Прве радничке зимске игре, Шрајбераух, Рајзенгебирге, Немачка. Организовао их је Карл Бурен, а укључивале су ски скокове (за мушкарце и омладину), комбинацију, трку са препрекама, 30км и 15км скијашко трчање (омладина и жене).

1925.

Објављена је Ланова „Планина младости“.

1925.

12/15.фебруар. Првенство централне Европе у Јоханисбаду, Чешка, између немачких, италијанских, пољских, швајцарских и аустријских скијаша. Falkner: *Zeittafel zur historischen entwicklung des Deutschen Skisports.*

1925.

15.фебруар. Оснивање Скијашког савеза Јапана. Масаји 72. 1938. променио је назив у „Japanese Zen Nippon Ski Renmei“ . *Der Winter* 32, 5 December 1938 309.

1925.

Фебруар. Нелс Нелсон из Ревелстока, Британска Колумбија, направио је стојећи скок од 240 стопа (73.125м). Град му је одао почаст назвавши по њему брдо где су се одржавали ски скокови. *Revelstoke Review*: “World Record made by Nels Nelsen with a jump of 240 ft. Revelstoke BC 11 February. *Canadian Ski Museum, Ottawa.*

1925.

ФИС Рандеву трка у Јоханисбаду, Чехоловачка (касније позната као нордијско светско орвенство у скијању).

1925.

Хенри Орелие рођен је 5.децембра у Паризу, Француска. Преминуо 7.октобра

Борио се са Макуисом у Другом светском рату; освајач прве олимпијске златне медаље за Француску у спусту и и алпској комбинацији у Сент Морицу 1948: погинуо у мото тркама.

1926.

Основан је скијашки клуб Индије. Dermot Norris, *Kashmir: the Switzerland of India, Calcutta*: Newman, London: Groom.

1926.

Ханес Шнајдер и Арнолд Фанк објављују на енглеском *Чуда скијања (The Wonders of Skiing)*.

1926.

Оскар Хамбро из Норвешке отвара прву америчку продавницу ски опреме у Бостону. *Amski 1966, 446*.

1926.

1926-7 Рајнард Штрауман, бивши ски скакач објавио је дело „У скијању - аеродинамика ски скокова“. Такође је користио и ваздушни тунел на Универзитету у Готингену. Max Triet and Marcel Muller. Ski Historical Conference Lahti 2001. *The Hindered Revolution or Reinhard Straumann and his struggle for S-Scoring in Ski Jumping*.

1926.

Емилу Лампинену додељена је златна медаља за његове скије на светском сајму, у Филаделфији. Esko Jarvinen Oy. Helene Peippo & Rai.

1927.

8.март. Одржана је прва модерна трка Сједињених Америчких Држава у спусту на планини Мусилауке, Њу Хемпшир, коју је организовао Дармоут Аутинг клуб. Победио је Чарлс Н. Проктор. *1942 American Ski Association pp 26-30*.

1927.

Ото Шнибс био је први Алберг инструктор који је стигао у Америку. Постао је тренер тима Харварда, званични инструктор клуба Апалачи планина из Бостона. На крају је отворио школу скијања у Лејк Плесиду 1936.

1927.

ФИС нордијско првенство, Кортина ди Ампецо, Италија.

1927.

Арнолд Лан је посетио Ханеса Шнајдера у Сент Антону. Поставио је мали слалом за локалне дечаке и њих двојица су одлучила да следеће године организују спуст и слалом.

1927.

Прве Оунасвара скијашке игре у Рованиемију, Финска. Eljano & Kirjavainen: *History of Skiing in Finland. 1969*.

1927.

Труде Бајсер рођена је 2.септембар у Леху, Аустрија. Преминула 1952.

Женски олимпијски шампион у скијању 1948., Сент Мориц. Такође је освојила и златну медаљу у спусту 1950. на Светском првенству у Аспену и 1952. на Олимпијским играма у Ослу.

1927.

8.новебра, основан је Скијашки савез Холандије.

1927.

Штајн Ериксен рођен је 11.децембра у Ослу, Норвешка

Освајач златне медаље у велеслалому на Олимпијским играма 1952. Сребрне медаље у слалому. Такође златне медаље, за слалом, велеслалом и комбинацију 1954 на светском првенству. Одличан акробатски скијаш, који је изводио салто скок и „лабудов“ скок, и подстицао слободан стил. Водио је ски школе у неколико центара укључујући и Хевенли Вели, Портиљо, и Аспен Хајлендс. Основао је луксузни центар Дир Вели у Јути.

Штајн Ериксен

1928.

Зимске Олимпијске игре у Сент Морицу. Само нордијске дисциплине. По први пут учествовао је и Јапан. ФИС је охрабривао организаторе трака да по први пут испробају алпска правила Арнолда Лана.

1928.

Прва Инферно трка вожена је у Мирену. Такмичило се 14 мушкараца и 4 жене. Alan d'Egville. *Adventures in Safety* London. Sampson Low, Marston 272-274. *British Ski Year Book 1928.*

1928.

Основан је Скијашки савез Холандије.

1928.

9.март. Професор Чарлс А. Проктор је организовао први амерички слалом са експерименталним ФИС правилима Арнолда Лана у Дартмот колеџу. Победник је био Аустријанац, Бено Лојбнер. *Hooke p231.*

1928.

31.март-1.април. Ханес Шнајдер и скијашки клуб Кандахар организовали су први Арлберг-Кандахар у Сент Антону. Најстарија отворена трка у комбинованом

спусту и слалому на свету. Све до почетка Светског купа ово је сваке године био најбољи алпски догађај. *British Ski Year Book 1928*.

1928.

1. новембар. Група пријатеља МекГил ски тима основала је скијашки клуб Ред Брдс у области Лурентианс, Квебек. *Canadian Ski Museum, Ontario*.

1928.

Први Кандахар куп у Квебеку, чији је домаћин био скијашки клуб Ред Брдс започео је британски скијашки клуб Кандахар.

1928.

Саграђене су нове скакаонице у Рованиемију и Куопиу, Финска.

1928.

Рудолф Летнер, скијаш и металург из Салцбурга, Аустрија, измислио је одвојене челичне ивице за алпске скије. Летнер је патентирао челичне ивице, са намером да спречи скије да се хабају. Његова ћерка, такмичарка, је такође открила да ивице омогућавају огроман напредак у одржавању на чврстом снегу.

1929.

Међународно скијашко првенство у Закопанима, Пољска. Укључен је и спуст где су се 2 жене тркале са мушкарцима. *British Ski Year Book 1929*.

1929.

Кетрин Пекет је основала Пекет-он-Шугар-Хил Алберг школу скијања у близини Франконије у Њу Хемпширу, која је постала први школски центар у Америци. Allan Adler: *That Peckett Mystique*. International Ski History Congress, Park City, Utah. 2002.

1929.

Објављен је први приручник за скијашко трчање на Финском. *Roni Ranne Murtormaahiihto Helsinki*.

1929.

Основан је женски скијашки клуб Швајцарске. *Hopp Schweiz*, Ed. Max Triet. 2004.

1929.

Скијашки клуб Рофеу организовао је прво првенство Новог Зеланда. J.C.Graham. Ruapehu. *Tribute to a Mountain*. Wellington, Reed. 1963 32.

1929.

Два скијаша на Фонтајнтјисбергу, северна Африка. *“The Cape Times”* 15 July 1929.

1929.

Три Норвежанина, Колтеруд, Снерсруд и Хелсет посетила су Јапан. *Helset letters in Aftenposten 9, 15, 28 February. 3 April 1929.*

1929.

Карл Бурен и Валдемар Рихтер објавили су дело „*Schneeschuhlauf*“ – које ће имати трајан утицај на скијаше из радничке класе.

1929.

Први „снежни воз“ у Америци који је ишао од Бостона до Варнер Њу Хемпшира. *Amski 1966 447.*

1929.

јануар. Прво скијашко такмичење у Србији, у трци на 8 км, на Авали. *Смучарство у Србији, Смучарски савез Србије 1951.*

1930.

Отрек стил скакања престаје да се користи на такмичењима. *Vaage, Skienes Verden. 265.*

1930.

Директор Валтер Амштуц је у Сент Морицу организовао прву „*Kilometre Lance*“. *British Ski Year Book. 1930 697-700.*

1930.

Фебруар. Први ФИС конгрес у Ослу. Договорено је да правила Артура Лана за спуст и слалом треба да се користе на међународним ФИС-у тркама.

1930.

У Венгену је организована прва Лауберхорн трка. Ернст Герч је победио у слалому, Кристиан Руби у спусту и Бил Бракен у комбинацији.

1930.

13.март-4.април. Ханес Шнајдер је посетио Јапан где је држао часове скијања. *Hannes Schneider Auf Schi in Japan Innsbruck Tyrolia 1935.*

1931.

У исто време су Остби-Спликеин у Норвешкој и Андерсон и Томсон у Сијетлу патентирали конструкцију ламинантних, тј. слојевитих скија.

1931.

Прва Ханенкам трка у Китцбилу.

1931.

5-8. фебруар. Друге радничке Зимске Олимпијске игре одржане су у Мутццушлагу, Аустрија.

1931.

Први ФИС алпско светско првенство у Мирену, Швајцарска, организовали су Британци. *British Ski Year Book 1931*. FIS Nordic World Championships at Oberhof. GER.

1931.

Маделајн Берто је рођена у Швајцарској

Победила је у спусту и комбинацији 1956. на Олимпијским играма у Кортини.

1931.

Основан Београдски зимски подсавез. *Смучарство у Србији, Смучарски савез Србије 1951*.

1932.

Прве Зимске Олимпијске игре ван Европе одржане су у Лејк Пласиду, Америка. Само нордијске дисциплине. ФИС светско алпско првенство одржано је у Кортини ди Ампецо.

1932.

Прва северно Америчка жичара била је у употреби у Шовбрицу, Квебек.

1932.

Еско Јарвинен почео је да производи скије у Лахтију, Финска, под именом Ухеилукескос Ој. 1939. назив је промењен у Еско Јарвинен Ој, залихе су слате у Бостон и Њу Јорк, САД, а велике залихе и финским трупима. Фабрика је проширивана четири пута.. Еско Јарвинен Ој је 1974. направио су скије од фибрегласа. Јарвинен скије освојиле су 387 медаља на ОИ и Светским првенствима. Компанија је затворена 1991. Н Рејро R. Toivonen *Esko Järvinen Oy 1992*.

1932.

Андреа Мед Лоренс рођен је 19. априла у Рутланду, Вермонт, Америка.

Победио је у слалому и велеслалому, 1952. на светском првенству у Ослу. Био је активан борац за очување природне средине у источној Сијери. Morton Lund: *Ski Heritage 2002*.

1933.

На Новом Зеланду је по први пут организовано женско првенство у спусту и слалому. Graham. Ruapehu. *Tribute to a Mountain*. Wellington, Reed 1963.

1933.

Роберт С.Лимбрн скоком од 287 стопа, оборио је светски рекорд у ски скоковима од 281 стопе, који је држао Алф Енген из Солт Лејк Ситија. *Canadian Ski Museum/ Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1933.

Алекс Фостер (Канада), студент из Монтреала, измислио је „канап за извлачење скијаша“ (жичару) који је постављен на брду код Шовбрица, Квебек. Савремени новински чланци осврћу се на почетак ове операције у јануару 1933. *Morten Lund, editor of Skiing Heritage.* Моис Паку, механичар из Сте Аделе, Квебек, је можда направио жичару за скијашке хотеле и пре 1933.

1933.

Конструкција ламинираних, вишеслојних скија где је коришћен трајни водоотпорни лепак патентирана је паралелно од стране Бјорн Улеволдсаетера из Остби-Сплиткеина у Норвешкој и Џорџа Аланда из Андерсон&Томсона у Сиетлу. *John Woodward, quoted by Seth Masia in “The Splitkein Patent”, Skiing Heritage. December 2003 p15.*

1934.

Саграђено је брдо за ски летове на Плници, (Југославија) Словенија.

1934.

ФИС нордијско првенство Солефтеа, Шведска.

1934.

Е.Констам је инсталирао у Давосу први Телески (оно што данас називамо „тањиром или сидром“).

1934.

Саграђен је први ски лифт у Вал Дизеру.

1934.

1934-1951 Николаи Р.Оестгард из Норвешке наследио је Ивора Холмквиста на месту председника ФИС-а.

1935.

Основана је Ecole Nationale du Ski Francaise (Национална ски школа Француске) .

1935.

ФИС нордијско првенство, Високе Татре, Чехословача.

1935.

Ернст Скадараси из Цурса, Аустрија, провео је сезону у Кошћушку, Аустралија. *Janis M Lloyd. Skiing into History 1924-1984. Toorak: Ski Club of Victoria 1986 556.*

1935.

Антон (Тони) Зајлер рођен је 17. новембра у Китцбилу, Аустрија. Преминуо 2009.

Први троструки победник на Олимпијским играма у Кортини 1956. Технички директор аустријског скијашког удружења 1972.-6. Директор трке у Ханенкамену 1986.-2006. Филмска звезда, писац, постављен за председника ФИС алпског комитета 1983.

1935.

10. фебруар. Прво такмичење у слалому у Србији, на Фрушкој Гори. *Смучарство у Србији, Смучарски савез Србије 1951.*

1936.

Прве Зимске Олимпијске игре које су укључивале алпске трке (слалом и спуст али су медаље додељиване само за комбинацију) за мушкарце и жене. Представљена је нордијаска шатафета. Одржана је Гармиш-Партенкирхену.

1936.

ФИС Светско алпско првенство, Инсбрук.

1936.

Саграђена је прва жичара са седељкама у Сан Велију, Ајдахо, Америка. Falkner: *Meilensteine**.

1936.

У Финској је објављен први приручник за скокове. *Raavo Nuotio-Lauri Valonen: Mäenlaskun opas P&N 1969.*

1936.

Џералд Селигмен ојављује књигу *Структура снега и скијашка поља (Snow Structure and Ski Fields)*. Анализира је структуру снежних кристала и помагала у превенцији лавина.

1936.

Асох Такехару био је први Јапанац који је полагао аустријски испит за ски учитеље. *75 Jahre Japan Oesterreich Skifreund. 1911-86. Lilienfeld Zdarsky Gesellschaft with support from Lilienfeld TMS, n.p.*

1936.

Ингемар Стенмарк рођен је 18.марта у Тарнебиу, Шведска.

Ингемар Стенмарк у Лејк Плесиду

Победник светског првенства у слалому и велеслалому 1978, освајач златне медаље у слалому и велеслалому 1980, победник на светском првенству у слалому и друго место у велеслалому 1982. Победник у укупном пласману Светског купа 1976,1977 и 1978.

1937.

ФИС нордијско првенство, Шамони, Француска.

1937.

Нова ски скакаоница у Рованиеми, Финска где су примењивана нова сигурносна правила. Eljanko and Kirvainen: *History of Skiing in Finland*. 1969.

1937.

Арнолд Лан је организовао прву Цитадин трку (куп војводе од Кента) у Мирену. Lunn. *The Kandahar Story*.

1937.

Треће радничке Олимпијске игре зимских спортова. Јоханисбад. Riesengebirge. Falkner, Zeittafel

1937.

12.новембар.Група младих из министарства трговине Монтереала формирала је Ј.Б.скијашки клуб у Монтреалу , Квебек. *Canadian Ski Museum/ Musee Canadien du Ski*.

1937.

Август: Прва успињча у Аустралији (дужине 120 јарди) коју је покретао В-8 Кадилак мотор на планини Бафало, саградили су радници Викторијан железнице. *Australian and New Zealand Ski Year Book 1938: 17*.

1937.

Емил Але и Пол Гињо објавили су “*Ski Francais*” у којој је Емил Але промовисао „direct-to-parallel“ скијашку методу учења која је одвраћаја од употребе плуга- *Bob Soden, Montreal QC Canada*

1938.

Вели Саринен преузима место тренера Финске репрезентације све до 1948. Nygren, Raevuori, Mäkikuuutti, *A Long Track 1983*.

1938.

Питер Линседеј испитивао је потенцијал за ски спортове у Мерибелу, у Француској, али развитак је морао да сачека завршетак рата.

1938.

Фебруар.Џозеф Риан отворио је скијашку област Маунт Тремблан у северним планинама Лаурентиана у Квебеку. *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski, Ottawa*.

1938.

Хајнц фон Алман и Луис Коханд основали су Удружење канадских ски инструктора/ Alliance des Moniteurs de Ski du Canada (CSIA) у скијашком региону планина Лаурентиан у Квебеку северно од Монтреала. *Normand Lapierre, president and CEO CSIA*.

1938.

ФИС Нордијско светско првенство користи нову ски скакаоницу у Лахтију, Финска. Алпско светско првенство, Енгелберг, Швајцарска.

1938.

Прва жичара са столицама у Европи у Фридек-Мистеку, Чехословачка.

1938.

Установљена је прва Америчка ски патрола у Стову под Минот Дојлом као председником националног комитета. *Amski 1966 p448 Friedl*.

1938.

Нацисти су заробили Ханеса Шнајдера, а затим је послат у Гармиш-Партенкихен под надзором Карла Ресена. Арнолд Лан је орказао Алберг-Кандахар. *Fairlie biography*.

1938.

Карл Шранц рођен је 17. новембра у Сент Антону, Аустрија.

Победник светског орвенства у спуту и комбинацији, Шамони 1962. Победник у укупном пласману Светског купа 1969, 1970. Председник успешног Сент Антон светског првенства 2001.

1939.

Ханесу Шнајдеру је кроз помоћ Харви Доу Гибсона дозвољено да емигрира са женом и децом у Америку. Преузео је ски школу и точних падина у Кранмору, Њу Хемпширу. *Fairlie biography.*

1939.

Хјалмар Хвам је изумео први слободни вез у Сијетлу. *Amski 1966 p448 -7- Friedl.*

1939.

Закопане, Пољска. ФИС нордијско и алпско светско првенство укључивало је скијашко трчање, скокове, нордијску комбинацију, слалом, спуст и комбинацију.

1939.

Ане Хегтваит рођена је 11. јануара у Отави, Канада

Олимпијска шампионка у комбинацији, Скво Вели 1960. Најмлађа у историји победница Холменколен велеслалома са 15 година.

1940.

Др Даг Фирт организовао је канадски систем ски патроле у Канади, Торонто, Онтарио. *Canadian Ski Museum/ Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1940.

Канадско удружење ски инструктора објавило је свој први учитељски приручник - *Normand Lapierre, President & CEO CSI.*

1940.

Незванично светско првенство у Кортини није било признато након завршетка рата.

1941.

Е. Фриц Лосли објавио је *"Паралелно скијање"*, где је објаснио како подучавати паралелно скијање од почетка без употребе плуга. Он је подучавао као главни инструктор Ски Хоук школе у Шатоу франтенак у граду Квебек, Квебек, Канада - *Bob Soden Montreal, QC Canada.*

1942.

Десета планинска дивизија америчке војске активирана је у Камп Халеу, Пандо, Колорадо. Национална ски патрола именована је за званичну спасилачку организацију, у а Минот Дол је окупио око 2000 волонтера и у року од два месеца послао их је у Пандо. *Friedl.*

1943.

Ненси Грин рођена је 11.маја у Отави, Канада.

Научила је да скија у Росланду, Британска Колумбија. Победница у укупном пласману Светског купа 1967. и 1968. Женски светски лимпијски шампион 1968., Гренобл. Удала се за Ал Раинома (успешног менаџера канадског тима) и са њим је развила Вистлер центар и основала Сан Пикс у Британској Колумбији.

Ненси Грин

1943.

Жан-Клод Кили рођен је 30.августа у Сен Клоду, Француска.

Победник у укупном пласману Светског купа 1966, 1967, 1968. Троструки олимпијски победник у Греноблу 1968. Успешно је предводио Олимпијске игре, 1992, Албертвил.

1944.

Десета америчка планинска дивизија престаје са радом

1944.

Бено Рибижка врхунски инструктор из скијашке школе Ханес Шнајдер из Сент Антона, долази на Мон Тремблан, Квебек. *Canadian Ski Museum/ Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1944.

Кристин Гоитшел рођена је 9.септембра у Сте Максиму, Француска.

Старија од две сестре скијашице. Прва на Олимпијским играма 1964. у велеслалому, друга у слалому.

1945.

Мариел Гоитшел рођена је 28.септембра у Сте Максиму, Француска.

Женски светска шампионка 1962. и 1966., Женска олимпијска шампионка 1964.

Кристин и Мариел Гоитшел

1945.

17./18.октобар, Директива 23 Савезничке контроле забранила је све национал социјалистичке организације, међу којима и НСРЛ (Национал социјалистичку организацију за физичко вежбање). Сви спортови, укључујући и скијање, су ограничени и демилитаризовани, 6.новембр,а али основан је Фербандес Бајеришер Скилауфер(Баварски скијашки савез) који реализовао прво баварско скијашко првенство после рата. Скијање је било дозвољено само локално. Falkner: *Meilensteine**.

1946.

Швајцарска фирма Мулер&Компани измислила је полиетиленску базу за скије. (*Ski/R 1983 p41*). Dynamic came out with a Cellulix base. Her V8-1 1996.

1946.

Оснивање ски центра Куршавел у Француској.

1946.

Јул. Доналд Гоме, Немачка, патентирао је прве скије направљене спајањем дрвета и метала. Научио је технику док је правио авионе за време Другог светског рата. Революционарна водо-одбојна отпорна пластична површина давала је додатну брзину. *Ski & Board (Ski Club of GB) October 2006*.

1946.

Аспен, Колорадо , отворен је са једном седежницом.

1947.

6.децембар. У Еслингену је основана скијашки савез заједнице радника јужне Немачке, претеча новог скијашког савеза Немачке. Falkner: *Meilensteine**.

1948.

Зимске Олимпијске игре. Сент Мориц, Швајцарска. Званично без пријава Немачке, али су се Немци индивидуално такмичили (мушкарци и жене) у алпским дисциплинама.

1948.

Произвођач спортске опреме Жан Беил увео је исклопиви вез за алпске скије, у Нверсу, Француска; назвао их је Лук (LOOK).

1948.

Фебруар. Баварски скијашки клуб вратио је назив који је имао пре рата. Првог децембра основан је савез у совјетској зони (која је постала источна Немачка) који ће касније постати Скијашки савез источне Немачке. Falkner: *Meilensteine**.

1948.

На планини Норкеј уведена је прва жичара са столицама на канадским Роки планинама. *Canadian Ski Museum Musee canadien du Ski, Ottawa.*

1948.

Вилиам Т.Елдред објавио је први амерички национални периодични, "Ски магазин" - "Ski Magazine", који је настао спајањем Ски Илустрејтед „Ski Illustrated“ (промењено име оригиналног Ски магазина), Ски вести - „Ski News“, и Западног скијања - „Western Skiing“. *Amski 1966 p449. and*

1948.

14.јануар. Прво Лоулендер првенство које је организовао скијашки клуб Кандахар између белгијанских, британских, данских и холандских скијаша у Мирену, у Швајцарској. *British Ski Year Book 1948: "A remnant shall return."*

1948.

Прва масовна производња скија од алуминијума, од стране Ченс Вота, ТЕЈ-а у Конектикату, и Хауарда Хеда из Мериленда.

1949.

Русија постаје члан ФИС и инсистирала је на одбијању Шпаније. Арнолд Лан је из протеста поднео оставку. *British Ski Year Book 1949.*

1949.

11.-15.јануар. Одржано је скијашко првенство Немачке, у совјетској зони у Иснију, за нордијске и Обервизенталу за алпске дисциплине. Falkner *Meilensteine**.

1949.

Ласе Јохансон преузео је меско финског тренера ски скакача. Рекка Нонканон. *History of Ski-Jumping in Finland.*

1949.

Отворен је ски центар Скво Вели, Калифорнија. John Fry: *The Story of Modern Skiing*. 2006.

1949.

9.октобра у Хајделбергу је поново успостављен скијашки савез (западне) Немачке. Falkner: *Meilensteine**.

1949.

Арт Хунт, Милтон Пирс и Дејв Ричи – сарађујући као ТЕЈ Производња у Конектикату – тестирали су на терену први уређај за прављење снега у Волт Шоенкнету у Мохавк планинама у Корнволу, САД.

1949.

Удружење канадских ски инструктора (ЦСИА) је регистровано. Добијен је легалан статус за тренинг и квалификацију ски инструктора у Канади. *Normand Lapierre, CSIA*.

1950.

ФИС нордијско светско првенство у Лејк Плесиду. Алпско светско првенство, у Аспену, САД. Првенство источне Немачке, 1-3.маја, Ширке/Харц. Нордијско првенство западне Немачке у Рајт-ам-Винклу. Falkner: *Meilensteine*.

1950.

Хауард Хед продао је прву успешно конструисану сендвич скију. John Fry: *The Story of Modern Skiing*. 2006.

1951.

1951-98 Марк Ходлер из Швајцарске изабран је за председника ФИС наследивши Николаја Оестгарда.

1951.

Густаво Тоени рођен је 28.фебруара у Трафоиу, Италија.

Олимпијски шампион у комбинацији из Сапороа 1972. и 1976. Победник светског првенства у слалому и велеслалому у Сент Морицу 1974. Победник у укупном пласману Светског купа 1971., 1972., 1973., 1975. Био је тренер Алберт Томбе и италијанског националног тима.

1951.

Стив Бредли представио је први услужну машину за обликовање снега - "mogul cutter", на падинама Зимског Парка, Колорадо.

1952.

Зимске Олимпијске игре, Осло, Норвешка. Пријавили су се западни Немци, али не и источни Немци. Велеслалом постаје олимпијска дисциплина. Укључене су и женске трке.

1952.

Ханес Маркер измислио је сигурносне везове. Falkner: *Meilensteine**.

1952.

Бад Филипс, директор Глен ски школе из Мед Ривера (Вермонт), направио је скију ојачану фибрегласом-ојачаном пластиком.

1953.

Анамари Проел рођена је 27.марта рођена је у Клајнаклу, Аустрија.

Анамари Мосер Проел

(удата Мосер). Женска олимпијска шампионка из 1972., Сапоро, женска светска шампионка, 1978., Гармиш-Партенкирхен. Победница у укупном пласману Светског купа 1971., 1972., 1973., 1974., 1975., и 1979.

1953.

Франц Кламер рођен је 3.децембра у Мосвалду, Аустрија.

Светски шампион у комбинацији, Сент Мориц, 1974. Победник 25 светских купова у спусту укључујући спуст на Олимпијским играма у Инсбруку, 1976. Промовисао је скијање у Аустрији.

1954.

ФИС светско првенство у Фаллану, Шведска. По први пут су укључене трке на 30км за мушкарце и женска штафета.

Франц Кламер на реклами Блицард скија

1954.

Америчка национална дворана славних у скијању основана је у Испемингу, Мичиген. *Amski 1966, 449.*

1955.

Вештачка подлога за скијање је по први пут коришћена у Оберхофу. Ханс Ренер (тренер у ски скоковима) рекао је да је револуционарно променила тренинг за ски скокове и нордијску комбинацију. *Falkner: Meilensteine**.

1955.

У Вал Дизеру је по први пут вожен Критеријум првог снега.

1955.

Ерни Блејк је отворио ски долину Таос у Њу Мексику, Америка.

1955.

Лансиране су Хенке Спид Фит чизме на копчање. *Ski Racing 1983, 44.*

1956.

26.јануар-5.февруар. Зимске Олимпијске игре. Кортина ди'Ампецо, Италија. Прве Зимске Олимпијске игре које су преношене на телевизији. Тони Зајлер из Аустрије први је освојио троструку златну медаљу у велеслалому, слалому и спусту. Сикстен Јернберг из Шведске, освојио је злато на 50км, сребро на 30км и 15км и бронзу у

штафети. Тимови источне и западне Немачке су се такмичили заједно. Falkner: *Meilensteine**. Лусил Вилер постаје први Канађанин који је освојио олимпијску медаљу у скијању (бронза, у спусту). *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1957.

Боб Ланге направио је прве пластичне ципеле за скијање. Комерционално представљање дошло је 1964 након што су усвојене копче. Такође је Кубко направио степ-ин вез.

1958.

ФИС Нордијско светско првенство, Лахти, Финска, са новом ски скакаоницом. Такмичило се 18 земаља. Pekka Honkanen: *History of Skiing in Finland 1990.*

1958.

Алпско светско првенство, Бадгаштајн, Аустрија. Прво светско првенство у биатлону, Салфелден, Аустрија. Falkner: *Meilensteine**.

1958.

У Америци су отворени Килингтон, Вермонт и планина Бечелор, Орегон.

1958.

2. октобар. Основан је скијашки савез источне Немачке.

1959.

Прва смрт у оквиру Алпског првенства натерала је ФИС да донесе правило о обавезном ношењу заштитне кациге. Falkner: *Meilensteine**.

1959.

Фред Лангендорф и Арт Молнар представили су у Монреалу прве скије потпуно направљене од пластике, под марком Тонија Зајлера. "Interview with Art Molnar". *Skiing Heritage. December 2003. p 24.*

1959.

Зимске Олимпијске игре у Скво Велију, САД. Биатлон је постао званична олимпијска дисциплина.

1960.

Франц Кнајсл направио је прве скије од епоксидног стакленог влакна, и у такмичењу их је означио са Зајлер и Плимолд. Фибреглас ће направити револуцију у производњи скија. *Ski Racing 1983, 47.*

1960.

У ФИС светско првенство је поново уведена Рандеву трка која се одржавала од 1929.-34.

1961.

Објављено је *Инстант скијање* – „*Instant Skiing*“, Клифа Тејлора. Објашњава како да се обучавају почетници на кратким скијама.

1961.

Росињолов инжењер, Гастон Халдеман произвео је прве фибреглас скије са шупљим средиштем. *Skiing Heritage. December 2007.*

1961.

Канадски систем ски патроле постао је овлашћен као Национална добротворна организација – која је радила независно од скијашког савеза Канаде. *Canadian Ski Museum.*

1961.

Формирано је Удружење професионалних ски инструктора.

1961.

Отворени су Веил и Брекенриџ.

1962.

Алпско светско првенство, Шамони, Француска. Нордијско светско првенство, Закопане, Пољска. Установљене су две висине за скокове од 70м и 90м за Олимпијске игре и Светски куп.

1962.

У Америци је објављена књига *Скијање за почетнике* – „*Skiing for Beginners*“ у којој Волтер Фогел допуњује своју методу „direct-to-parallel“ ски технике. *Bob Soden, Montreal, QC Canada.*

1962.

Гунде Сван рођен је 12.јануара у Вансбоу, Шведска.

1984. на Олимпијским играма у Сарајеву победио је на 15км – најмалађи мушки такмичар који је победио у скијашком трчању на Олимпијским играма. Такође био је други на 50км, трећи на 30км и део победничког тима у штафети.

1962.

Тамара МекКини рођена је 16.октобра у Лексингтону, Кентаки.

1983. победница у укупном пласману Светског купа. 1989. победила је у комбинацији на светском купу.

1963.

Марк Ђирардели рођен је 18.јула у Луштенау, Луксембург

Победник у укупном пласману Светског купа 1985., 1986., Светски куп у алпској комбинацији, Кранс-Монтана 1987., Ваил 1989. и Сијера Невада, 1996.

1963.

Ерлинг Сторедал организовао је прву ски стрку за слепе у Норвешкој.

1963.

Отворени су Стимбот, Вернер и Парк Сити, Јута

Марк Ђирардели

1964.

Френи Шнајдер рођен је 26.новембар у Елму .

Френи Шнајдер

Победница велеслалома, Кранс-Монтана 1987. светско првенство; слалом и велеслалом, Олимпијске игре у Калгарију 1988., велеслалом у Веилу, Светско првенство, 1989., слалом ,Салбах-Хинтерглем 1991. Победница у укупном пласману Светског купа 1989.,1994. и 1995.

1964.

Скијашки клуб Велике Британије основао је национални ски савез Велике Британије као владајуће тело за контролу ски трка. *British Ski Year Book 1964.*

1964.

29.јануар-9.фебруар. Зимске Олимпијске игре, Инсбрук, Аустрија.

1964.

Канадско аматерски ски савез преименован је у Канадски ски савез *Canadian Ski Museum/Musee canadien du Ski, Ottawa.*

1965.

Први канадски демо тим присуствовао је петом Интерски конгресу у Бадгаштајну, Аустрија. *Normand Lapierre, President and CEO CSIA*

1965.

Ланге је произвео комерцијално направљене пластичне ципеле.

1965.

На Олимпијском комитету у Мадриду одлучено је да тимови источне и западне Немачке треба да се такмиче одвојено (БРД и ДДР) на Олимпијским играма у Инсбруку 1968.

1965.

Почетак сновбординга. Шерман Попен патентирао је први Снурфер и почео са производњом. У почетку није имао кантне или везове. *Falkner: Meilensteine**.

1966.

Нордијско светско првенство у Ослу, Норвешка.

1966.

Анита Вахтер рођена је 12. фебруара у Штрунсу, Аустрија.

Победница комбинације на Олимпијским играма у Калгарију 1988. Победница у укупном пласману Светског купа 1993.

1966.

Михаела Фиђини рођена је 7. априла у Пратоу, Швајцарска.

Победница комбинације 1985 у Бормију и 1987 у Кранс Монтани.

1966.

Алберто Томба рођен је 16. децембра у Лазаро ди Савени, Италија.

Победник велеслалома на Олимпијским играма у Абервилу 1992., слалома и велеслалома у Сијера Невади 1996., победник у укупном пласману Светског купа 1995.

1966.

Ненси Грин постаје прва Канађанка која је победила на трци Светског купа. *Canadian Ski Museum/Musee canadien du Ski, Ontario.*

1967.

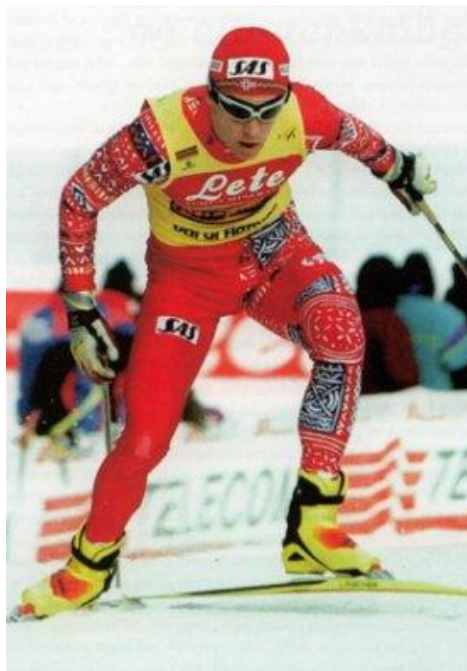

5.јануар. Серж Ланг са Оноре Бонеом, Бобом Битијем и Сеп Шулцбергером оснива ФИС Светски куп трком у Берхтесгадену.

1967.

Бјорн Даели рођен је 19.јуна у Елверуму, Норвешка.

На Светском првенству 1992. у Абервилу, био је победник на 10км Ц+15км Ф и 50км Ц и био је део победничког тима у шатфети. 1993. победник 10км С+15км Ф и 30км С и био је део победничког тима у штафети. 1994. на Олимпијским играма у Лилехамеру победник на 10км и 10км Ц+15км Ф. 1997. на светском првенству у Трондхајму, победник на 10км Ц, 10км Ц+15км Ф. 1998. на Зимским Олимпијским играма у Нагану, победник на 10км Ц и 50км Ф и био је део победничког тима у штафети.

Бјорн Даели

1968.

6-18. фебруар Зимске Олимпијске игре у Греноблу.

1968.

Ернст Фројд је у Мирену отворио Шилтхорнбан гондолу. Гондола је коришћена у филму о Џејмс Бонду „У служби Њеног Величанства“. Годишње ју је користило око 2 милиона људи. Пиц Глориа, ротирајући ресторан на врху, отворен је 1969.

1968.

1968-72 Арто Тиainen постаје званичн тренер финског тима. Nygren, Raevuori & Mäkikuuuti: *A Long Track*.

1968.

Уведени су НАСТАР тестови.

1968.

1968-70 . Бауер из Ротенкирхена развио је прву вештачку скију за скијашко трчање . Falkner: *Meilensteine**.

1969.

Петра Кронберг рођена је 21 фебруара у Фарверфену, Аустрија

Победница спуста на светском првенству у Салбаху 1991; Олимпијска победница у слалому 1992. у Албертвиу. Победница у укупном пласману Светског купа 1990., 1991. и 1992.

1969.

Стефан Еберхартер рођен је 24.марта у Нрикслегу, Аустрија

Победник велеслалома на Олимпијским играма у Солт Лејк Ситију 2002; Победник супер велеслалома у Сент Морицу 2003. Победник у укупном пласману Светског купа 2002 и 2003.

1970.

Пикабо Стрит рођен је 3.априла у Триумфу, Ајдахо, Америка.

Други у спусту на Олимпијским играма 1994. Победник у укупном пласману Светског купа у спусту 1995. и 1996.

1970.

Дебора Компањони рођена је 4.јуна у Сондрију, Италија.

Победница супер велеслалома у Албертвилу 1992; Победница велеслалома на Олимпијским играма у Лилехамеру 1994. и Светског првенства у Сијера Невади 1996; слалома и велеслалома на светском првенству у Сестриереу 1998; велеслалома на Олимпијским играма у Нагану. Велеслалома на Олимпијским играма у Солт Лејк Ситију 2002. Победница у укупном пласману Светског купа 2002, 2003.

Дебора Компањони на ЗОИ у Нагану 1998.

1970.

ФИС нордијско светско првенство у Високим Татрама, Чехословачка. Алпско светско првенство, Вал Гардена, Италија.

1970.

Направљене су кроскантри скије са клизном површином која је изрезбарена у облику рибље кости. John Fry: *The Story of Modern Skiing*.

1971.

Кјетил-Андре Омот рођен је 2.септембар у Ослу, Норвешка.

Победник супер велеслалома на Олимпијским играма у Албервилу 1992; слалома и велеслалома светског првенства у Мориоки 1993; укупни победник Светског купа 1994; у комбинацијама на светском првенству у Сестриереу 1997; у комбинацији на светском првенству у Веилу 1999; у комбинацијама на светском првенству у Сент Антону 2001; у комбинацијама на Олимпијским играма у Солт Лејк Ситију 2002.

1971.

Прво егзибиционо (Фристајл) државно првенство одржано је Сноуборду.

1972.

Зимске Олимпијске игре у Сапороу, Јапан. Прво ФИС Светско првенство у ски летовима на Планици, Југославија.

1972.

Нова велика ски скакаоница направљена од бетона у Лахтију. 1972.-83. Хеики Кантола био је тренер финског тима.

Кјетил Андре Омот на ЗОИ у Торину 2006.

1972.

Херман Мајер рођен је 7.децембра у Алтенмаркту, Аустрија.

Победник велеслалома и супер велеслалому на Олимпијским играма у Нагану 1998; спусту на светском првенству у Ваилу 1999; велеслалома на светском првенству у Бормиу 2000; победник у укупном пласману Светског купа 1998., 2000. и 2001.

Херман Мајер
1972.

Катја Зајцингер рођена је у мају у Ебербаху, Немачка.

Победница супер велеслалома у Мориоки 1993; спуста на Олимпијским играма у Лилехамеру 1994; спуста и комбинација на Олимпијским играма у Нагану 1998.

1973.

Александра Мајснитцер рођена је 18.јуна у Абтенау у Аустрији.

Победница велеслалома и супер велеслалома у Веилу 1999; Победница у укупном пласману Светског купа 1999.

1973.

Друго првенство у ски летовима, Оберстдорф.

1973.

Варен Витерал објављује књигу *Како такмичари скијају – „How the Racers Sk i“*.

1974.

Нордијско светско првенство, Фалан, Шведска. Женска штафета (4x5км) освојена је на скијама од фибрегласа. Алпско светско првенство, Сент Мотиц, Швајцарска.

1974.

Прва Финландија ски трка у Хаменлинену, Лахти. *Finlandia Skis*. 1982.

1974.

У Лахтију је отворен музеј скијања.

1974.

Ћерка Торлифа Хауга дала је очеву медаљу са Олимпијских игара 1924. победнику Андреасу Хаугену.

1974.

Представљено је ново Канадско удружење ски инструктора, представљен курс Ниво 1 за ски инструкторе. *Normand Lapierre President & CEO CSIA*.

1975.

Томас Васберцил је на скијама од фибрегласа победио Јона Миетоа на дрвеним скијама за стотинку секунде након 30км.

1975.

Првенство у ски летовима, Митендорф Тауплиц, у Аустрији.

1975.

Канадски музеј скијања је уједињен у Отави. ON Canada. *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski*.

1975.

Средином 1970-их оживљено је телемарк скијање које се развило као индивидуална дисциплина.

1975.

Децембар. Кен Рид постао је први Канађанин који је освојио Светски куп. *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1976.

Формирано је канадско Удружење скијаша са инвалидитетом и спојено је са Канадским савезом ски тренера *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1976.

4-15. фебруар. Зимске Олимпијске игре, Инсбрук, Аустрија.

1977.

Самјуел Бодe Милер рођен је 12. октобра у Истону, Њу Хемпшир, САД.

Други у пласману Светског купа 2003., први у велеслалому и комбинацији, други у супер велеслалому на светском првенству први у велеслалому и комбинацији у Светском купу 2004. Победник Светског купа и први у све четири дисциплине 2005. Први у супер велеслалому у укупном пласману 2007.

1977.

Првенство у ски летовима, Викерсунд, Норвешка.

1978.

Нордијско светско првенство, Лахти, Финска. Алпско светско првенство, Гармиш-Партенкирхен, Немачка.

Бодe Милер

1979.

Првенство у ски летовима, Планица, Југославија.

1979.

Призната је Мастер грана скијања (трке ветерана) и успостављен је ФИС Мастерс комитет.

1980.

Зимске Олимпијске игре, Лејк Пласид, Америка.

1980.

Имо Кутса преузео је место тренера Финске.

1980.

Стив Подборски постао је први Канађанин који је освојио олимпијску медаљу (бронзу) у Лејк Пласиду. *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1981.

Првенство у ски летовима, Оберздорф, Немачка

1982.

Алпско светско првенство у Шладмингу, Аустрија. Нордијко светско првенство у Ослу, Норвешка. Усвојен је нови клизајући корак са краћим скијама направљеним од карбонског (угљеник) влакна. Укључени су и нордијска комбинација екипно и 90м скокови екипно. *Parviainen 2002.*

1982.

Канадски музеј скијања основао је Повељу части канадског скијања – Дворану славних канадског скијања. *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1982.

Стив МекКини, Америка, поставио је нови брзински рекорд са 201.230кмх у Лес Арксу, Француска.

1982.

Јаница Костелић рођена је 5.јануара у Загребу, Хрватска.

Победница слалома, велеслалома и комбинације на Олимпијским играма у Солт Лејк Ситију 2002; слалома и комбинације у Сент Морицу 2003; слалома, спуста и комбинације у Бормиу 2005; комбинације на Олимпијским играма у Торину 2006; Укупни победник Светског купа 2001, 2003.

1983.

Првенство у ски летовима у Харакову, Чехословачка.

1984.

Зимске Олимпијске игре у Сарајеву, Југославија. Уведене су трке дама и додат је клизајући корак у скијашком трчању.

1984.

У нордијску комбинацију је уведен Гундерсен метод. Такмичари у скијашком трчању су стартовали на основу поена који су им додељени за скокове, а побетник је био такмичар који би на циљ стигао први.

1984.

Франк Меато и Ед Пилпел из Олин ски ко. пријавили су се за патентирање алпских скија са радикалним обликом ивица. (карвинг) <http://skiinghistory.org/sidecut.html>.

1985.

Нордијско светско првенство у Зефелду, Аустрија. Алпско светско првенство у Бормиу, Италија. Првенство у ски летовима на Планици, Југославија. Прво светско првенство у сноуборду у Ливињу, Италија, и Сент Морицу, Швајцарска.

1986.

Првенство у ски летовима у Кулму, Аустрија.

1986.

Прво светско првенство у слободном стилу у Тињу, Француска.

1987.

На светском првенству у нордијском скијању у Оберсдорфу, Немачка, на тркама у скијашком трчању су се користили и класични и клизајући кораци. На светском првенству у биатлону у Лахтију, Финска, по први пут су се такмичиле жене. На Алпском светском првенству у Кранс-Монтани, Швајцарска, супер велеслалом је представљен како званична дисциплина.

1987.

У Шведској, на скоковима је приказан В-стил (латиницом V) скијашки положај (са којим је експериментисао Штрауман 1972). *Triet (Ed) Hopp Schweiz! 28.*

1987.

Прво светско првенство у телемарку одржано је у Хемседалу.

1987.

Удружење канадских ски инструктора водило је 13. Интерски конгрес који се одржавао у Банфу, Алберта. *Normand Lapierre President CSIA.*

1988.

Зимске Олимпијске игре у Калгарију, Канада. Супер велеслалом и ски летови су постали олимпијске дисциплине. Алпски догађаји у Накиски. Скијашко трчање и биатлон у Канмору.

1988.

Јуриј Франко почиње са радом у Елану на радикалним обликом скија (карвинг). <http://skiinghistory.org/sidecut.html>.

1988.

Првенство у ски летовима у Оберстдорфу, Немачка.

1989.

Светско нордијско првенство, Лахти, Финска. Различити догађаји за класичне и клизајуће кораке. Такмичило се 30 земаља. Првенство у алпском скијању, Ваил/Бивр Крик, Америка.

1989.

Светско првенство у слободном стилу у Оберјоху, Немачка.

1990.

Првенство у ски летовима у Викерсунду, Норвешка.

1991.

Вал ди Феме. Нордијско светско првенство, усвојена је техника да скакачи скијама формирају V. Алпско светско првенство, Залбах-Хинтерглем, Аустрија. Прва употреба карвинг скија на ФИС алпском такмичењу.

1992.

Зимске Олимпијске игре у Албертвилу, Француска.

1992.

Првенство у ски летовима у Харакову, Чешка.

1993.

ФИС нордијско светско првенство у Фаллану, Шведска. Алпско светско првенство, Мориока, Јапан. (отказан је супер велеслалом). Светско првенство у слободном стилу, Алтенмаркт, Немачка.

1994.

Зимске Олимпијске игре у Лилехамеру, Норвешка. Зимске и летње Олимпијске игре се више не организују у истој години.

1994.

Основано је канадско удружење сноуборд инструктора (КАСИ) . *Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski, Ottawa.*

1995.

Првенство у ски летовима на Планици, Словенија.

1995.

Нордијско светско првенство у Тандер Беју, Канада. Светско првенство у слободном стилу у Ла Класас, Француска.

1996.

Прво ФИС светско првенство у сноуборду у Линцу, Аустрија. Велеслалом, паралелни велеслалом; паралелни слалом, халфпајп и сноуборд крос.

1996.

Алпско светско првенство у Сиера Невади, Шпанија. Првенство у ски летовима у Тауплицу/Бад Митерндорфу, Аустрија.

1997.

Светско првенство у сноуборду у Сан Кандиду/Инехен, Италија, које је укључивало велеслалом, паралел велеслалом, паралел слалом, халфпајп, сноуборд крос. Светско првенство у слободном стилу у Нагану, Јапан. Нордијско светско првенство у Трондхајму, Норвешка.

1998.

Зимске Олимпијске игре у Нагану, Јапан. Укључени су и сноуборд велеслалом и халфпајп.

1998.

Прва ФИС историјска скијашка конференција (састанак директора музеја скијања) у Холменколону, Норвешка.

1999.

ФИС светско првенство у нордијском скијању, Рамсау, Аустрија.

ФИС светско првенство у алпском скијању, Ваил, Америка.

ФИС светско првенство у слободном стилу, Мајринген Хаслиберг, Швајцарска.

ФИС светско првенство у сноуборду, Берхтесгаден, Немачка.

1999.

Дарон Пауел, Аустрија, повећао је брзински рекорд у сноуборду на 201.90км/ч у Лес Арксу.

2000.

Скијашки савез Швајцарске имао је 878 клубова са 106.000 чланова.

2000.

ФИС светско првенство у ски летовима у Викерсунду (Норвешка).

2001.

ФИС Светско првенство у нордијском скијању, Лахти, Финска.

Нове трке: 10км слободно и класична трка заједно. Екипно такмичење у ски скоковима. 15км скијашко трчање&скокови.

ФИС светско првенство у алпском скијању, Сент Антон, Аустрија.

2001.

ФИС светско првенство у слободном стилу у Вистлеру (Канада). ФИС светско првенство у сноуборду у Мадони ди Кампиљо (Италија).

2001.

Друга ФИС историјска скијашка конференција у Хелсинкију и Лахтију, Финска.

2002.

Међународни и историјски скијашки конгрес.(ИСХА) у Парк Ситију, Америка.

2002.

Зимске Олимпијске игре у Солт Лејк Ситију (Америка). Укључени су сноуборд-паралел велеслалом и халфпајп.

2002.

ФИС светско првенство у ски летовима, Харахов (Чешка).

2002.

На Немачко/Аустријском турниру четри скакаонице, Свен Ханавалд (Немачка) био је први који је успео да победи на сва четри такмичења и у укупном пласману.

2002.

23.април. Филип Гоитшел (Француска) је у Лес арксу (Француска) повећао брзински рекорд на 250.70км/ч оборивши рекорд од 248.105км/ч који је поставио Хари Егер (Аустрија).

2003.

ФИС светско првенство у нордијском скијању у Вал ди Фемеу (Италија). ФИС Светско првенство у алпском скијању у Сент Морицу (Швајцарска). ФИС Светско првенство у слободном стилу у Дир Велију (САД). ФИС светско првенство у сноуборду Крајшбергу (Аустрија).

2004.

ФИС историјска скијашка конференција у Мурццушлагу и Грацу (Аустрија).

2004.

Национална канцеларија канадског удружења ски инструктора удвостручила је своју величину, па је морала да се пресели на нову локацију у Монтреалу и основала је музеј.

Извор: Normand Lapierre, President and CEO CSIA.

2005.

30.јануар-13.фебруар. ФИС сетско првенство у алпском скијању у Бормиу (Италија). Ново екипно такмичење, у ком је победила Немачка, састојала се од 4 слалом и 4 супер велеслалом трке (2 мушкарца и 2 жене у свакој екипи за сваку трку).

2005.

20.март. Нордијско светско првенство укључује и екипно такмичење у биатлону (2 мушкарца и 2 жене). Победила је Русија.

2005.

30.април, у Лес Арксу (Француска), Ксавиер Козо (Француска) повећао је брзински рекорд на моноскији на 206.07км/ч.

2006.

10-25.фебруар. Зимске Олимпијске игре у Торину (Италија). Нова ФИС трка: сноуборд крос.

2006.

45-и Међународни ски конгрес/ ФИС конгрес у Виламору (Португалија).

2006.

Симоне Оригоне (Италија) поставио је нови брзински рекорд у Лес Арксу (Француска) од 251.40 км/ч. Сана Тидстранд (Шведска) повећала је брзински рекорд за жене на 242.49 км/ч.

2008.

46-и Међународни ски конгрес у Кејп Тауну (Јужноафричка република). Први ФИС конгрес на афричком континенту.

То би у најкраћим цртама био осврт на настанак и развој скијашког спорта у свету, и код нас. Надам се да би и овај текст могао да помогне, поготово људима у Србији који су, нажалост, са скијањем јако слабо упознати.

20. ЛИТЕРАТУРА

1. "She" TP's Weekly", 12 February 1904.
2. A.Warburton: "Early New Zealand Ski-ing" in The Australian and New Zealand Ski Year Book 1936: 126. and The New Zealand Railways Magazine. 1930. Cited by Vaage, Norske Ski erobrer verden. Oslo: Gyldendal, 1915.
3. Aftenbladet, 9. Фебруар 1881.
4. Ales Gucek: In the Tracks of Oldtime Skiing.
5. Allen, "The Development of New Hampshire Skiing: 1870's-1940" Historical New Hampshire XXXVI, 1981.
6. Allen,"Early Canadian Skis Notes from Europe. Canadian Journal of History of Sport Vol XVII, May 1986.
7. Alpine Journal XXXI August 1903.
8. Anton Obholzer: Geschichte des Skis und Skistockes.
9. Atlas of the Northwest Coasts of America from the Bering Straits to Cape Corrients and the Aleutian Islands with several sheets on the Northeast Coast of Asia
10. Australian and New Zealand Ski Year Book
11. Berg Gösta, Finds of Skis from Prehistoric Time in Swedish Bogs. (Generalstabens Litografiska Anstalts Förlag), Stockholm, 1950.
12. Billed-Magazin 1, 1 May 1869, 172
13. British Ski Year Book
14. C.W. Rieck, En Skifaerd i Danzig, Fra Fjeld og Hav. Christiania: Cammermener 1867.
15. Canadian Illustrated News 1879., Canadian Ski Museum/Musee Canadien du Ski. Ottawa.
16. Carl Luther: Hippopodes (Horse-footed men). History of the Tang Dynasty. British Ski Year Book 1952.
17. Collection, The Canadian Ski Museum, Ottawa ON
18. Dan de Quille: Snowshoe Thompson, Territorial Enterprise is hagiographic. Kao и код Snowshoe Thompson, Fact and Legend. Norwegian-American Studies and Records 1956.
19. Drawing in Ski Club of Great Britain at Wimbledon, London
20. E. John B Allen: Journal of Sport History. Vol 17, No 3. (Winter 1990) p 348., 1990.
21. Eero Naskali, Lahti 1990 & Eino Nikkilä: Suksen Tarina 1966.
22. Eero Naskali, Lahti.1990. Using skis of different lengths, left (lyly) for gliding, right (kalhu) for kicking. Eero Naskali, Lahti. 1990. Helena Parviainen Murzzuslag Conference 2004.
23. Eero Naskali: Lahti 1990
24. Eero Naskali: On Ancient Ski. History of Skiing Conference, Lahti 2001.
25. Egger Karl, Geschichtliches in Ski 1909.
26. Eino Nikkilä 1966: Suksen Tarina (The Story of the Ski)
27. Eino Nikkilä: Suksen Tarina (The Story of the Ski) 1966.
28. Elfriede R. Knauer: Die Carta Marina des Olaus Magnus von 1539. Göttingen: Gratia, 1981.

29. Falkner Gerd, Schriftenreihe des Deutschen Skiverbandes "Skisport an Schulen" Planegg 2004.
30. Gerd Falkner: Formation of Workers Ski Sport in Germany.
31. Gerd Falkner: Zeittafel zur historischen Entwicklung des deutschen Skisports auf dem Gebiet der heutigen Tschechischen Republic.
32. Gerd Falkner: Zeittafel zur historischen Entwicklung des deutschen Skisports.
33. Hofmann, Schorndorf bei Stuttgart., 1974.
34. Jakob Vaage, Skienes Verden. Oslo: Hjemmenes 1979.
35. Jakob Vaage: Milepeler og merkedager gjennom 4000 ar, Norske Skiloperer Ostlandet Nord Oslo: Ranheim, 1955.
36. Janne Vilkuna, The Binding of the Prehistoric Ski from Mänttä, Finland. Karen Berg et al (Eds.) History of Skiing Conference, Holmenkollen, Oslo 16-18. 9. 1998. Holmenkollen: Skiforeningen, 1998.
37. Johannes Weichard Valvasor: Die Ehre des Herzogtums Krain, Lahti.
38. John Fry: The Story of Modern Skiing 2006.
39. Karl Danek, Why Us, Here and Thus? Nove Mesto Sporten: 1994.
40. Letter, Henry Duhamel to Louis Arnaud printed in Ski Francais 1934 9: XXXe Durand-Girard, Anniversaire de la Federation Francaise de Ski. Lyon, 1949.
41. Lunn Albert, History of Ski-ing 1927.
42. Matti Goksøyr et al. (Eds.): Winter Games Warm Traditions. Lillehammer: Ishpes, 1994.
43. Nicolai Jonge, Geographie eller Jordbeskrivelse
44. Nygren, Raevuori & Mäkikuutti: A Long Track.
45. Om Skismøring. Vaage, Skienes Verden.
46. P. Hergstrom: Beschreibung von dem unter schwedischer Krone gehörigen Lappland. Trans. Templin. Stockholm and Leipzig: von Rother. Leipzig 1748.
47. Paulcke Wilhelm, Die Geschichte des Ski Club Schwarzwald in Ski 1906-7.
48. Pekka Honkanen. The History of Skijumping in Finland. 1990.
49. Pekka Honkanen: History of Skiing in Finland 1990.
50. Raymond Flower, Angus-Robertson, The Story of Skiing and Other Winter Sports., London Editions 1976.
51. Rudolf Rubi: Im Tal von Grindelwald Vol III 1987.
52. Rune Flaten: Skadi and Ullr God and Goddess of Skiing. Ski History Conference, Lahti 2001.
53. Schang Caizhen et al (Eds.), The History of Skiing in China. Wuhan: Chinese Ski Association and the Cultural and Historical Working Association of the States. Sports in China, 1993, На енглеском: Liu Quilu and Liu Yueye: Sports on Ice and Snow in Ancient China.
54. Schriftenreihe des Deutschen Skiverbandes Heft 5, Freiburg 2002.
55. Ski Notes & Queries, December 1970.
56. Skiing Heritage
57. Sydney Morning Herald" 6 August 1861 и "Yass Courier" 10 August 1861.
58. T.I. Ramenskai Lyzhnyi vek Rossii. треће издање, Moscow Svetskii Sport 1998, 15 and L.M. Boutine, Lyzhnyi Sport. Moscow Academia 2000.
59. The Kalevala: epic poem of Finland. Translated by J.M. Crawford, New York: Columbian, 1891.

60. The Kings Mirror. Translated by Laurence M Larson. New York: Twayne 1917.
61. Thorsteinn Einarsson: Winter Sport in Iceland. Matti Goksøyr et al (Eds.): Winter Games Warm Traditions. Oslo: Ishpes, 1994.
62. TMS Deutsche Ski Verband, Luther Archiv 1, 4 Gutachten Braunlage 1909-52.
63. Toivo I. Itkonen: Finlands Fornskidor På Skidor 1937 and Eero Naskali 1990 & 2001 Conferences.
64. Vaage, Holmenkollen. Oslo: Sekkelsten, 1971.
65. W. Hughes, "Australian Ski Year Book" (1931): 43.
66. Wilhelm Munack: Wintersport in Danemark. Der Winter VII 9 28 December 1911.
67. Буров Григориј М, Some Mesolithic wooden artefacts from the site of Vis I in the European North-east of the USSR 2008.
68. Група аутора, Sve o skijanju, Свјетлост Сарајево 1977.
69. Руне Флатен, The Skier from Vøla. Ski History Conference, Mürzzuschlag, 2004. Steinar Sørensen, 1993.
70. Смучарство у Србији, Смучарски савез Србије, 1951.
71. Соренсон Стеинар, Гломсдал Музеј. Karin Berg, Ski i Norge Oslo: Aventura 1993.

21. ИЗВОРИ

1. Chesterton George, Independent on Sunday, Feb 9, 2003
2. www.ekapija.com
3. www.fisski.com
4. www.skiinghistory.org
5. www.skijanje.rs
6. www.skiworldcup.org
7. www.zdarsky-ski-museum.at
8. www.skiingheritage.org
9. Група аутора, Sve o skijanju, Свјетлост Сарајево 1977.
10. Денда Далибор, Почети и развој организованог скијашког спорта у војсци Краљевине СХС/Југославије, Годишњак за друштвену историју 1, 2009.
11. Матић Милан, Дипломски рад: Такмиčарски период скијаша узроста до 14 godina, Спортска академија Београд 2000.
12. Смучарство у Србији, Смучарски савез Србије, 1951.

Историјски развој скијања